

בעזרת השם יתברך

מִי שְׁלוֹמֹד בְּכָל יוֹם אֶרֶץ שְׁלֹשֶׁת
הַלְמוּדִים הָאֵלֹה, בּוֹנֵה לְעֶצְמוֹ

בִּי"ת נֶצְחִי

זֶה מֶלֶךְ שְׁהוּלָה לְפָנָיו לְעוֹלָמִי
עוֹלָמִים וְלִנְצַח נֶצְחִים (אֲמִיר בְּנִיחִ).

לְמוֹד יוֹמִי

בְּבִלִי יְרוּשָׁלַיִם תּוֹסֶפֶתָא
בְּעִרְכָּה מְפֹאֶרֶת מוֹנֶקֶדֶת וּמְפַסְקֶת

פֶּרֶשֶׁת בְּרָאשִׁית תִּשְׁב"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף כח עמוד א – מותר מהדורת "אבן ישראל – שטיינזלץ" ר"ט רש"י

מאליה דמי. אלא לענין הקטרה ובשלמי כבש שאליתו קריבה נמי העור קרב כי חיכי
דלענין אבילה חשיב ליה בשך לענין מצות הקטרה נמי בשך הוא וקתני מתיני דכי שחט
שלמים לאכול עור האילה בחיין או למחר הויא מחשבה ואע"ג דחישב מאכילת מבחב
לאמר: רבי אליעזר היא. לקמן ב"ב דהפסולין (דף ל"ה.) לאכול דבר שאין דרכו לאכול.

בטן אימורין או חצי למנא או חצי למקומה:
ולחשיב. חצי למנא או חצי למקומה: דבר שאין
דרכו להקטיר. בטן בשך. לאכול דבר שריבו
לאכול. בשך שריבו להקטיר. אימורין אבל אם
חישב להקטיר בשך למחר או לאכול אימורין
למחר בשך שאין מחשבת מאכילת אדם למנוח
ומאכילת מבחב לאדם: לא מאליה דמי. לענין
מצות הקטרה הוא דמעטיה קרא בדפפרש רבה
חלבו והוא האילה תמנה לו הקטרת אלה חלבו
ופרשי בהדיא חלבו לאו עור והבא במאי עסקינן.
מתיני דחשיב ליה אכילת אדם באילה של גדי
שאניה קריבה בראדורן פ"ק (ולעף דף ט.) למי
דע הנו שאניה טעונה אלה: מאי קמ"ל. תנא
דמתיני אי באילה של גדי קאי אי אמרת
בשלמא אכילת בשך בשך קמ"ל לשמואל דמחשבת
מאכילת אדם למנוח ומאכילת מבחב לאכילת
אדם כרבי אליעזר ולרב הוה דמוקי לה כרבנן
שאמעינן מותר וחיין דרבי אלה לא באילה דמי
להקטיר אלא כרבי חסדא למי' ל' למתיניא. אי
לאשמעינן דערב אילה לענין אכילת אדם
באילה דמי וכי חשיב עליה לאכול: למחר
באילו חישב ע כוית במשור הוהיל ורביין וחי
לאכילה. תנינא. בשחבת חולין: ואי
שעוריתיהן כבשן. לשמא טומאת נבילות
והקטשה עור האילה: מנפיק. לשמא טומאת
אוכלין כבכבין או טומאת נבילות בכיות: אבל
הבא לענין קדשים כתיב בני מוחות בלחונה לכל
קדש בני ישראל כל נתחם למשחח (במזבח)
(יח) וחיית לגדולה כדמתרגמין לרבו ללמד
שיחא אוכלין אותו דרבנן מלכים
המושחח ולא עבדי מלכים דאכלי עור אימא
לא תחא מחשבתה על דרך. מפרש בהער
הדורטוב כל שנתה לרביא עור בית הבושת. של
נקבה חזק לבדו ש"ש קר לרביא עור אצל קדשים
מכל השגשים שם: עור בית הפריות. מן
הארכובות ולמטה: חזק לטקסין. אם שחט ע"ג
אכלו: חזק מנחת חזק למקומה: עולה אימא.
עולה הוא דתנא מחשבת הקטרת עור אילה
דפסלה: אבל זבה. חטמא לא קתני שמע מינה
אי מחשבת הקטרת מעולה בעור האילה בשאר
זבחים: ליה ונא. דאמר בהדיא מעטיה קרא דבר
אילה דתני אימורין אבל גבי עולה לא אימעט
דרכיה ונתחיה עור האילה בשך הוא: אימא
לרב תנא. דאמר גבי אכילת אימורין קרא דלא
קרב ליתני זבח חטמא: איבעית אימא. דין מתיני
נמי באילה של גדי ולא מתיני ליה זבח באילה
מחשבת הקטרה לא במחשבת אכילת אדם
כי מתיני: מתיני מילי. ומחשבת חזק למנא חזק
למקומה פוסלת ועוש חרת באכילה זאת
חשבוש עלי חזק למנא: תי' קראי תיבי. חד
חזק למנא וחד חזק למקומה: שליש. אם האכל
יאכל מבשר ביום השלמים ביום השלישי וקרא
(ז) ומוקי ליה תנא לקמן במחשבת בשעת עבודה

פֶּאֱלֵה דְּמִי, וְהָא קָא מְחַשֵּׁב מְאֻכִּילַת מִזְבֵּחַ לְאָדָם.
אִמְר שְׁמוּאֵל, הָא מִנּוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָיָא, דְּאִמְר מְחַשְׁבִּין
מְאֻכִּילַת מִזְבֵּחַ לְאֻכִּילַת אֲדָם, וּמְאֻכִּילַת אֲדָם לְאֻכִּילַת
מִזְבֵּחַ. דִּתְנִן, הַשְׁחֹט אֶת הַזֶּבֶחַ לְאָכֹל דְּבַר שְׁאִין
דְּרַבּוּ לְאָכֹל, לְהַקְטִיר דְּבַר שְׁאִין דְּרַבּוּ לְהַקְטִיר, כִּשְׁר.
וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל, בְּמֵאִי אוֹקְמוּמָא, כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.
אִימָא סִיפָא, וְהַ הִלָּל, כֹּל הַשְׁחֹט וְהַמְקַבֵּל וְהַמְלוּךְ
וְהַזֹּרֵק, לְאָכֹל דְּבַר שְׁדִירָבוּ לְאָכֹל, וְלְהַקְטִיר דְּבַר
שְׁדִירָבוּ לְהַקְטִיר. דְּבַר שְׁדִירָבוּ לְאָכֹל, אִין. שְׁאִין דְּרַבּוּ
לְאָכֹל, לֹא. אֲתָאֵן לְרַבְּנָן, רִישָׁא דְּרַבִּי אֱמִיר, וְסִיפָא
רַבְּנָן. אִמְר לִיה, אִין. רַב הוֹנָא אֱמִיר, עוֹר אֱלֵה
לֹא פֶּאֱלֵה דְּמִי. אִמְר רַבָּא, מֵאִי מַעְמָא דְּרַב הוֹנָא,
'חִלְבוּ הָאֵלֶּה', וְלֹא עוֹר הָאֵלֶּה. רַב חֲסָדָא אִמְר,
'לְעוֹלָה, עוֹר הָאֵלֶּה פֶּאֱלֵה דְּמִי. וְהָבָא בְּמֵאִי עֲסָקִין,
פֶּאֱלֵה שֶׁל גְּדִי. מִלְּחָה, בְּשִׁמְיָאֵל לֹא אֱמִיר, רִישָׁא
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְסִיפָא רַבְּנָן, לֹא מוֹקְמִי. כְּרַב הוֹנָא לֹא
אֱמִיר, עוֹר אֱלֵה פֶּאֱלֵה דְּמִי, קָא מְשַׁמֵּעַ לְהוּ. כְּרַב
חֲסָדָא מֵאִי מַעְמָא לֹא אֱמִיר, מֵאִי קָא מְשַׁמֵּעַ לְהוּ, עוֹר
אֵלֶּה פֶּאֱלֵה דְּמִי, תִּנְיָנָא, וְאַלּוּ שְׁעוֹרֵיתֵיהּ בְּכִשְׁתָּהּ,
עוֹר שְׂתַחַת הָאֵלֶּה. וְרַב חֲסָדָא, אֲנִיבְרִי, סִיפָא
דְּעִתָּהּ אִמְרָא, הֵינּוּ מִיָּלִי לְעִנְיָן טוֹמְאוֹה, דְּרַבִּינָן מַצְטַרְף.
אֵלֶּל חֲבָא, אִימָא 'לְמַשְׁחָה', לְגִדְלוּתָהּ, כְּרַבִּי שְׁתַּמְכִּין
אוֹכְלִין, וְלֹא עֲבִיד מַלְכִּים דְּאִכְלִי חֲבִי, אִימָא לֹא.
קָא מְשַׁמֵּעַ לְהוּ, מִיַּתִּיבִי, הַשְׁחֹט אֶת הָעוֹלָה לְהַקְטִיר
בְּיַת מַעוֹר שְׂתַחַת הָאֵלֶּה חוּץ לְמִקְוָם, פְּסוֹל וְאִין בּו
פֶּרֶת. חוּץ לְמִנְעוּ, פִּיגוֹל וְחִיבִין עָלֶיָּה פֶּרֶת. אֱלִיעֶזֶר בֶּן
יְהוֹדָה אִישׁ אֲבָלִים, אוֹמֵר מִשּׁוֹם רַבִּי יַעֲקֹב, וְכֵן הָיָה
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוֹדָה אִישׁ כֹּפֵר עוֹפִים אוֹמֵר מִשּׁוֹם
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶחָד עוֹר בֵּית פֶּרוֹטָה בְּהֶמָּה דְּקָה, וְאֶחָד

אֶחָד שְׁמוּאֵל הא מני ר' אליעזר היא. וסבר לה כההוא תנא דאמר בירש הקומץ רבה
(נמנות דף ז.) דלר' אליעזר הוי בברת ולא סבר לה כרבי יצמיה דמוקי בסוף פירוקן
(דף לא) סיפא כרבי אליעזר דלא תקיש רישא וסיפא כר' אליעזר ומציעתא כרבנן וא"ת
לרבי אליעזר מאי איריא עור האילה אפילו אליה נמי ואי לאשמעינן עור האילה כבשר
תנינא ואלו שעוריתיהן בשכרן בדפריין בסמוך
ל"ל כיון דעריקא ותיבא סבר לה כרבי יצמיה דמוקי בסוף פירוקן
אין לחשוט או אנב אורחיה אשמעינן דערב כבשר
אע"ג דתנינא דאשכחן בשעתא גמיתא
דברכות (דף ב.) דרבי' ליתני צאת הכובעים
ומשני מילתא אנב אורחיה קמ"ל דכפרה לא
מעבבא אע"ג דתנינא במסכת נגעים (פ' י"ד מ"ג)
העריב שמשו אוכל תבוסתה הביא כפרתו אוכל
בקדשים
תנינא אלו שעוריתיהן כבשן. הקשה ה"ד
יעקב מאתיריליט טובא אמר קמ"ל דבפ'
העור הדורטוב (חולין דף קכב.) אמרנא אל הקטניט
שבשלשן וידי און שונה אותה גבי עור הראש של
עגל דרך פלגיו רבנן משום דסופו להקשות ועור
האילה הוי לב"ע כבשר ועוד קשה חיכי דיוק
מער הראש ויחידה היא במרייתא דאלעזר בן
יהודה היא פשטא לן מפרין תנינא דאן קחשיב
עור האילה וידי לבולי עגל כבשר: **להביא**
של עור ליה ביהבשת. פ"י בקומטוס חז' לבדו ש"ש קל
עד להביא אצל קדשים מכל השגשים שם ותימא
הא איבא נמי עור השליל ופי' בקומטוס חולין
(דף נ"ז.) דלא חשיב שליל משום דאין נהוג בעולה
ותימא דרי בית הבושת עגל נהוג בעולה ונראה
דלא קתני שליל משום דאמר פרק כל הפסולין
(לקמן דף ל"ה.) ופגיל בשליל לא להנפל חובל ולא
קאמר להביא אלא דבר שאינו לגמרי בעולה
ומשום דמרייר ברייתא בעולה לא בעת בית
הבושת בהדיא וקאמר להביא:
בשלמא לרב אחיה דהיו דקתני עולה. תימא
דלמכתפאח קתני עור וילל דבא דתנא
הוה מוקי לה כרבי אליעזר דאמר מחשבתן
מאכילת מבחב לאדם:
אלא לרב חסדא מאי איריא דקתני עולה ליתני
זבח. ושלמא לא מקשה חלל ל' למתיני
ליתני עולה זבח דאי תני זבח וזה מוקטין ליה
כרבי אליעזר:

מסתברא

עור הראש של עגל הרה, ואחד עור שחתת האלה, וכל שפגנו בקמים גבי טומאה. ואלו
שעוריתיהן בכשן, להביא עור של בית הבושת, חזק למקומו פסול ואין בו פרת. חזק למנוח,
פיגול ותיבין עליו פרת. עולה אין, אבל זבח לא, שפגמו לרב חסדא, היינו דקתני עולה.
אלא לרב חסדא, מאי איריא דתני עולה ליתני זבח. ואין לך דבר חסדא, איבעית אימא,
באילה של גדי. ואיבעית אימא, תני זבח: פסול ואין בו פרת כ"ל מנהיג מילי, אמר שמואל,
תרי קראי פתיבי. מאי היא, אמר רבה, 'שלישי' והו חזק למנוח, 'פיגול' והו חזק למקומו,
'הנפש האוכלת ממנו' אחד ולא שנים. והו חזק למנוח, ולמעוטי חזק למקומו. ואימא,
'הנפש האוכלת ממנו' והו חזק למקומו, ולמעוטי חזק למנוח. מסתברא, חזק למנוח עריר,
דפתח ביה. אדרבה, חזק למקומו עריר, דסמך ליה. אלא אמר אביי, כי אתא רב יצחק
בר אבדימי (אמר, רב) סמך אדרתני תנא, מ'שחזא אומו' 'שלישי' בפרשת 'קדשים תתיו',
שאין תלמוד לומר, ש'הרי כבר נאמר 'ואם האכל' 'אכל מבשר' ובה השלמים ביום השלישי',
אם

לאכול מבחבו ביום השלישי הבחוב מדבריו זה חזק. דרשילי חזק לזמן אכילת שלמים הוא: גמול. דכתיב בספיה דקרא פגיל חזק יקרא ויחידה הוא לרבות חזק למקומו ומסתברא
דאשכחן חזק למקומו מוקטין לה לא אומחשת חזק פסילת בטן לשפך דמן ועל להרצה או ע"מ לרבות ביום הפסולין דמי לחזק למנוח מקריב הניא קרא וחיין למנוחה דמי
לחזק לזמן: פגנו. משמע דלא קאי אעונה תשא דנפקא לן מניה כרת אלא אחד מנייהו דאחד משמע ולא שנים מולא כתיב האוכלת ולשתוק: לפקושי. דמנעט אורא: עריר.
לאוקמוי כרת עליה: ודכ"ל ליה. דהאי מנעט סמך לפגול יהיה דמרבין ביה חזק למקומה כשחזא אומו' שליש. בפרשת קדשים חזק יקרא וזה האכל יאכל ביום השלישי פגול
הוא לא ירצה (ויקרא ט"ז) תנוו לחזק לפקושי. דבאכול ממש ביום השלמים ליכא לאומחשת דאם כתיב לא ירצה ואמרינן לקמן (דף נ"ז.) כי זכר שדוכשר יחזור ויפסל אלא על כרחך
במחשבת בשעת עבודה ע"מ קאמר:

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף כח עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ) רש"י תוספות

מסתברא נותר אית לן לאוקומי כברת למיגמר עון עון לחוץ לזמנו דרמי ליה ברב. פי בקונטרס א' מוקמא ליה להאי כבותר איבא למילפיה לגיורא שוה שפיר דרמו אחרדי בשני דברים הללו ששעדים נפסלים בזמן זה בזמן משוה זה בממשותף זמן ושניהם נהניו בבמה כדתנן ב'פ' בתרא (לקמן ק"ך ק"ה). וכו' פירט ונילף עון עון דטומאת בשר דכתבי

אם אינו ענין לחוץ לזמנו, תהיה לענין חוץ למקומו. ומעט רחמנא גבי נותר 'ואוכליו' ענינו 'ישא' למעוטי חוץ למקומו. ואיכא, 'ואוכליו' ענינו 'ישא' והו' חוץ למקומו, ולמעוטי נותר מבשר. מסתברא, נותר הוה ליה לאוכלי בבשר, למגמר 'עון' 'עון' לחוץ לזמנו, דדמי ליה ב"ב. אדרבה, חוץ למקומו הוה ליה לאוכלי בבשר, למגמר 'עון' 'עון' לחוץ לזמנו, דדמי ליה בבבבבב. אלא אמר רבי 'חנן, חנן גדי בר' דמי, אתאי ארשא 'קדש' 'קדש' כתיב, אתא קדש ה' חילול ונכרתה, ומכאן התם 'שפרת את הנותר באש' וגו', מה 'הנותר' נותר, אף כאן נותר. ומעט רחמנא גבי נותר 'ואוכליו' ענינו 'ישא' למעוטי חוץ למקומו מבשר. ומאי חוץ דקרא אריבא בחוץ לזמנו, ו'שליש' דפרשת 'קדושים' תהיו חוץ למקומו. איפוך אגא. מסתברא, אריבא בחוץ לזמנו, דגמר 'עון' 'עון' מנותר, דדמי ליה ב"ב. אדרבה, אריבא בחוץ למקומו, ו'שליש' 'קדושים' תהיו בחוץ לזמנו. משום דדמי ליה, סמכיה וקא ממעט ליה. אלא אמר רבא, מיליה מקרא אריבא איתין, דכתיב 'אחבל ואכל', בשתי אכילות הפחות מדבר, אחד אכילת אדם, ואחד אכילת מונח. 'מבשר' ו'בשר שלמים' מה שלמים מפגלן ומתפגלן, אף כל, מפגלן ומתפגלן. 'שליש', זה חוץ לזמנו, לא ידעו, בהוצאת כשר, כן הוצאת פסול, ומה הוצאת כשר, עד שיקריבו כל מתיריו. אף הוצאת פסול, עד שיקריבו כל מתיריו. 'המקריב', בהקריבה הוא נפסל, ואינו נפסל בשליש. 'אוהו', מונח הפחות מדבר, ואינו מדבר בבחן. לא יחשב,

טומאה פורצת ממנו: **ואִפְרִיחַ**. אגא, חִימָה הָאֵל בְּחֵיב קָרָא שְׁלִישִׁי הוּא דְמוֹקְמִין לִיה בְּחוּץ לְמִקְוֵאם בְּאֵם אִישׁ עֵץ לְחוּץ לְזִמְנֵי מוֹקְמִין לִיה בְּחוּץ לְמִקְוֵאם א"כ קָרָא קְמָא הֵינִי קָרָא אִיבֵיב אֵת לֹן לְאֻקְמֵם בְּחוּץ לְזִמְנֵי וְהָלַךְ לִמְדָּה וְדָבָר וְהִשְׁקֵשׁ אֶת מוֹקְמֵם אֶמְאֹרֵהּ בְּתוֹרָה: **מִה** שְׁלִמִים מִפְּגָלִין וְמוֹתְפָלִין. חִימָה מְהִיקֵשׁא דְרֵאָת הַתּוֹרָה נִפְקָל לֹן קִפְּפֵם בְּדָם חֲסֵאָת (דף צ"ה) וְנִבְנִיתוּ פֶּרֶק הַתּוֹרָה (דף צ"ג). וְכֵמָּה דְרִישׁוּהָ דְרִישׁוּן מִהוּוּא הִיקֵשׁא אֵמַר דְּנִפְקֵם מְרָאָה: **מִרְאָה**

למקום

לזה רבה בירוש' שמתעורר בשתי **אבילות** ב' שמשחבת שתיקון פוסלת דהא לקמן מבאש למרח' לשי' חישב להקדיש אימוןך למרח' פנה: **בבשר** וזה כעליון הקוש ובהשל' שלשמים פ' כל שיש בו מפגלגל ומתפגלגל שמשחב נהג בו יראו מנחת חטאים ומנחת כז' משיח' מן אימוןך וזהו ב' **ירצה** המהיר: שמשחב וזהו לא תהא וזהו קודם וז' מרצה שטע' מנה שמשחב בטל הפיעול דרבי' ביה הירצהו כדרכיו גבי כשר: מה **הירצה** כשר: לא קרי' לא דים שחב סוף כל מרחיק: מקריבה **אוח** ופסל: ושהת' יליף (פסול) ממשחבת הבתוב ש' ע' כן ואכל ממנו בשליש' ארץ הקרבן נפסל למרח' דרבי' מדייש' לא ירצה המקריב' לא תעל' תאמר דהיא המקריב' לא להכי' אלא למרח' לא למור' ק' שחובן המקריב' לא

אם את ענין לענין מחשבת חוץ לזמנו נתנו חוץ למקומו. ופיטר דקרא אריכא דרו
את אדריאן אל תדרישה לחוץ למקומו אלא כוליה קרא בחוץ לזמנו דקרא גבור חוץ
לזמנו קאי וכ"ח הבא נמי כרת בכתב דסמך ליה ואוכלי ענין ישא נור הדיאבנא ממש
מחורקם בדקדופרש ואולי וכדי שלא תאמר שניחם בשמשות דקרא דומאנא ואוכלי הדומי
מישטע מרלא כתיב האוכל ואוכלי דמשטע דחן
למקומו דלעיל מרלא דמקומו ואוכלי ענין ישא
אחויז למקומו. כתיב מניה קאי אדריאן
תאמר אין מקרא יוצא מידי פשוט ואף נותר
במשמעת הדי דבלא ידעא ליתא אכל כרת
איתיה להכי מינע ואוכלי דמשמעת אכל כרת
שנים למעט נור מברית ח"ל מסתברא נותר
לאן חץ לאקומי בכרת למיגמר עון שון לחוץ
לזמנו דדמי ליה ב"ב אדריאן חץ למקומו הדי
לחץ לאקומי בכרת למיגמר עון שון לחוץ לזמנו
דדמי ליה במקדש". חבי פירושא נותר ויהי הזה
לאקומי בכרת למיגמר עון שון כ"י שמלמח כרת
לחץ חוץ לזמנו שאין כרת מופרש בו אלא
נשיאות שון מבורה בו ולמיד מאנא גבורה שון
דרכא כתיב נשיאות שון ומפרש כרת הלכא אי
מקומת ליה להאי גבורא אריכא למליפיה לגיש
שפיר דדמו אדריאן דברא ריחם הללו ששהדן
נפלים בזמן הו בזמן ממש הו מחשבת
ושנייה נהויים בבמה כדנרע בפרק תרתי לקמן
דף קנ"ג. דכי שרית תולף עון שון משוטאת ביה
דרכית נותר אף תחת עון הו קדשהו מה לחלן
לאו לאו כרת קאי כאן לאו ולא כרת אמרין
מנותר הדי לחי למקח דדמי ליה ב"ב אכל אי
מקומת ליה להאי כרת בחוץ למקומו כי גזרת
לחץ חוץ לזמנו מניה ביה דפרקין ליה תולף
עון שון משוטאה ליכא לתרוצי מוחץ למקומו
הו לחי למקח דדמי ליה ב"ב דהא אין פסול
בזמן ואיזי נותר בבמת דין שאין שן מדרשית
במקדש". נמי מחשבה קצת ד' דם ש' שליש
חוץ לזמנו חוץ למקומו שניחם פסולין
במחשבה ואם חדשם במקומו נפסל כולו
ושניחם פסולין בעבודת הדם ובשניחם נאמר
שליש לאפוקי סומאה דאניה פסול מחשבה
אם נטמא אפוקיאל לא נטמא כולו וישרא לארז
דירקת דמסל לא נאמר בו שליש וישרא לארז
בחוץ לזמנו חוץ למקומו שליש מיותר לגיש
דלעיל דכל דכל מעיניה כתיב ויתורתי ביום
השלישי באש ישרף וסמך ליה ווא האבל
יכאל לאו עבי הלמחב שליש: **ותא** קודש

קריש. דהא ואוכלי בנותר כתב: קרא אייבא. ואם האכל יאכל דצ' את אחרן אריבא
45 דהא אישור אמי. ואימא דאריבא בתיקון מלכות כי בשיתאון שון ושלישי קודשים
הזו ארץ לבנה ומעט מברת סמכאריא בתין לונט. דכין דלון פרש בה ברת
46 בתיא אלא בגיט דערן שון ובנותר יליף מסכתאריא מרדמי יליף דרמי ליה ב"ב ברת
מקבץ ליה ליה ליקון וזו ליה יליף ברת בנותר דל דמי ליה במדי: אייבא. סמכאריא
47 משום דרמי ליה ליקון דנותר סמכא דלותר וקא מעמט ליה מאוכלי דלא תימא
שון דרמי ליה ניגמר מיתב בולוו קריא אייבא. איין. דז לרובו דז לפטור בתיא
48 נזק ליה ואל תא באוכל ביום השלישי: אחד אבילת ארם ב'. דלא שזא חשב לאכול
למים שן בתיא מפליג ויהם מהמפלג שיהם הוא המפלג דהא דארימיון המתפלג
49 נסכים ויהם מתיתין אן עצמא אן בדם שיריז חורבנא בעדות מתייראם שאן
נכסיהם דהם משתבב פיגול תלדיה ועומדת קורז דהם חורבנא פיעול אל נזק דהם כז
50 דצאה אלא ביהרקה שווא קרע עבודת המתיירא אן פיעול איה קבוע עד שירק
משחשם בשעת הקרבה לאכול: בשלישי: ואינו נפסל בלשון: אם הקרבה אל דש
51 ואי ותיקו מרגא אם ע"מ כן הקרבה: און בנותר און מברא אינו מברא בנותר. כלומר
עד בכוחה ויפסל מלכות לכן נאמר אותו חזוב כלא יחשב ואין הבחן כלא יחשב:
52

זבחים. פרק שני - כל הזבחים שקבלו דמן דף בט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רכג
רש"י תוספות

למקום שהוא משולש בדם ובבשר ואימורים. פירש בקונטרס פרט למחשב לאבול בהיכל
דלא פסול דבעינן חשיבש על מקום המשולש בדם ובשר ואימורים דהיינו חוץ
לערוה בשעת היתר הבמות לאפוקי היכל שאין בו הקטרת אימורים ולא אכילת בשר ובה
אד דק בקונטרס דאביכל בשר מצי משכחת בהיכל בדאמר לקמן (דף טז.) שאם הקיפו גוים

1 וְהָיוּ הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים בְּעֵינֵי הַלֵּל וְהָאֲנָשִׁים
 2 קָמוּ וְהָיוּ קֶשֶׁת לַפְּרִשֵׁת הַמְּרֻסָּת אֶת שִׁפְרָן
 3 הַיּוֹסֵף לִי מִקְדָּא קִנְיָא מִדְּמַפְקֵיהּ רִחְמָנָא בִּלְשׁוֹן
 4 שְׁלִישִׁי אֵל הָאִי שְׁלִישִׁי לֹא בְּחוּץ לִמְקוֹמָא כְּחִיב
 5 אֵלֵּא בְּחוּץ לִמְנוֹת מְקוֹם מְשׁוּלֵשׁ לֹא שִׁיךְ בְּחוּץ
 6 לִמְנוֹת אֵלֵּא בְּחוּץ לִמְקוֹמָא דְּחֵיב וְדִקְרַשְׁתָּ
 7 אֲמַרְנָא שְׁלִישִׁי פִּרְט אֵל הָאִי שְׁלִישִׁי בְּחוּץ לִמְנוֹת
 8 דְּמִקְדָּא (פִּינְיֹל) בְּמִקְוֵא מְשׁוּלֵשׁ כְּחִיב יוֹם מְפָרְשִׁים
 9 אֲרִיבִים וְהָיוּ אֵלֵּא פִּסְלָא מְחַשְׁבָּתָא בְּחֵיב
 10 בְּמִזְבֵּחַ הַדְּחִיצוֹן שְׁלִישְׁתָּן כְּשִׁירָן בִּלְאֵא לִפְסוּק מִזְבֵּחַ
 11 הַמְּפִימָא שְׁאֵן נִתְּנָהוּ בִּלְאֵא וְרַק עַד הָאִי אִפְשָׁר
 12 הַמְּתוֹת הַמְּפִימָתִי מִלְּפִנְיָתָא דְּרִבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבְנָא
 13 דְּרַבְנָא מִחֻיָּבִים בְּפִינְיֹל דְּרִבִּי ר' חִיָּא וְרַבְנָא
 14 בִּפְּיָא בִּית שְׁמַאי (לִקְמָן דְּרַב מִבֵּי) גְּבִי אֲרִיבִים וְשֵׁשׁ
 15 אֲרִיבִים הַמְּפִימָתִי לִיעֵל בִּפְּיָא דְּרַב (יִגִּי) בִּית שְׁבִילָת
 16 שְׁמַעוֹן כְּחִסּוּתָא דְּמִתְּרִיבֵיהּ אֲרִיבִינִי פִּסְלָא מִקְדָּא
 17 וְאִמְרִי נָמִי בְּנִישָׁן (דְּנִר) כְּחֵן גְּדוֹל דְּפִסְלָא מִקְדָּא
 18 יוֹכִיחַ דְּכִי אֲמַרְנָא פִּגְלִי דְּהִמְנָן וּבְמִקְוֵא שְׁמַאי
 19 מְשׁוּלֵשׁ אִפְסוּל סוּק לִיבֵא כְּדִמְרֹבֵא בְּכָל בִּפְּיָא
 20 הַפְּסוּלִים (לֹא רִי) וְיִמְרִי מִקְוֵא מְשׁוּלֵשׁ דְּחֵיב
 21 דְּבִיעִינָא שִׁיעֲמוֹד הַמְּחַשְׁבָּת בְּמִקְוֵא מְשׁוּלֵשׁ פִּרְט
 22 לַעֲשׂוֹד חֻץ בְּעוֹדָה וְהוֹשָׁת בְּסִבְלָן אֲרִיבֹהּ לַפְּרִשֵׁת
 23 הָאִי שְׁמַעוֹת הַמְּפִימָתִי דְּלֹא מְקוֹם מְשׁוּלֵשׁ
 24 הָאִי הָדֵי שְׁמַעוֹת (מִתְּחִלָּתָא) רִי יִמְרִי חֻץ לַעֲשׂוֹד חֻץ
 25 שְׁלִישְׁתָּן שְׁכִירִין שְׁרִידִי דְּהַא וְאִמְרִינִי וְנִפְסִילִין שֶׁם אֲבָל
 26 חִיכַל שֶׁם דֵּם שֶׁל נִפְסִיל שֶׁם בְּנֹגֶן עַד מְפִימָא
 27 אִימְרִינָא אֶם הַבְּחִינִין שֶׁם לֹא פִסְלִיל בְּכֵן מִדְּרֹא
 28 נִרְאָה שְׁרִידִי בִּלְאֵא הַפְּסוּלִי (לִקְמָן דְּרַב) קִנְיָא
 29 מְשׁוּלֵשׁ לִקְמָן שְׁחָטוּ בְּפִינְיָא דִּיאֵנִי פִסְלִי
 30 שְׁמַעוֹ דִּיאֵנִי מְשׁוּלֵשׁ חֲזַק הִ' עַד וְדִרְבִּי ר' יוֹסֵף
 31 טוֹב מִפְּרִשׁ מְקוֹמָם מְשׁוּלֵשׁ דְּחֵיב שְׁחָטוּ לִירוֹק
 32 בְּמִקְוֵא שְׁדֵם וְבִשְׁרֵי אִימְרִינִי פִסְלִיל בְּנֹגֶן מִחְשָׁב
 33 לִירוֹק שְׁרִישׁ קִלְמִין חֻץ לִירוֹשִׁלַּיִם אֲבָל מִחְשָׁב
 34 לִירוֹק בִּירוֹשִׁלַּיִם לֹא דִיאֵן שֶׁם בְּכָל מִקְדָּא
 35 קִדְּשִׁים אִפְסוּל בִּירוֹשִׁלַּיִם כִּיִּין דְּבוּבֵא חֻץ
 36 שְׁלִישְׁתָּן פִּסְלִיל שֶׁם וְלֹאֵתִי פִּירֻשָׁא דִּיאֵן אֵת
 37 דְּקִשְׁיָא לֹא מְשׁוּלֵשׁ אֲבִירִיתִי דְּחֵיב אִתְּרֵת אֵת
 38 הַתִּינָחִין לִמְעַתָּה לִמְעַתָּה לִמְעַתָּה לִמְעַתָּה לֹאֵת
 39 כְּשֶׁר דְּמִשְׁמַע דִּיאֵי שְׁלֵא מִמְּקוֹמָא לֹא מִמְּקוֹמָא דְּמִי
 40 דִּיאֵן וְהִיתְּשִׁי לִפִּי דֵּם שְׁחָטוּ לֹא מְקוֹם מְשׁוּלֵשׁ
 41 דִּיאֵן וְהִיתְּשִׁי קֶשֶׁת אֵם בִּן מִלְּחָד שְׁלֵא אֲמַאי לֹא
 42 מְקוֹם מְשׁוּלֵשׁ הָאִי בִּן מִיטָא דִּיאֵן רִדְדִי מִחְשָׁבָתָא
 43 הִינֵחַ וְלֹאֵבִיא דְּר' הוֹדִידָהּ הָאֵת מְשַׁמַּע לִיעֵל דְּלֹא
 44 חֻץ לִירָא שְׁמַעוֹ אֵלֵּא לֹאֵת מְשַׁמַּע וְדִקְרַשְׁתָּ
 45 בְּמִקְוֵא מְשַׁמַּע דְּרִיבִי שְׁלִישִׁי בְּחוּץ לִמְנוֹת

50 אייזיק ובענין חשודים לורח ליום ששלישן פסחין אפילו לאבול הבשר היינו ליום שליש
51 וראו איהו לארור דם שלמים למרוד לא פיגל דם שיהא משולב באבילא דהיורא שלשה ימים
52 ודאן ודאן בקדש קדש לורח סוף למרוד פסחון אבילאנו מים למרוד אבילא
53 בשלמים ביה דמוני ליום שליש היבי קאמר דהא זמניו לא חלם משולב דאם הידי
54 דאן ודאן (ד' טו) דקדשין אבילאלין ליום שלשון מחשבים בראן מחשקע דאן בנא הידי
55 ש' שנתא דאן היבי בקדש איהו מלשון **וְכִן** פ' טו. ויחזקו דם לא קדש ודאן פסחין
56 דהיה דמריי שבטעו לארע אפילו תוספות) דאן דבה בעלמא בקים דאם אפלו נכסדי
57 לשמש דהיה איהו ב' ארעא אפילו אפלו טעאא איהו אבילא אבילא (ו' ע"ב) ומיזור דהיה
58 לשמש דהיה למלך לא ק' ודמריא יתיר לא יהדי בלא איהו דארישין ק' לא איהו למעשה
59 פסוק שאין בזה נפסל ודאן איעור כיון איהו לא דאן לא חשב למר' מחשבה ודאן
60 **בנחל**

1 **לֹא יָקֵרְב׃ בּוֹ מַחֲשָׁבוֹת אַחֵרוֹת׃** מִכָּאֵן מִמַּחֲשָׁבוֹת שְׁמוֹרִיאוֹת ז׃ מִזֶּה מִשְׁחַשְׁבֵּת פֶּסֶל מִרְיָאֵה
 2 מִדִּי פִיעֵל כִּדְרָנָה תוֹנִי כִּיעֵד לֵאל רֶקֶב דְּמוֹרִי מִבְּצוֹרֹת בּוֹ׃ יִהְיֶה׃ עֲשׂוֹן הַתְּבוּבִי חֲלִיץ
 3 לִמְקוֹמוֹ וְלִחְיֵי לִמְנֻחֵי אִתּוֹ יִחַת מִשְׁמַעְרָפֶן חֲזָאִי שִׁיעוּרִיךָ לִפְסוֹל אֶת הַקֶּרֶבֶן
 4 בִּרְתֻנֶּךָ וְתוֹמָן׃ כְּבֹלֵב כְּבֹלֵב חֲזָאִי חֲלִיץ מִכּוֹרֵן בְּחֻצֵּי יוֹר לִמְלֹךְ פֶּסֶל׃ דְּרִמִּי לִי בַּיָּם׃ וְלֹא שִׁבְקָהּ
 5 חֻץ לִמְנֻחֵי דְרִמִּי לִמְרוֹר דִּרְאֵתִי גִישׁ מִינִיהַ וְתַגְמֹר
 6 חֻץ לִמְקוֹמֵךְ לֵאל דְּמִי לִמְרוֹר בְּמִידִי דִּרְאֵל
 7 עֲשִׂיָּה רַחֵב בְּרִישׁ שְׁמַעְתָּה בּוֹ׃ כִּפְרִינִי
 8 אֲרַבְרָה חֻץ לִמְקוֹמֵךְ עֲדֻךְ דִּסְמֻךְ לִי מִשְׁמוֹ
 9 דִּאֲבִתִּי לֵאל קִמֵּה לִי בִּי דְהִמִּי לִי בִּי וּבְדִי
 10 דְרִכְרִי בְּעוֹתֵר כְּחִיב דְּנִימָא דְנִישְׁאֵת עוֹן דְּגִבִּי
 11 מִמַּחֲשָׁבָה בְּדִרְמִי מִשְׁמַעְתִּי וְהִמְלֵא הִיא
 12 גִּמּוֹר שִׁירָא מְשׁוּלֵשׁ בּוֹ׃ וְלִימֹר עַד מַחֲשַׁבַת חֻץ
 13 לִמְקוֹמָא שְׁמִיעַת אֵלִיא אֵל בְּקִישְׁךְ קִישִׁים
 14 שְׁדִיכִים עֲלֵיהֶם לֵאלֹכֵהָ לִי עוֹלָהֹא אֵל בְּקִישִׁים
 15 קִלְמִי לֵאלֹכֵהָ חֻץ לִיעִיר פֶּרֶט מִלְּמַחֲשָׁב לֵאלֹכֵהָ
 16 בְּחִיבֵל לֵאלֹכֵהָ בְּכִסֵּי דְבִיעוּנִי שְׁדִיכִים עַד מִקָּם
 17 מִתְּשׁוּלֵשׁ׃ בְּרַם בְּכִסֵּי יִאֲמֹרִיךְ׃ הִינֵי חֻץ
 18 לְעוֹלָהֹא שְׁמַעְתִּי הִדְרִי בְּחֻבְמֹת אֲפִיקֵי הַדֵּל אֵל
 19 בִּי הַקְּסִרֵּת אִימֹרִיךְ וְלֹא אִבִּילֵת בְּשֶׁר׃ תִּיפּוֹל׃
 20 מִקָּמָא קָמָא׃ בְּרַחֵב הַדְּרָאֵךְ דְּרִמְנָא בְּלִישׁוֹן שְׁלִישִׁי
 21 לִחְיֵיךְ לִמְנֻחֵי וְתוֹכִיב בְּרִיבִי אֵלִיא חֻץ לִמְקוֹמֵךְ׃
 22 שְׁלִישִׁי׃ מִקָּם מְשׁוּלֵשׁ וְלֹא פְרִיט׃ אֲחִיר
 23 שְׁדִיכִים׃ מִבְּעֻרְתִּי דְּמִי קִרְתָּנָה בּוֹב וְהִיא׃ שְׁפִסְקִי
 24 תִּתְחַלְלֵל לִמְנֻחֵי דְּמִי מִשְׁמַעְתִּי וְעוֹן דֹּא אֵל יִמִּים
 25 וְאֵם אֵל חֲסִרֵל כִּי עֲשִׂיָּה בְּדִמְרִיךְ בְּסִמֵּי דִּי
 26 (דִּף סו) וְאֲחִיר תִּתְהַרֵּר אֲחִיר אֲחִיר לִבְלוֹל שְׁלֹא
 27 אֲחִיר טוֹמַחֵא מִסְּפִקִי בָּרִי׃ וְיִשְׁרִיפִי אֵלִי עֲנִי׃ יוֹ
 28 הִדְרָאֹת חֻץ אֲחִיר שְׁדִיכִים עוֹן שְׁכִיבִי דִּלִּי לִנְדָה
 29 וְתִבְלֵל לִמְרוֹר שְׁרִירִי הִירִי הִיא טוֹרְהִי דְמוֹקֶצֶת
 30 הִיוֹם כְּבֹלוֹל וְאֲרַבְרָה בְּיוֹם אֵם הִרְעָה אֵלִי
 31 סוֹרֵה לִמְרוֹר וְאֲרַבְרָה עֲנֻשֵׁךְ בְּיוֹם הִיוֹם
 32 טַמְנָאִי טַמְנָאִי בְּרִיתִי בְּכִי׃ דְּרִדִּי (דִּף עֵבֶר) וְשׁוּיָן
 33 בְּרִיאָה חוֹךְ אֲחִיר עֵשֶׂר יוֹם בִּי וְתִבְלֵל בְּיוֹם שֶׁל
 34 וְתִשְׁמַעְתִּי הִירִי ז׃ רִחְבּוֹת רַחֵב וְתִמְנֻעָה
 35 וְכִיעֻלֵּת לִחְיֵיךְ ז׃ אֵל תִּלְחִיטֵן אֵם הִרְעָה הִיוֹם
 36 יִדְדוֹ טַמְנָאִי לִמְסַפֵּר חֲזִיבִין בְּקִישִׁ׃ הִירִי חוֹא
 37 אוֹשִׁי הַקִּישִׁ׃ בְּחִקְרֵיהָ נִפְסֵל חֲזִיבִי מִדְרֵשׁ לֵאל
 38 יִרְעָה הַמְקִישׁ אֵל הַקִּרְבֵּת מִרְעָה׃ אֵלִיא ז׃ כְּתוֹן
 39 הַקִּישִׁ׃ אֲמֹר לִי הַתְּבוּבִי שֶׁלִּי אֵיךְ שֶׁר
 40 לִכְדוֹתָ וְשִׁמְעִי מִינִה חֲרִיץ שַׁעַת הַקִּרְבָּה וְפִסְלוֹ
 41 כְּתוֹן׃ חוֹתִי׃ דֹּאִי לִיבְחוֹת הַמְקִישִׁׁי לֵאל חֲשִׁיב
 42 הַשְׁתֹּא וְרִחְבּוֹת חוֹבֵת לֵאל חֲשִׁיב אֵלִי חֲשִׁיב אֵלִי
 43 הַמְקִישִׁי לֵאל חֲשִׁיב׃ בְּמַחֲשַׁבַת חוֹא נִפְסֵל׃ ז׃
 44 מִפְרָשׁ מִן הִרְעָאִין דְּקִישִׁיכֵי לֵאל שְׁמַעְתִּי לִדּוֹ
 45 שַׁעַת הַקִּישִׁ׃ חֲזִיבִי עַד דְּגִמְרִי קִרְבִּי לִמְלִילֵתִּי וְאֲמֹר
 46 הַמְקִישִׁי חוֹתֵל לֵאל חֲשִׁיב בְּמַחֲשַׁבֵּתִי וְאֵתִי וְאֵתִי
 47 לֵאל חֲשִׁיב לְדִרְשָׁא דֵּהֵא חוֹתֵל לֵאל יִרְעָה
 48 נִפְסֵאִי לִי מִרְיָאֵה׃ וְהִרְעָאִיךְ קִרְבִּי לִמְרוֹר
 49 וְאֵתִי נִפְסֵל בְּשִׁלְשִׁישׁ שְׁמַעְתִּי מִינִה בּוֹבוֹת הַתְּבוּבִי

מדבר דאי בזובח למח יפסל בשלישי הלא הוא לא חטא כי אם האוכל: מדכתיב לישנא
 דלא ירצה ולא ירצה ויבטח הוא. דאין לשון לא ירצה נופל בפסול כהן: שקיבירא שנתו.
 חזרו איחור דכתיב לפני ה' תאכלנו שנה בשנה:

לזרזם דעם שלמים בתוך ילום דע: פיל אבאל קרד קודם השליש אל פילג דאס דאמנ רב פאפאלי מקום ליה מקום שושלם פערלונג דהנא דויל פנ: ויל פהסלין (למקן דע ויל) דע אל בתנן בלי דהתחיל לנעוט ניי ספרן ומנא ארבעא וז המשה ימים וקשה דאין וז קריו תוקת טהרה אלא דאחר קנע שטערטא וז שמשו דארז לאחר פ (טו) קודם הערב שמש שמשאנו למפרע אלא דאמנ רב בימר (פסחים קכ"א), וילא ממנא למפרע אל בתנן: וילא מחזר דרבי בלי דע:

נפיקא לן מדאחרים. תימה דא רבי אליעזר נמי דריש שאינו נפסל בשליש ואפילו חבי

רכ"ז זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף בט עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

נפסל איבא למימר שהוא לשון חשיבות ואתא למימר שאף הבזק נפסל אי לאו המעטרה קרא בהדיא אבל בן עזאי דרדיף לא חישב לשון מחשבה ממילא שמעתינן דלאו בזקן מיירי:

אלא אם בן מבקשין ממנו ממון ואין לו. פי' בקטנא דממון שגול ונראה דמיירי בגדר כדאמר בפי' שני דשבת (דף ל"ב) דבעין נדרים אשתו של אדם מתה שנאמר למה

יפק משכבך מחתניתך ודאי דרדיף הבא בן חטא

ולא באשתך ודלכא דלא קראמר אחר בן אלא שבעי על כל האחר:

מחלוקת בשתי עבודות. פי' בקטנא בגזן שחיתה והחלבה ודאי דקאמר בתר

הכי מדרשיא בשתי עבודות סיפא נמי בשתי עבודות פי' בקטנא דהאי דהדר נקט ליה

לאשמעינן צירוף בחצי וית דלא אשמעינן ברישא חזו ודוק ודיה נראה לפרש שתי עבודות

כי ההוא דפי' דמעילה (דף ק"ה) דמפרש סימן ראשון חזין ולמנו סימן שני חזין למקדמו בעין

שתי עבודות ובעבודה אחת היינו סימן אחד ודוק למור לפירוש זה דאילפא סיל ישנה לשחיתה

מתחילה ועד סוף ונפוצלין בחצי מתיר דאי אינה לשחיתה אבל בכוסף קרי (יש) לי מחשב בשני

סימנים כמו מחשב בסימן אחד כיון דהאי המחשב חלה אלא בגמר רוב שחיתה אבל ר'

יוחנן יכול לסבור כאבאי דאמר בלחצות מודה ר' מאיר דתרוויחיה ויחלי' דלא שייך ביה הקדמה

אבל כוית למחר כוית בחזין אפילו בסימן אחד פליגי ושיק' ביה הקדמה בתחילת סימן ובכופו

ולקמן דאמר אבאי סימן ראשון סימן שני נקט דבר המסוים ואלבאי דאילפא אבל לר' יוחנן דהו' מצוי

לנקטט בסימן אחד בתחילתו ובכופו דהא ר' יוחנן סבר ישנה לשחיתה מתחילה ועד סוף פ' ודשחוט

(תעלין כנט) א"כ סובר אבאי בסימן אחד נמי מחלוקת ויכול לסבור ר' יוחנן נמי כדבר בלחצות

נמי פליגי וכל שכן בסימן אחד דפליגי דשיק' ביה הקדמה דסבר רבי יוחנן ישנה לשחיתה מתחילה

ועד סוף. הגיה:

אמר

בפסולי המוקדשין, ויפסל. תלמוד לומר ואכלתו לפני

ה' אלהיו מעשר דגנו, וגו'. מוקדש בכור למעשה,

מה מעשה, אינו נפסל משנה לחיבתה. אף בכור,

אינו נפסל משנה לחיבתה. איצטריך, סלקא דעתך

אמינא, הני מילי בכור, דלאו בר הרצאה הוא. אבל

קדשים, דבני הרצאה נהנה, אימא לא לרצו, קא

משמע לו. ואפתי, מהתם נפקא, יהיה קד חטא'

ולא יקרבנה חטא. וכן עזאי, ההוא מפני ליה יהיה

קד חטא' וכן באשחיה חטא. סלקא דעתך אמינא,

הואיל ואמר רבי אלעזר, ואיתקא רבי יוחנן, אין

אשתו של אדם מתה אלא אם בן מבקשין ממנו

ממון ואין לו, שנאמר 'אם אין לך לשלם למה יקח

משכבך מתחתיד', כהאי עין דכל תאחר, נמי מתה,

קא משמע לו. אחרים אומרים, במחשבה הוא נפסל,

ואינו נפסל בשלישי. ורבי אלעזר, 'לא יחשב' מאי

עבד ליה. מיבעי ליה לכדדבי נאי, דאמר רבי נאי,

מנן למחשבות שמוציאות זו מזו, שנאמר 'לא יחשב',

לא יעבד בו מחשבות אחרות. ורב מרי מתני, אמר

רבי נאי, מנן למחשב בקדשים שהוא לוקח, תלמוד

אמר לא יחשב'. אמר ליה רב אישי לרב אשי, לאו

שאיין בו מעשה הוא. וכל שאין בו מעשה, אין

לוקח עליו. אמר ליה, רבי יהודה היא. דאמר, לאו

שאיין בו מעשה, לוקח עליו: **משנה זה תפיל כל**

השוחט והמקבל והמחלף והזרק. לאכול דבר שדרבו

לאכול, ולהקטיר דבר שדרבו להקטיר, (כוית) חזין

למקדמו, פסול ואין בו פרת. חזין למנו, פגול ותיבין עליו פרת. וכלכר שקריב המותר

במצותו. כיצד קרב המותר במצותו, שחט בשתיקה, קבל והלך וזרק חזין למנו. או ששחט

חזין למנו, וקבל והלך וזרק בשתיקה. או ששחט וקבל והלך וזרק חזין למנו, והו' שמקריב

המותר במצותו. כיצד לא קרב המותר במצותו, שחט חזין למקדמו, קבל והלך וזרק חזין

למנו. או ששחט חזין למנו, קבל והלך וזרק חזין למקדמו. או ששחט

חזין למנו, קיבל והלך וזרק שלא לשמן, או ששחט וקבל והלך וזרק דמן שלא לשמן, והו'

שלא קרב המותר במצותו. לאכול כוית בחזין, כוית למחר. כוית למחר, כוית בחזין. כהני

זוה בחזין, כהני זוה למחר. כהני זוה למחר, כהני זוה בחזין, פסול ואין בו פרת. אמר רבי

יהודה, זה תפיל, כל שחשבה חזון קדמה למחשבת המקום, פגול ותיבין עליו פרת. ואם

מחשבת המקום קדמה למחשבת חזון, פסול ואין בו פרת. והכמים אומרים, זה וזה פסול

ואין בו פרת. לאכול כהני זוה, להקטיר כהני זוה, פרת, שאין אכילה והקטרה מצטרפין:

גמרא אמר אייפא, מחלוקת בשתי עבודות, אכל בעבודה אחת, דברי חבלי, עירוב מחשבות

היו. ורבי יוחנן אמר, אף בעבודה אחת מחלוקת. בשלמא לאייפא, מדרשיא בשתי עבודות,

אימא ספא נמי בשתי עבודות. אלא לרבי יוחנן, רישא בשתי עבודות, וסיפא בעבודה אחת.

אין

בפסולי המוקדשין. כאילו נפל בו מום: מה מעשר אינו נפסל משנה לחיבתה. שהרי בשליש זמן ביעור לבער כל המעשרות מן הבית ולהתחזות ברכותיו מקצה שלש שנים תרצא (דברים ד') דלאו בר הרצאה הוא. אינו לא לכפר אבל קדשים כגון עולה שמכפרת על עשה ושלמים שמביאין לזרוח ליתן שלום בין ישראל לאביהם בששמים ואינא דאמל ואחריו פסול בעבודה הוא ולא לרצו קא משמע לו ולא בקרבנה חטא. שאם אחריו אינו נפסל והיה קד חטא סיפיה דקרא דלא תאחר לשלמו הוא: אמר חזאי אפינא. במס ר"ה מבקשין מננו. שגול משכבך. אשתו שמוציאות זו מזו. מחשבת פסול מוציאה מיד פיגול: לא יחשב. קרי ביה לא יחשב להחזיר כהנים על כך. רבי יהודה היא. במס שבעות (דף ק"ה) והותר ממנו עד בקר באש תשרפו וא' הכותב ליתן עשה אחר לא תעשה למנן שאין לוקח עליו דעטמא דבא הכותב הוא לאו בא הכותב לוקח המהלך ואצ"ל דאין בו מעשה: **ההכל** כל השוחט ומקבל בו. או זו או זו לאכול דבר שדרבו לאכול. בשר: או להקטיר דבר שדרבו להקטיר. אימורין כדלפנין לעיל דשתי אכילות מנפלות וכלכר דלישטיב עליהו דלא תאכילו למחר לארי לזון אימורין למזבח בשר לאדם. וכלכר שיקריב חטאת כמנחתו. דהם שני המותרים במנחתו שלא יהיה בו פסול אחר: אם ש בן פסול מחשבה אחרת יצא מיד פיגול כדלפנין לעיל דמחשבות מוציאות זו מזו. תפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן. מוציא מיד פיגול אבל שאר זבחים אין שלא לשמן מוציא מיד פיגול דהא כשרים הן שלא לשמן: לאכול כוית בחזין כוית לפיכך. היינו קור' דאמרין אלא דרשא איירי בב' עבודות וכן בעבודה אחת ששחט על מנת לאכול כוית למחר כוית בחזין ולמנא דמוקד לה בגמרא לאה נמי בשתי עבודות משום כהני זה נקט לה לאשמעינן דמטרעטין זה עם זה רבי יוחנן אפי' בו. לאכול כהני' חזין דלית ליה מחשבות מוציאות זו מזו אלא אם כן קדם ובעבודה דתו לא קרינן ביה כהרצאת כשר ובעבודה אחת נמי פליגי דאית ליה תפס לשון ראשון: לאכול בחצי זית ולהקטיר בחצי זית. ושעדים חזין ולמנו או חזין למקדמו בשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין לפיכך לויכא לויכא שיעורא והבא ליכא שיעורא: **נב' בשתי עבודות.** דהא דהני סיפא אית למחר כוית בחזין דפלגי ר' יהודה עלה בשתי עבודות מיירי כי רישא ששחט על מנת לאכול כוית למחר וקבל על מנת לאכול כוית בחזין וזוה חזין וזוה פלגי רבי יהודה שהרי דוקבע בפגול וזו לא אטא מחשבת פסול ומפסק לא אבל בעבודה אחת אפילו ר' יהודה מודה דלא הוקבע בפגול במחשבה מעורבת אף בעבודה אחת מחלוקת. דאית ליה לר' יהודה תפס לשון ראשון מדרשיא בשתי עבודות. דקדמי בהדיא כיצד לא קרב המותר במנחתו שחט חזין ואין למנו וקבל והלך חזין למקדמו: **סיפא** כוית למחר כוית בחזין דפלגי בה ר' יהודה ורבנן בשתי עבודות. קא מיירי האי דהדר נקט לה לאשמעינן צידוק בחצי זית דלכא אשמעינן ברישא:

אין

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף ל עמוד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רכז זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף ל עמוד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רכז

אמר רבי יוסי אם לכך נתכון מתחילה. פרק מרובה (ב"ק דף עג) אמרין תרי תוך כדי דיבור הוה דח כדי שאלת רב לתלמיד דוחר דח כדי שאלת תלמיד לרב דנפיש ותוך כדי דיבור קטן מודה רבי יוסי ומעיל דיבורו דחבי קאמר אבא אמר תמורת שלמים בתוך כדי דיבור קטן של תמורת עולה דהשתא דומה דנתכון מתחילה לכך ואפי' עומד רגז שלא נתכון תחילה ואי אפשר לאפשר לאפשר שני שמות

אין רישא, בשתי עבודות. סיפא, בין בעבודה אחת, בין בשתי עבודות: תנן, אמר רבי יהודה, זה הקלף אם מחשבת הוין קדמה למחשבת המקום, פיגול ותיבין עליו פרת. בשלמא לרבי יוחנן, היינו דקתני 'זה הקלף', אלא לאילפא, מאי 'זה הקלף' קשיא. תנן תהם, הרי זו תמורת עולה, תמורת שלמים, הרי זו תמורת עולה, דברי רבי מאיר. אמר רבי יוסי, אם לך נתפון תחילה, הויל ואי אפשר להוציא שתי שמות פאחת, דבריו דמיין. ואם משאמר הרי זו תמורת עולה (ו)נמלך ואמר הרי זו תמורת שלמים, הרי זו עולה. איבעיא להו, הרי זו תמורת עולה ושלמים, מהו. להצות, מהו. אמר אביי, בהא, ודאי מודה רבי מאיר. רבא אמר, עדיין היא מחלוקת. אמר רבא לאביי, לידן דאמרת, בהא ודאי מודה רבי מאיר. הרי שחיטה, דלכי להצות דמי, ופלגי. אמר ליה, מי סברת אינה לשחיטה אלא לבשוף, ישנה לשחיטה מחחילה ועד סוף. ומשתינו, דאמר סימן ראשון חוץ לזמנו, סימן שני חוץ למקומו. הרי קמיצה, דלכי להצות דמי, ופלגי. תהם נמי, דאמר קומין מנהח חוץ לזמנו, קומין לבונה חוץ למקומו. הרי קומין דמינהח חוץ לזמנו, דלכי לבונה בתרהי, ופלגי. לא פליגי. אמר רב אשי, אם תמיצי לומר פליגי, פליגי בפסיעות. רב שימי בר אשי, מתני פדאבי. רב הונא בר רבן, מתני פדרבא. פי אחא רב דימי, אמר, רבי מאיר בשטת רבי יהודה אמרה, דאמר תפוס לשון ראשון. דתנן, אמר רבי יהודה זה הקלף, אם מחשבת הוין קדמה את מחשבת המקום, פיגול ותיבין עליו פרת.

רבי יוסי אם לכך נתכון מתחילה. פרק מרובה (ב"ק דף עג) אמרין תרי תוך כדי דיבור הוה דח כדי שאלת רב לתלמיד דוחר דח כדי שאלת תלמיד לרב דנפיש ותוך כדי דיבור קטן מודה רבי יוסי ומעיל דיבורו דחבי קאמר אבא אמר תמורת שלמים בתוך כדי דיבור קטן של תמורת עולה דהשתא דומה דנתכון מתחילה לכך ואפי' עומד רגז שלא נתכון תחילה ואי אפשר לאפשר לאפשר שני שמות

ב"ק דף עג) אמרין תרי תוך כדי דיבור הוה דח כדי שאלת רב לתלמיד דוחר דח כדי שאלת תלמיד לרב דנפיש ותוך כדי דיבור קטן מודה רבי יוסי ומעיל דיבורו דחבי קאמר אבא אמר תמורת שלמים בתוך כדי דיבור קטן של תמורת עולה דהשתא דומה דנתכון מתחילה לכך ואפי' עומד רגז שלא נתכון תחילה ואי אפשר לאפשר לאפשר שני שמות

אמר רבי יוסי אם לכך נתכון מתחילה. פרק מרובה (ב"ק דף עג) אמרין תרי תוך כדי דיבור הוה דח כדי שאלת רב לתלמיד דוחר דח כדי שאלת תלמיד לרב דנפיש ותוך כדי דיבור קטן מודה רבי יוסי ומעיל דיבורו דחבי קאמר אבא אמר תמורת שלמים בתוך כדי דיבור קטן של תמורת עולה דהשתא דומה דנתכון מתחילה לכך ואפי' עומד רגז שלא נתכון תחילה ואי אפשר לאפשר לאפשר שני שמות

אמר רבי יוסי אם לכך נתכון מתחילה. פרק מרובה (ב"ק דף עג) אמרין תרי תוך כדי דיבור הוה דח כדי שאלת רב לתלמיד דוחר דח כדי שאלת תלמיד לרב דנפיש ותוך כדי דיבור קטן מודה רבי יוסי ומעיל דיבורו דחבי קאמר אבא אמר תמורת שלמים בתוך כדי דיבור קטן של תמורת עולה דהשתא דומה דנתכון מתחילה לכך ואפי' עומד רגז שלא נתכון תחילה ואי אפשר לאפשר לאפשר שני שמות

אמר רבי יוסי אם לכך נתכון מתחילה. פרק מרובה (ב"ק דף עג) אמרין תרי תוך כדי דיבור הוה דח כדי שאלת רב לתלמיד דוחר דח כדי שאלת תלמיד לרב דנפיש ותוך כדי דיבור קטן מודה רבי יוסי ומעיל דיבורו דחבי קאמר אבא אמר תמורת שלמים בתוך כדי דיבור קטן של תמורת עולה דהשתא דומה דנתכון מתחילה לכך ואפי' עומד רגז שלא נתכון תחילה ואי אפשר לאפשר לאפשר שני שמות

זבחים. פרק שני - כל הזבחים שקבלו דמן דף לא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רלא רש"י תוספות

[illegible]

תשקא פזיט וכזת כללל, פזיט למחר בחזי מביעני.
 (לישנא אחרניא, פזיט למחר בחזי פרטא, פזיט
 פזיט מביענא.) אינפער, חצי זיט חזיז למנע, חצי
 זיט חזיז למקומע, וחצי זיט חזיז למנע, אמר רבא,
 וינץ פלשן פריגול. ורב המנונא אמר, עירוב מוקשבות
 הוי. אמר רבא, מנא אמנא לה, דתנן, בפירעא אוכל
 ראשון וכפירעא אוכל שני, שכללן לה פזיט, ראשון
 חלקה, וזי שני זיט שני. וזי חזר ועירב, דאשון הוי
 ממאי מדקמניא סיפא, נפל וזי בעצמא וזי בעצמא
 על פזיט של תרומא, פסולת. נפלו שנינן פארהי,
 עשאיה שניה. ורב המנונא, התם איפא שיעורא, הכא
 ליפא שיעורא. אמר רב המנונא, מנא אמנא לה,
 דתנן האוכל ששקמא באב המנונא וששקמא בולד
 המנונא, מצטרפין וזי עס וזי לממא פקל שבעניהם.
 מאי לאו, אף עינן גב דתנן מלייה. דלמא, דלא תנן
 מלייה. פי אתא רב דימי, אמר, חצי זיט חזיז למקומע,
 וחצי זיט חזיז למנע, וחצי זיט חזיז למנע, תני בר
 קפרא, אמר, חצי זיט חזיז למנע, וחצי זיט חזיז למקומע,
 רבין, פזיט, חצי זיט חזיז למנע, וחצי זיט חזיז למקומע,
 וחצי זיט חזיז למקומע, תני בר קפרא, פריגול, אין חצי
 זיט מועיל במקום פזיט. רב אשי מתני הכי, חצי זיט
 חזיז למנע, וכזת חציז חזיז למקומע, וחציז חזיז למנע,
 תני בר קפרא, פריגול, אין חצי זיט מועיל במקום פזיט.
 אמר רבי נאסי, חישוב שאכלותו כלבים למחר, פריגול,
 דכתבי יצא אינבל יאכלו הכלבים בחלק ויורעאל.
 מתקין לה רבי אמי, אלא מעתה חישוב שאתאכלתו
 אש למחר, דכתבי 'אתאכלתו אש אל נופח', חצי
 נמי דפריגול. וכי חזיקא הכי נמי, ורתנן, לאכול פזיצי
 זיט ולתקטירי חצי פזיט כשר, שאין אכילתו ותקטירתו
 מצטרפין. אי דאפקה בלשון אכילה, הכי נמי. וזי הכא
 במאי עסקינו, דאפקה בלשון תקטירה, ולשון אכילה
 לחד ולשון תקטירה לחד. בעי רב אשי, חישוב לאכול
 פזיט בשני פני אדם, מהו. בתר מחשבה אולנין,
 דאיפא שיעורא. או בתר אוכלין אולנין, וליפא שיעורא.
 אמר אביי, תא שמע, לאכול פזיצי זיט ולתקטיר
 פזיצי זיט, פזיט, שאין אכילה ותקטירה מצטרפין.

[illegible]

וַיִּקַּח כִּישׁן הַפִּיגֹל. לֹא שִׁיחַ הָבֹא מִצָּא מִן אֶת מִינֵי תִיעוֹר: **עִירֹב** חֲשׁוּבֹת הָיוּ. שֵׁאֵן
הַפִּסּוֹל מִנִּיחַ הַפִּיגֹל לִפְיֶדֶר מַעֲלֵיהֶן. **הָאֵל** חוֹר וְעִירְבֹן רָאשֵׁיו הָיוּ. תִּימָה מִן עֲנֵן הָאֵל
אֵצֶל הָאֵל דָּרְבִּי קִרְבָּן בִּשְׁמֹרֵת חֲצִי יוֹם לִמְקוֹמוֹ וְחֲצִי יוֹם לְחֵן רָאשֵׁיו כִּבְר נִפְסֵל הֶחָרָבִן
וְאֵתָּו חֲדוֹר וְתַעֲשָׂה פִּיגוֹל אֲבִי צִירָה אֲרָאשׁוּ חֲצִי יָרֵיבָה שֶׁנִּשְׁתַּבְּחוּ בְּפֶלֶא וְנִפְסֵל שֵׁאֵן
הַטֵּעֵם לִפִּי שֶׁנִּשְׁתַּבֵּל חֲצִי יָרֵיבָה הָרֵאשֹׁן אֵלָא
מֵשׁוּם דָּאִין לֹא כֹחַ לְמַטְמוֹת בִּנְפִי עֲצֻמּוֹ הַלֵּכֶךְ
כְּשִׁיעֲרֵצָרָה תֵּעָמּוּ חֲצִי יָרֵיבָה רָאשֵׁיו לִמְלֵא לִמְלֵא לֹא יִתָּא
רָאשֹׁן:
נִפְלוּ שְׂנִידִים בְּנֵי עֲשָׂרָה שְׁנֵיה. לְמַד יֵשׁ
בְּנֵי עֲשָׂרָה וְנִפְלוּ:
הָתָם אִיכָא שִׁיעוּרָא. פִּי בִקְנִטֵּי מַעֲרִיקָא שִׁיעוּר
שֶׁלֹּם הָוָה וְתַלְמֵךְ הַלֵּכֶךְ כִּשְׁחֹר וְעִירְבֹן
שׁוּם חֲדוֹר אֵצֶל אֲבִל כֹּא מַעֲרִיקָא חֲצִי יוֹם פִּיגֹל
חֲצִי יוֹם פִּסּוֹל לֹא קָרָא שֶׁ פִּיגוֹל עֲלֵיו בִּי אֵם שֶׁ
פִּסּוֹל הַלֵּכֶךְ בִּי חֲדוֹר אֲחֵי חֲצִי יוֹם לֹא פִקֵּשׁ שֶׁ
פִּסּוֹל לִמְלֵאֵם שֶׁ פִּיגֹל לִפְיֶדֶרֶשׁ הָוָה הָאֵל
לְמִשְׁנֵי מִלְּחָמָה הָוָה הֵבִי שִׁיעוּרָה הָבֹא אֵל חֲדוֹר
שִׁיעוּרָא וּמִפְשֵׁר רִית אִיכָא שִׁיעוּרָא שִׁישׁ מִן חֲשִׁי
כְּשִׁיעוּר לִפְיֶכֶךְ מִנִּיחַ לֹא לְרֵאשֹׁן לְחֲדַרְפִּי מַעֲלֵיו
לְחֵן לֹא לְחַתְּבֵר אֲבִל רָאשֵׁיו אֲחֵי אֲבִל כֹּא
שִׁיעוּרָא מִן פִּסּוֹל וְאֵין מִנִּיחַ לֹא לִפְיֹגֶל לְחֲדַרְפִּי
מַעֲלֵיהֶן: **אֲמַר** רַב הִיטְבֹּתָן מִנֵּי אֲמִינֵא לֹא הָדָן
הָאוּכֹל שֶׁנִּסְמָתָא בְּרַב הִיטְבֹּתָן. שְׂדֵיחָ בִּי כִבְרִיכָה
שֶׁנִּסְמָתָא בְּרִית הִטְבֹּתָהּ הִוָּהוּ. בִּי מִמּוֹ בִּי
מִצְטַרְפִּין הָאֵל עַם הָאֵל שֶׁ חֲצִי יָרֵיבָה מִן רָאשֵׁיו
חֲצִי יָרֵיבָה מִן חֲשִׁי מִצְטַרְפִּין לְטֹמֵא בִּי
שֶׁבְּחִירָתָהּ מִנִּי אֵל אֲנִי עֲדֵי חֲדַרְפִּי מִשְׁלֵחַ מִן
רָאשֵׁיו וְשֶׁ עֲלִיו אֲמִנֵא כִּין לְרִיבָא שִׁיעוּרָא מִן
הַשֵּׁנִי אֵין מִנִּיחַ לֹא לְרָאשֹׁן לְחֲדַרְפִּי מַעֲלֵיו לִיךְ
אֵצֶל רָאשֵׁיו חֲבִירוֹ מִנִּיחַ לְרִמָּא לֹא חֲדוֹר מִנִּיחַ
וְאֵין לְמִדּוֹת הָאֵל לְטֹמֵאֵהוּ שֶׁבְטֵלָה חֲדוֹר וְתִיעוֹרָה
דְּבֹאֵב אֵין בְּטֵלָה הִזְבָּא טִעֲמָא שְׂמֹשׁ דָּאִין לְחֲדַרְפִּי
מִמְנוּ וּלְפִי רִבְרִיתָה שֶׁנִּפְשִׁרְשֵׁתִי לֹא עֲצִירָא לֹא
שִׁפְשִׁירֵשׁ דְּרֹאכֵךְ מִנִּיחַ שְׂמֹמָתָא לִשְׂחֹת
הָאֲרֹכְתִי בִּפְרָק הַמִּצְעֵעַ וְשִׁבְתִּי דָּף עָא. דִּי אֵל
לַעֲשׂוֹן:
חִישָׁב שִׁיבְלֵחוֹס מִלְּמַד לְמַחֵר פִּיגוֹל. בִּשְׁלֹם
הַפִּסּוֹלִין (לִקְמוֹן דִּלָּו). אֲמִרְנִין דְּרִישֵׁי
שִׁיבְלֵחוֹס אֲמִנֵאִים אֵל חוֹר פִּיגֹל וְרִצִּי לְפִישׁ
טֵעֵם אֲמִינֵא גֵרַע מֵאֲבִילָה לֹא חֲשִׁיבֵיהֶן אֲחִיבֵל
יֵאֲבֹל הַבְּלִיגִי. אֲבִילָה כִּפְשִׁית לֹא דְרִישֵׁי אֵלָא יְבִי
בִּתְמָה דְּבִרְבִּי רֵאשִׁי לֹא דִּכְרִיתִי מִיְּדֵיהֶן בִּל
כְּתוּבָתָךְ לֵאבּוֹל אֲרֵאֵל מֵאֲבִילָה בְּשֵׁר מִיְּדֵיהֶן רֵאשִׁי
דְּרִישֵׁי אֲבִילָהוּ אֵל לֹא נִפְטָל. תִּימָה לֹא
מִיְּתִי קָרָא דָאֵם אֲהֵבִל יֵאֲבֹל דְּבִשְׂתִי
דְּרִישֵׁי הַכְּתוּבָה מִדְּבַר אֲרֵאֵל אֲבִילָה אֲרֵאֵל וְאֵת
אֲבִילָה מִחוּב (עֲלֵעִל) וְ(וִכְתִּיב שְׂרִיקֵי) וְ(וִאֵת
אֲבִילָה הָאֵשׁ אֵת הָעוֹלֵה וְיֵל דָּאֵשׁ דְּגִבְהָ פִּשְׁטֵא
לֵיה דְּשִׁמְהָ אֲבִילָה וְכֵבֵל מִקּוֹם אֵין אֲבִילָה
הִקְטִירָא מִצְטַרְפִּין אֲבִילָה הִשְׁתָּא דָאֲמֹרֵת בִּי
אֲבִילָה אֵשׁ שְׂמֹה אֲבִילָה כִּשְׂתִּי לֵיה אֲמִנֵא אֵין
מִצְטַרְפִּין: **שֵׁאֵן** אֲבִילָה וְהִקְטִירָא מִצְטַרְפִּין.
הָא

四

הא לאכול ולדבול דומיא דלאכול ולחקטור מצטרף, וא"ת דלמא לעולם לא יצטרף ואתא למקד לאכול ולדבול בחד רבבא מצטרף ואפי' ביתר מבדיל אכילת פרס וכן בתר הכי דייק אביי דלאכול ולדבול ביתר מבדיל אכילת פרס מצטרף מדרקתי לאכול ולחקטור דלמא אתא למקד לאכול ולדבול בשני בני' מצטרף ויש לומר דייק דחילי טעמא שאין

הקטור ואכילת מצטרפין מושב דהאי אכילה
האי הקטור הא אי חשיבא הקטורא כבבילא דזה
מצטרף (אי חשיבא הקטורא) אפי' דחיי עיני שני
בני אדם וביתר מבדיל אכילת פרס: **ביתר** מבדיל
אכילת פרס מזה. וא"ת לוכח מדרגת חצי וית בחוץ
חצי וית למחר פסול וי"ל דלמלא בלחקטור אפי' דרישא קמיי לאכול ביתר בחוץ בית למחר שמא
בבא דחצי וית מיידי בלחקטור דוקא: **ומאי**
קמ"ל אי לאכול לאכול שדרכן לאכול בו. **הוא**
טובא קמ"ל בדייק אביי שופה לעיל לאכול
ולאכול בשני בני אדם וביתר מבדיל אכילת פרס:

הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן

כל הפסולין ששחטו:

שהשחיטה כשרה בנשים. בנמרא מוכח
דנשים ששחטו
לכתחילה לא דתן ששחטו וריבוי משה דבעי
למיתני טמאים דלכתחילה לא ולא קאמר משה
דבעי למיתני נשים דקתי ברישא מיכן השוכה
למה שכתבו דבלכות א"י דנשא לא ששחט מפני
שדרען קלה ועוד כתוב בתר שחט ולא בריך וערסו
ששחט שחיטה פסולה ונראה שהם חומרות
בעלמא שחיה אמור אתא וזוהי הדבם שכתב הלכות
א"ר שיראל:

ובטמאים מפרש בנמרא דלכתחילה אין
שוחטין שמא יעב בשאר ואפי'
דרם קרשים אינו מכשיר חיבת הקודש מכשרת או
כשהתבירה גברה ועדיין משקה טומא עליה
בדמא בפ"ק דפסחים (דף כ.) וא"ת תיפוק ליה
דלמא אתיא לאימנשורי בפנים ואפי' בחור גמור
לכן זבנו דאמר (ומא לא) דעבנס למקדש טעון
טובלה אין יכול לשחט בסכין ארובה דלמא אתי
לאמשכוי בדמא בפ"ק אמר ליה דעבנמה (שם דף
לא.) וי"ל דבטורא שייך למיגור טפי דלמא אתי
לאימנשורי אבל טמא מיוחד דחיי ומיכר ומשום
הכי לא נקט נמי שמא יבסיס ידו לפנים אפי'
דאיכא איסורא למאן דאמר (לקמן ב"ב) ביאה
במקצת שמה ביאה מיוחדא איכא למימר דנקט
טעמא דחיי לכולי עולמא דחשקה היא אפרים
הזאק מנוקדשין שוחט דאפי' דנזקיל לה בגמ'
בסכין ארובה אין יתכן שיהא כל כך ארובה נחר
דבית עד ערות ישראל כדחתן במסכת בליים (פ"א
מ"ד) דחיל מקודש מחר הבית שאין עובד בוכבים
וטמא מרים בנכסין לשם עזרת נשים מקדשת
השמה שאין טבול יום נכנס לשם ואפי' אי היא
סוסיא בטמא שרץ ומותר ליכנס בחיל מ"מ עזרת
נשים ארובה ק"ה אמר דהזאק יתכן שתהא סכין
ארובה כל כך וי"ל דהכיא דנעמא בעזרת נשים לא
דחמיר:

הא, לאכול ולאכול, דומיא דלאכול ולחקטור, והכי
דמי, בשני בני אדם, מצטרף שמע מינה, פני רבא,
חייב לאכול ביות ביתר מבדיל אכילת פרס, מהו.
לאכילת גבוה מדימין ליה, או לאכילת הדיית מדימין
ליה. אמר אביי, תא שמע, לאכול פחצי וית ולחקטור
פחצי וית, פשר, שאין אכילה והקטרה מצטרפים.
טעמא דלאכול ולחקטור, הא לאכול ולאכול מצטרף,
והא הקטרה ביתר מבדיל אכילת פרס הוא, דלמא
בדוקס גדול: לאכול פחצי וית ולחקטור פחצי וית,
כשר: טעמא דלאכול ולחקטור, הא לאכול ולאכול
דבר שאין דרבו לאכול, מצטרף. הא קמיי ורישא,
לאכול את שדרפו לאכול, (מצטרף) את שדרפו
לאכול, אין, שאין דרבו, לא. אמר רבי ירמיה, הא
מי רבי אליעזר היא, דאמר מחשבוין מאכילת אדם
לאכילת מובה, ומאכילת מובה לאכילת אדם, דתנן,
השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרבו לאכול,
ולחקטור דבר שאין דרבו לחקטור, כשר. ורבי אליעזר
פוסל. אביי אמר, אפילו תימא, דבנן, ולא תימא,
הא לאכול ולאכול דבר שאין דרבו לאכול, ולא
אימא, הא לאכול ולאכול דבר שדרפו לאכול. מאי
קא משמע לן, אי דבר שדרפו לאכול קא משמע לן,
מרישא כשע מינה. פחצי וית בחוץ פחצי וית למחר,
פסול. (הא פחצי וית למחר [וכחצי וית למחר] פוגול.
אלא) אי לאכול ולחקטור, מדוקא דרישא שמע
מינה. לאכול דבר שדרפו לאכול, אין. שאין דרבו
לאכול, לא. השתא, ומה לאכול ולאכול דבר שאין
דרבו לאכול, לא מצטרף. לאכול ולחקטור, מיבעי.
לאכול ולחקטור איצטרוף, סלקא דעתך אמינא, היתם
הוא דלאו כי אורחיה קא מחשב, אבל תא דבהאי
כי אורחיה ובהאי כי אורחיה, אימא לצמרף, קא
משמע לן:

הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן

כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה, **שהשחיטה**
כשרה בנשים ובנשים, ובעבדים ובטמאים,
ואפילו בדרש קרשים, ובכרד שלא יהיו במאים
נוגעים בדרש, לפיכך הן פסולין במחשבה.
ובולן

שחטוהו במחשבה והואיל הואין לעבורה זו מחשבתו מחשבה

הא לאכול ולאכול. לשנים דומיא דלאכול ולחקטור שאין ית שני לאכול אחד מצטרף
ביתר מבדיל אכילת פרס. לשדות בין תחילת אכילתו לסופה ויתר מבדיל אכילת פרס דאילו
גבי כל איסורי שבתורה קיימא לן דלא היא אכילת הבא מאי: **לאכילת גבוה מדימין לת.**
דא אתקשף לענן מחשבה אכילת גבוה ואכילת אדם בחיי ודרי אכילת גבוה אף ביותר
מבדיל אכילת פרס דאין פנמים שאני ממדור
לשרוף: ח"ו לאכול ולאכול דומיא דלחקטור
מצטרף. ודכיי דמי ויתר מבדיל אכילת פרס לאכול
חצי וית ולחזור ולאכול חצי וית וכן זה לזה ויתר
מבדיל אכילת פרס דומיא דלחקטור מצטרף
ולמא. האי ולחקטור דקתי בדיקס גדול קאמר
דכוחתה דוקא לאכול ולאכול מצטרף: ח"ו
מתני'. לאכול בשני וית בו טעמא דלאכול
ולחקטור ב' דבר שאין דרבו לאכול בו. **האי**
ולחקטור דמיתני דקמיידי (הא) באימורים: **הא**
קתי דרישא זה חבלל כל השוחט והמקבל לאכול
דבר שדרבו לאכול ב'. אלמא מאכילת מובה
לאדם לאו מחשבה היא: **אני פני תך סיפא.**
דאיצטרוף למיתני אין אכילת חקטרה מצטרפין
רבי אליעזר דהא: **לאכול דבר שאין דרבו לאכול.**
(והיית) דומיון דחשע עליו חוץ למקצתו או חוץ
למנה: **אלא אמר רבי לאכול ולאכול דבר שדרבו**
לאכול. הכי דוק מניה אכילת חקטרה אין
מצטרפין לפלג הא לאכול ולאכול דבר שדרבו
לאכול מצטרף ואפי' דחשיב לחצאין: **ומאי**
קמ"ל. תי' סיפא אי לאו למקד מניה דלא לאכול
ולאכול דבר שאין דרבו לאכול דומיא דלחקטור
מאי מקישמע לן למע לי למקד מניה דלא לאכול
ולאכול דבר שדרבו לאכול קא משמע לן
בדקדוקתא מחשבתה חצאין מצטרפת מרישא
שומעת משה ותי' **לאכול ולחקטור.** כלמא ותי'
הוא גופא קא אתא לאשמועינן דאין אכילה
ולחקטרה מצטרפת ולא לדיקא דילה אתא:
בדיקא דרישא שני מנה. דקתי לאכול דבר
שדרבו לאכול הוא מחשבה אבל לאכול דבר
שאין דרבו לאכול לא הוי מחשבה ש"מ דאם
חישב לאכול חצי וית בשר חצי וית אימורים לא
חצי וית אימורין דלא מצטרפין: **חשתי ומה**
לאכול ולאכול לא מצטרף. בשר אימורים
לאכול ולחקטור מביעיא חתם. כי חישב לאכול
אימורים הוא דלא מצטרף בחיי אכילת בשר
משום דלאו כי אורחיה קא מחשב אבל לאכול
בשר ולחקטור אימורין דבואי כי אורחיה
קמחשב כי קמ"ל:

הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן

כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה. בדיקא
בגמ' ובטמאים. בטמא שרץ קאמר שאינו
טמא כל דלאו אב דהטומאה הוא או בטמא דכל
ובזמן שברק קדמית של קנה ושחט בה אבל
בסכין לא שהוא טמא את הסכין והסכין טמא
את הבשר ובזמן דעביד סכין אריאק ושחט:
לפיכך הן פסולין. את הקרבן במחשבה אם

זבחים. פרק שלישי – כל הפסולין דף לב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רחל תוספות

יבול, הפסולין שקיבלו חם. על מנת לאכול ולהקטיר חוץ לזמנו או חוץ למקומו: אם יש
 דם הנפש. עוד בהנחת יחוד חקבל וירקל חקשר שאין מחשבתו של אלו פסולת
 בקבלה לפי שאין אריוין לה ואין מחשבה פוסלת אלא בני שראוי לעבודה דרביה המקריב
 אותו לא חושב (ויקרא ו) בראוי להקריבה הכתוב מדבר: יחודי לבשר. ולא מיפסיל בחבי
 ובפרק וראשון (דף) ענינו לה למאן דאית
 היה חלבה שלא ברגל שמו חלבה למד בראית
 לה לאידך בראית ליה נגזו. הפסול על גבי
 הבשר או שלא כנגד היסוד בוי: יחודי חקשר
 ויקבל. אי סבירא לן דפסול עשה שריים
 אשמעינן האי תנא דשלא במקומו לאו במקומו
 דמי לשיכר לא עשאן שריים ואי סבירא ליה
 דשלא במקומו במקומו דמי ודאי לה ויריקה
 נמורה באדם אשמעינן דאין פסול עשה
 שריים. גמ' ה"ג ורבינו ושמו שחיטה בוד
 כשיה מרלא כתיב ושחט וכוון: לומר שרייה
 כותנה ודאי לא נאמר בה בוק: הקריב הכתוב
 ומדכתיב בקבלה כותנה כותנה שחשטה לא כתיב
 לימד על השחטה ששחטה בוק: מה סביב
 בפתורים. כדמפרש לקומו: מדינן, שמו יעז
 בבשר: מאי סביב. בדמוריים ומדאיתא
 דכתיב לפני ה'.

ושחט

וְכֹל־שֶׁקֶבֶל אֶת הָדָם ה'חַוץ לְזִמְנו', ו'חַוץ לְמָקוֹמו',
אִם יֵשׁ דָּם הַנֶּפֶשׁ, יְחֹדֵר הַבֶּשֶׂר וְיִקְבֵּל. קִיבֵּל הַבֶּשֶׂר
וְנָתַן לְפָסוּל, יְחֹדֵר לְבָשֶׂר. קִיבֵּל בְּיָמֵינוּ וְנָתַן לְשִׁמְאֹל,
יְחֹדֵר לְיָמֵינוּ. קִיבֵּל בְּכָל קֶדֶשׁ וְנָתַן לְכָל חוֹל, יְחֹדֵר
לְכָל קֶדֶשׁ. נִשְׁפָּךְ מִן הַכֶּלִי עַל הַרְצָפָה וְאִסְפוּ,
בֶּשֶׂר. נִתְּנוּ עַל גִּבֵּי הַבֶּשֶׂשׁ, שְׁלֹא פְנֵי הַיָּסוֹד, נָתַן
אֶת הַיִּצְיָתִינוּ לְמִטָּה' לְמַעַל, וְאֵת הַיִּצְיָתִינוּ לְמַעַל'
לְמִטָּה, וְאֵת הַיִּצְיָתִינוּ בְּפָנִים' בַּחֲוִי, וְאֵת הַיִּצְיָתִינוּ
בַּחֲוִי' בְּפָנִים, אִם יֵשׁ דָּם הַנֶּפֶשׁ, יְחֹדֵר הַבֶּשֶׂר וְיִקְבֵּל:
גַּמְרָא שְׁחָטוּ, יִשְׁבֵּד אִין, לְכַתְחֻלָּה לֹא. וְיִמְכְּרוּ
וְשָׁחַט' שְׁחִיטָה בְּזֵר קֶשֶׁר, שְׁחִיטָה בְּקֶשֶׁר בְּזֵרִים
וּבְזֵלִים וּבְעֶבְרִים וּבְכַמֻּמַּיִם, וְאִפְלוּ בְּקֶדֶשׁ קֶדֶשִׁים.
אִז אִינוּ, אִלָּא בְּפָהֳגִים. אִמְרַת, וְכִי מֵאִין בְּאִתְהָ, מְכַלָּ
שְׁנֵאמֵר וְאִתְהָ וְנִינֵךְ אִתְהָ תִּשְׁמְרוּ אֶת הַהִנְחָכָם
וְיִשְׁחָטוּ, תְּלִמְדוּ לִזְמֵר וְשָׁחַט אֶת כֵּן הַקֶּרֶן לִפְנֵי ה'
וְהָקָרִיב' וְגו'. מְקַבְּל' וְאִלֵּךְ מִצֹּת הַהִנְחָה, לִימֵד עַל הַשְׁחִיטָה שֶׁשְּׂכִירָה כָּכָל אָדָם. הוּא
הַדִּין דְּאִפְלוּ לְכַתְחֻלָּה נְגִי, וּמִשּׁוּם דִּקָּא בְּעֵי לְמִיתָנָא 'מִמַּוֵּאִים' דְּלִכְתְּחֻלָּה לֹא, גִּזְרָה
שְׁמָא יִגְעוּ בְּבֶשֶׂר, תָּנָא 'שְׁשֻׁחָטו'. וְקָמָא דִּיעֲבֵד שְׁפִיד דְּמִי, דְּרִמְיָהוּ וְ'סִמְכָה' וְשָׁחַט, מַה
סִמְכָה בְּמִתְוִרִים, אִף שְׁחִיטָה בְּמִתְוִרִים. מְדַרְבְּנָן, מֵאִי שְׁנָא סִמְכָה, דְּכִתִּיב 'לִפְנֵי ה'',
שְׁחִיטָה נְגִי, הַכִּתִּיב 'לִפְנֵי ה''. אִפְשָׁר דְּעֵבִיד כְּסִין אֲרוֹכָה, וְשָׁחַט. סִמְכָה נְגִי, אִפְשָׁר
דְּמַעְשִׁיל יְדִיה וְסִמְכָה, קִסְבָּר, בִּיאָה מִמְקַצְתָּ שְׁמָה בִּיאָה. רַב הַקְדָּא, מִתְּנִי אִפְכָּא, לִפְנֵי ה'
'שָׁחַט', מַה שְׁחִיטָה בְּמִתְוִרִין, אִף סִמְכָה בְּמִתְוִרִין. מֵאִי שְׁנָא שְׁחִיטָה, דְּכִתִּיב 'לִפְנֵי ה'',
 סמיכה

החמורו עליו לזאת כמו שמפרש רבינו חם משום דקשאי ליה דהתם אסר ליה לטבול ויה
 ליכנס בעורת נשים משום דסמך למחנה (ושניה) ואמרין נמי בניג שחודשו דרביס ואמרו
 טבול יום אלו יכנס למחנה ליה פירוש לא בכל מחנה ליה דמפתח הר הבית עד שער ניקנור
 מחנה ליה כדנחת בתוספתא ובספרי ובפרק ברתא דמכילתין (דף קטז) ובבבליים (פ"א מ"ח)
 משמע דשרי בבבליה חוץ מעורת נשים ואפי
 טבול יום ודבין חות בלא מחנה ליה דבין עורת
 נשים דסמך למחנה שכניה קאמור ובמסכת תמיד
 משמע דשרי בכל מחנה ליה גבי בית המקדש
 שוקני בית אלו ישעיש שם וקתני בשאיתר קדי
 לאחד מהן הולך ומבלי חזרו לאחיו הכתנים עד
 שהשיעיש נפתחין והולך לו ואין לן סמך למחנה
 שכניה יותר מבית המקדש שחציה בקודש וחציה
 בחול בסוסה פרה היה נטל (דף כ"ב) (דא) דקתני
 ודם אומרים החציה שלא תטמא העורה ופריך
 עלה דמא דירשנין דטמא מן מחור ליכנס
 במחנה ליה ואפי' מן עצמו כדכתיב וחי משח
 את עצמותי קמו עמו נמי במחציתו ואין דרבנן
 אסור מאי קשיא ותוהך כן מחלק רבינו חם ולא
 גזר הויא דנטמא בעורה ומורי מתוך דבעורת
 נשים החמור יותר משאנן מתקנות אע"פ
 שסמכים ממש למחנה ליה לפי שהוא מקום
 כניסה ויצאה לכל אדם יותר שדך שם כנסין
 לעזרת ישראל דרך שער נקנור שהוא שער
 האיתן המשמש הכניסה והיציאה ודא דפריך
 בסוסה על מה שאמר החציה משום דקתני
 החציה תרי יומי דמשמע שהיו בבבלים
 להצטיא ומתוהין מאד ואי לא דאיכא אסורא
 דאורייתא לא היו חוזקין כל כך למדור הוא
 דאמר בפרק אלו דן העשרין (מתוהין דף פ"א)
 כון המשמש בטומאה אין אחיו הכתנים מכאין
 אותו לכי' אלא מצינאן אותו דרך לעזרה
 ומפצעין את מחור בניזין לאו דווקא חוץ לעזרת
 ישראל אלא אף חוץ לעזרת נשים וחוץ לחול ובי
 ד"ג נמי דא דהיא דסוסה דקתני שלא תטמא
 העורה והיו וקוקין להצטיא אף חוץ לחול לדר הבית דהא מפרש טעמא הותם שמו תפרס נדה וא"ת וכו' וטבול יום מחור בשאר העורה כדפרישית אמאי איצטרך לו לצמורע בערב
 הפסל לדחות עשה וכן בשאר הלשונות ויכנסו שם ידיו לכוונתו וי"ל דלא אפשר משום דכתיב פתח אהל מועד היינו בשער נקנור שהוא מכון כנגד מידו בקדשי קדשים לא אפשר ליה
 לטמא לשחוט בצידי העורה (ורשד"ת) בצפון ולא משכבת פתח מכון לצד הצפון כדכתיב בגמ' למד מרחק צפון דפריך וליעבד פשפש ומשני דהא בבית הכבוד ולפירושו רבינו חם נמי דמפרש
 דנטמא בעורת נשים לא מור מ"מ למד מרחק צפון ושחט בסבין ארוכה עשרים ושתיים ואין לחוש בכך והא דקאמר) ושחטה כשיה בדיעבד ושמו יעז בשער נקט משום קדשים
 קלים חדר אפרים ויה מפרש דמשכבת לה ודחוט טמא דרך גזע ועלוית ולא נקדשו ובסבין ארוכה למד ביאה במקצת שמה ביאה שאין יכול להכניסו שם ידו ומידו היתנה בקדשים
 קלים שיכול לתלות הבטחה ולשחטה אבל בקדשי קדשים לא דרך דבעין שחטה על ירך כדאמר לעיל בפרק שני (דף כ"ג) אם לא נאמר דעביד בסבין ארוכה מן העזרה והגזע עד הרצפה
 ולחצי פירושא לא קשיא לו מיהה ממורע עיכנסו ידיו לכוונת דרך גזע ועלוית ולא איצטרך לדחות עשה ודאי יעלה לנגד דרך דהא דכתיב "תל" והקריב מן הצמת
 כוונה. ואם תאמר תיפוק ליה מהקדשה דסמיכה ושחטה דמה סמיכה בורים אף שחטה בורים כדדרש ר"ש בירש הקומץ רבה (מנחות) וי"ל דאי לא דרשנו דכאן הזה ממעטין
 שחטה מדכתיב שחטא דאן כותנתם ומשמע אפי' שחטה בבלי ואע"פ דאיצטרך לן לעיל ספ' (דף י"ג) והקריב בני אחרון הכתנים לנגיש שתחת בכח כשר ובבלי שרת מור דרש מניה
 שפיר מקבלה ואיך מצות כוונה: **מאי** שנא סמיכה בדמוריים דכתיב לפני ה'. פי' כקונטרס דהיינו מדכתיב ושחט את בן הבקר לפני ה' וכו' דבעין חתף לסמיכה שחטה אף סמיכה
 מבחוץ ושחטה מבפנים אלא אף הסמיכה מבפנים ואין טמא כנס לעזרה והקדשה חרב רבי יעקב דאשיל"ש דכ"פ ברתא (דף) משמע דכתיב בסמיכה גופה לפני ה' דקאמר דאין סמיכה
 בבמה משום דכתיב לפני ה' ואי לא כתב בה לפני ה' אלא מקרא דשחטה הוא שחטה גופה ישנה בבמה והתם פירש כקונטרס דהיינו קרא דכתיב בפר כון משיח לפני ה' וסמך ומידו לקמן
 בשמעתין (דף ל"ג) משמע בפירוש הקונט דכא דפריך למאן דאמר חתף לסמיכה שחטה לאו דאורייתא מדחגיגה וסמך ושחט מה סמיכה כדמוריים אף שחטה כדמוריים ואי אמרת לאו
 דאורייתא בטמאין נמי משכבת לה משמע ברתא דלא ידעין סמיכה לפני ה' אלא משום דחתיב חתף לסמיכה שחטה וצריך לדקדק ההוא דלמקן דפ' ברתא (גם ה' שם) ומידו שי לישב הדיא
 דלקמן בשמעתין שחטא חזיא סוניה אמר דאמר ביאה במקצת לאו שמה ביאה דמיא שחטה לפני ה' אפשר דמעיל ידיו וסמך אבל אי אמרת חתף לסמיכה שחטה לאו אפשר דאמר צפון
 מידו וסמך ושחט דכתיב יבי עולה וטענה צפון דרש בתורת כתבים בפרשת ויקרא מה סמיכה כדמוריים אף שחטה כדמוריים ובחזיא דרש התם מקרא דלעיל דכתיב יקריב אותו לרצונו
 לפני ה' וסמך מדכתיב ממש וסמך אצל לפני ה' דרש לפני ה' ולא כפי' הקונטרס דפריך ברתא דרדשה לא מקרא אחרינא דפי' כון משיח חרע דמפר כון משיח ויהי מצו למלוך שאר סמיכות
 לפני ה' שני הותם דקדושה ומורה היה וטמאה הפנימיות:

זבחים. פרק שלישי – כל הפסולין דף לב עמוד ב – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
תוספות

ורבי יוחנן אמר דבר תורה אפי' עשה אין בו. לפרשי ברייתא קאמי ולא לאפילוגי דר' יוחנן (דף קו). וזאת תורה בפ' דבר תורה (דף ט). גבי תרומה מן המזון ומשני רב תנא ופליג ואר' יוחנן לא משני חד דר' דאי דאורייתא אם כן היה לנו לאסור מפתח דר' דהית כשיש לו מחנה ליהר דרייתא בסוף מבילתין (דף קטז) ובהריא תנן במס' בלם (פ"א מ"ח) עשרת נשים מקדשות השמן שאין טבול יום נכנס לשם אבל בדרבנן ובחיל מותר ותינו נמי במדיר (דף קו). וזאת וישל לו אלעזר אחיו הכהנים ומידו מתוך פירכות הללו מיתרצא פירבא גמיתא דאע"ג דר' יוחנן לאו הוא דלמא סבר לה במתני' דתמיד וכלים ולמאי דפרש בקנט' טעמא דברייתא דאין טבול יום של טומאת קרי נכנס לדר' הית' משום דקסבר טבול יום דוב כוב דמי ואמרין פ' אל' דברים (פסחים ס"ז) זב וכל זב לרבות בעל קרי ור' יוחנן דאמר אפילו עשה אין בו משום דקסבר טבול יום דוב לאו כוב עשה אתי שמי' דפלוטא דהנאי אר' ואיכא למיד טבול יום דוב לאו כוב דמי ומידו קשה דאי קסבר היתא טנא טבול יום דוב כוב דמי אם כן איכא לאו דלא יטמא ואי מתניתא ור' עשה ודחה את כל תעשה ועשה ועד קשה מאדמארין פרק 1 מנין (מיד דר' מה) טנא ידדה לרבות טבול יום עוד טמאנו בו לרבות מחוסר כיפורים אף כוב טבול יום טבול יום לרבות ליה למע' קרא לרבות במחנה שכניה ומידו מצי למימר משום כרב אימצי' דאריי' היה קרא קצא ענשו כרב אלא מחמת העשרה ולפנים ועד קשה דר' טעמא דרבי יוחנן דקסבר דקסבר טבול יום דוב לאו כוב דמי והא רבא אית ליה דך דרבי יוחנן בפסחים פרק האשה (דף ע"ב) ושמעית ליה לרבא בברכות פירק שני (דף 7) ומחוסר כיפורים כוב דמי אלא ודאי לא דאמר דטבול יום דוב כוב דמי לאו לענין ביאת מקדש קאמי אלא לענין פסח הבא בטומאה לא יאכלו ממנו וזבס תבות כרפי לעיל בדר' פירק שני (דף ט) בשם דר' חיי' ומידו סוגיא דנזיר (דף מה) קשה למה שפי' דטבול יום שרי במחנה ליה ומשעט' דהם דאפי' נאמר דטבול יום דוב לאו כוב דמי אסור ליכנס למחנה ליה דקאמי דהם לאו חול מער' מחוסר כיפורים אל עיל אף דהם נמי במחנה ליה מחוסר כיפורים אל עיל ומקרא דריש הים דקני' דהם בברייתא ואל לפני ה' אל תעשה מועד לשער נקוד אימתי הוא בא במוץ שטבל ועשה ראי'ט שמש ונהא דרוקא בטבול יום דוב שלל הרביע עשר טבול יום ומחוסר כיפורים דאיכא תרתי קאמי במחנה ליה וזו סמיק דמי אלא אמר אביי טבול יום דוב לאו כוב דמי ואפי' דהי' כיון מחוסר כיפורים אל עיל כולמ' דאריאי תרתי ולא מלשון רב דריש דאם כן גבי נמי דרבינא יביא שתי תוריי וזו הוה לו למירדש הכי

סמיכה נמו, פתי' לפני ה'. אפשר המעיל ידיה, וסמיך. שהחיה נמו, אפשר דעביד ספין אחובה ושחית. הא מני, שמעון התימני היא, דתניא וישחית את בן הקבר לפני ה' ולא השוחט לפני ה'. שמעון התימני אומר, מנן שחיתו דיו של שוחט לפני מן השחט, תלמוד לומר וישחית את בן הקבר לפני ה'. שוחט את בן הקבר והא לפני ה'. אומר עולא, אומר ריש לקיש, טמא שהשכים לזלזל, לפנים, עולא, שצאמר בכל קדש לא תנע' וגו', מקוש ביאה לגניעה. מה גניעה במקצת שמת גניעה, אף ביאה במקצת שמה ביאה. איחוביה רב השעיא לעולא, מצורע שחל שמיני שלו לחיות בערב הפסח, וראה קרי בו ביום, וטבל, אמרו חכמים, אף על פי שאין טבול יום אחר נכנס, זה נכנס, מוטב יבוא עשה שיש בו פרת וידחה עשה שאין בו פרת. ורבי יוחנן אומר, דבר תורה אפילו עשה אין בו, שצאמר ויגמור וישחט בקהל יהודה וירושלם בבית ה' לפני החצר החדשה. מאי חצר החדשה, אומר רבי יוחנן, שהידישו בה דברים (תרבה) אמרו, מוטב יום אל יכנס למחנה ליה. ואי אמרת ביאה במקצת שמה ביאה, הוכי מעיל ידיה בבהמות. אדרי ואדרי עשה שיש בו פרת והא, אומר ליה מוטב, שאני מצורע, הואיל והותר לצרעתו, הותר לקריו. אומר רב יוסף, קסבר עולא, רובן זבים, ונעשו טמאי מתים, הואיל והותרו לטומאתן, הותרו לזיתן. אומר ליה אביי, מי דמי, מוטבא אישטתרא, זיבה לא אישטתרא. אומר ליה, דלמא הכי קאמר מי, רובן טמאי מתים ונעשו זבים, הואיל והותרו לטומאתן, הותרו לזיתן. אומר ליה, אין, ואפתי לא דמי, מצורע היתירא הוא, הואיל ואישטתרא אישטתרי. מוטבא, דחיה דהא, איהא אידחא, להא לא אידחא. אומר ליה רבא, אידבה, אישטתרא מסתבא. מצורע, היתירא הוא, להא אישטתרא, ולהא לא אישטתרא. מוטבא, דחיה דהא, הוא, מה לי דר דחיה, מה לי שמי דחיה.

מכלל

ושחט את בן הקבר לפני ה' וכיון דבענין תיבה למסיכה שוחטא אין מסיכה מבחין ושוחט מבפנים אלא אף המסיכה בפנים אין טמא נכנס לעירדה ואין השוחט לפני ה'. שאם רצה עמד חוץ לעירדה ושחט בסכין ארכה: לפני מן הנחש. לפני מן הכרמית ה' שחט את בן הקבר יהיה לפני ה' (מה) נגיעה. הנה במקצת ודא: שחל שמיני שלו. וזהו לו היום ליכנס לדר הבית הלל שער נקוד שלא נתקדש להכניס ידיו לבהות דהא קרי ובעל קרי אין נכנס לדר הבית כדאמרין באלו דברים (פסחים דף סז) זב וכל זב לרבות בעל קרי שמשחלה לחושי מנתא דבאמירין דהם: אנ"פ שאין טבול יום אחר. של טומאת קרי נכנס לדר הבית דקסבר טבול יום דוב כוב דמי זב נכנס ומכניס ידיו לעירדה ליתן מרס האשם מלוגו השמן דר' דברטוניו כרי שיעור לאכיל פסח לערב ודא שילחט לעירדה ויום לשחוט ולדוקר עליו אבל הוא לא יכנס לעירדה (שחוט בסכין ארכה) וטבול יום נכנס לעירדה בברת כדאמרין בחקוקין רבה (מנחות כ"ז) מוטב יבוא עשה. של פסח שיש בו פרת וידחה עשה. דשילחט טמאים מדר הבית שחט דר' שיעור ענוש ברת אלא מחמת העשרה ופסחים כ"ז עשה אין בו. בדר הבית לגבי טבול יום דקסבר טבול יום דוב לאו כוב דמי. נמי חציר חזיתיה. דר' היתירא שחטתה בה לבהותאיה אדרי. ואי עשה שר טבול יום לגבי עורה בברת הוא והא קא מעיל לעירדה שחט יא אפשר להציא דם האשם לחלל השער דמפסל ביורא: מוטב. ממשאן שחטתה עבלי דלחביד עבלי דפסח ולא ממצורע חשיבות שגוית הכתוב דאא אעלל שחורתה לו ביאה במקצת שחור מחוסר כיפורים הוא ודאא מנכניס ידיו לבהותאיה חזיתיה. ביאה מקצת לצרעתה חזיתיה. אף לטבול יום של קרי שלה אומר ר' יוסף. שמע מניה מדעולא דאמר דהואיל ואישטרי לאא אישטרי לאא זיבן, של ציבור זבין בפסח ולא נדחית טומאת זיבה אצלן ונעשו טמאי מתים בו ביזם הואיל והותרו לטומאת המת שברחה אצלן הותרו לזיתן: מוטבא אישטתרא. שבהא דאורינו זיבה ראשונה עומדת במקומה דמי למצורע דהחם איכא למימר מינו דקמיתא לא הוה אסידא ליה בתריתאין לא חמירא דך מקמיתא שחט טמא דהוה אומר אבל רבא כי הוה זיבה גירדתא הוה אסירי השחא דאיתוספא טומאה עלייהו אישטרי לה: הואיל והותרו לשפאח: דקומדת אין נאסרין מחמת האחרונה שחטא אף דאראשונה טומאה בא כרת הדתה וזו מותרים היום: היתירא הוא. בדותר גמור גורה עליו תורה ביאה במקצת: (מוטבא)

כדאמר דהם אבל טבול יום דוב בעל שתי ראיות דבעל קרי שרי דלא מחוסר כפרה והא דאמר הכא כשראה קרי בו ביום וטבל ונכנס אפי' שהוא טבול יום וגם מחוסר כיפורים אין אלו עושי דהריבם על טומאה אחת אלא טבול יום משום קרי ומחוסר כפרה משום צרעת ולי' הקונטרס ניהא דנקט בברייתא וראה קרי ולא טמא שח ונגילה דטמא שרץ ואפילו טמא דה' נכנסין לדר הבית דברטוניו בפ' דבר תורה (דף טו) ובסוטה פרק היה נוטל (דף כ) ויקח משה את עצמות יוסף עמו במדינתו אבל לפי מה שפרשתי דרבי יוחנן אין פליג אברייתא ולא אסור אלא מדרבנן כולדו טמאים נמי אסירי כדורנן בפ' דכלים החיל מקדש דהמנן שאין גרם וטמאי מתים נכנסין לשם וכל שכן בערות נשים כדורני דהם שאין טבול יום נכנס לשם וכולדו טבול יום אפילו דטמאי מן דשרץ ונגילה (אריי' דאריי' בה' לעיל וראה לפרש דלרבותא נקט וראה קרי דאף על גב דמשחלה חוץ לשתי מחנות היתירו לו ששים פסח: שהידישו דר' דרבינא ואמר טבול יום אל כנס למחנה ליה. וא"ת מנן שחיתו שחטו מנן עצמו או ממנא מן ויש לומר דמשחט דלא עזיב טמא על חצר חזית חזרת כרפי בדכוחה ביוקאל ואילו מן וטמא מן מעיז דאדסורין אפילו בחיל: א"ל מוטב. פירוש ממשאן שבת להכביד עליו אבכדי עליו דאדרבה משם סייעתא דלברי דשאני מעורר בו מדנקט וראה קרי בו ביום משום דוקא א' ביום דינא בשעת היתר דרעית ואיכא למימר מתוך שחורת לקריו אכל נאמנאל לא ואי ביאה במקצת לא שמה ביאה אפי' נאמנאל נמי והשחא את שפיר דאם ברי' דבימות (דף ט) מי לא מודה עשה שאם ראה קרי בליל (שלישי) (שמיני) שחט מבכס ידיו חלל בשעה שחור ראייה לרביא אפי' מנא לו תורה עליו אלא מוטב בו ביום דייק דטמא ועלאל משום דהואיל הותרו לקריו ובענין ה' שר לפרש מוטב דפ' שחור וליחית (תולין דף קל"ב) דקאמר דהם עולא ידיב מתנתא לכהותא אלאא דקסבר עולא כון ואפילו כרתה דהוכיב וכל מנח כון כליל חזיה ואמר ליה רבי מוטבן אורין ובניו כחובים בפרשה כלומר משם אבכדי עליו שחטא

זבחים. פרק שלישי – כל הפסולין דף לג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רלט תוספות

שחיה ראייה לדברי מרלא שנה התנא חילוק זכרים ומנקבות חיוב כחן סתם בגני בני
מתנות כדונה אלא בני מנחה דכתיב אחרך ובגני שמע מינה חיוב דכתיב כחן סתם לא שנה
כחן אלא שנה כבת ואם תאמר ואי משמע הואיל דהותר לצרעה הותר לקריו למה לי יבא
עשה שיש בו כרת ודחה עשה שאין בו כרת בלא חכי נדיר שומר דערל מנחה ליה שנובם
סבול יום שבבעל קרי הוצרך לומר עשה דפסח
דברת דור עשה ודור עשה ודור עשה ודור עשה ודור עשה ודור עשה ודור עשה ודור עשה
הותרה אי סבול יום דוב סבול דמי אי מדברג
מגזירת דרשפט דחתם אי שייך למימר מותר
שדורה לצרעה שדורה בשמיני קאני אלא
מחוסר כפורים דלא נאסר מעולם במנחה ליה
ומה שייך שם לומר שדורה אבל על מנחה שכינה
שמבניס דיוו לבדוהת דהוא סבול יום של קרי
זה קאמר מותר שדורה מחוסר כפורים של
מצורע דבעלמא אסור בערות שכינה דבאן הותר
הותר נמי לטבול יום דקדוה: **הנה"ח** מכלל
הרמיה סבירא ליה לומר שדורה חיה בציבור
והא דאמר רב תחליפא משמיה דרבא וזאת
אמרת הותרה היא בציבור בפי' דיומא (דף ו)
וזאת אמרת ולא סבירא ליה: **וליעבר** פשפש
הכל בבית כר. אי דמוסיפיה דמי העיר ועל
העורות היינו חיוב דאיכא למימר קרא אשכח
דרוש כי דהדיא דסביב (דף נא) ומיחו עשה דבאן
נמי אין קר לא דורש גזל נדול נחמא דענינא פשפש לקיים
מזות מציבה דרוממא אמר וסמך ולמאי דמוסיק
דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא נחמא אבל
לטעמא דשמא ירבה בפסיעות קשה תיעבר
פשפש דליכא למיחוי דשמא ירבה
בפסיעות גזירה דרבנן בעלמא היא וקרי כאן והכל
בבית והא דאמר רבי כיוסי דהים (עליו פנ)
דכיוסי דהים אינו נחמא דענינא פשפש משום לא
איפשר לרבי ליעבר לבטלה קא מוסיק אגבין
וכתיב הכל בבית כאן אינו חשבו כמו קרא דיוון
דלא כתב בהדיא בקרא שנינו כיוסי דהים
במקורק

ניעול וניסומך. כיון דלא איפשר בעשר אחר ולא מקמינן סמיכה בטורה דא דמי לשאר
(טמאים) שמשלחין קרבנותיהם ולא אמרינן ניעול וניסומך דנקימנא סמיכה דידהו
בטורה: **סמיכת** אשם מצורע לאו דאורייתא. ואמרין אקפו ידיוכו דלא תחזי עבודה
בקדשים ומתוך דין שמתנא אתי שפיר דא דאמר בריש תעשרות (לקמן דף עו.) בלא ספק
מצורע שמיא אשמו ולו עמו ואומר אם מצורע הוא זה אשמו בר ואומר אשם טעון
סמיכה וכוונתו דהשתא למה לי למינני סמיכה בין דא אשם בין דא אשם (אשם עבי סמיכה
אלא משום דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא וקאמי לאשמעיהו טעון
(דאורייתא) משום ספיאק דשלמיש וכן לעיל בריש מביילתן (דף ד) גבי אשם דפרין מה
דשלמיש שכן טענינן סמיכה משום אשם מצורע נקט סמיכה ולא בפי' הקונטרס דלא גרס
סמיכה דפרשיש בפי' דא דרנן פנ כל תהירי (לקמן צ) כל אשמות באין בני שני שנים
ובכסף שקלים ודן מאש נדיר ואשם מצורע דא מצי למינני כל אשמות באין בני שני שנים
מאש נדיר ואשם מצורע כיון דמדברגן מידא טעון סמיכה דא דרנן פנ כל הנמנות באות
(מנחות דף סא.) רבי שמעי אמר שלשה מינים טענין שלש טענות שנים באין אחר ואחר
והשלשית אין כן אשם מצורע טעון סמיכה ותופה דו ואין בו תופה שחוט לאו אשם
שחיה סמיכה דאורייתא ודא דפרין בגני יואה אשם מצורע טעון תופה שחוט מקל דחומר
ומה דבזי שלמי יחיד שאין טענין תופה חיים טענין תופה בר לא ישייך למינני מה
שלמי יחיד שכן טענינן סמיכה דאורייתא כיון דמתנפלה התופה עבד כל דחומר ומיחו
קשה דפרין דהם ודיו שלמי ציבור סמיכה מקל דחומר ומה שלמי יחיד שאין טענין

תופה חיים טענינן סמיכה מקל דחומר כר אמאי לא קאמר אשם מצורע יזיח שטעון תופה מדיח ואין טעון סמיכה ובתורה כתיב בפרשת צו את אחרך עבדי נמי קל דחומר כי האי גזא
וקאמר אשם מצורע יזיח דבר תימה הוא אמאי: **אמר** סמיכה אשם מצורע לאו דאורייתא. לעיל פנ' (דף יא) לפינן שאר אשמות מדיחין כהנאס ואכאשם מה חסאת טעון סמיכה
אף אשם טעון סמיכה ואם כן קשה אפילו אשם מצורע נמי ומה שפירש בקונטרס דקסבר אינו בכלל שאר אשמות משום דאניו בא אלא להבשרי קשה אתא מריק קנא
דיבמות

(טמאים) דחיה חיה. כלומר בקושי נדחות אצלה דחיה בעלמא על ידי נשיאות עין
שהרצין מרצה ולא בחיוב גמור לטומאת מת אידוד ולא לטומאת דבהה דתרייתו. אבי
ורבא סבירא ליה **טומאה** דחיה היא בצבור ונ"ל לטויה נאן דאמר בפי' דיומא (דף
ו) דאמר הותרה היא בציבור ודור בנקים דכתיב: **לשם** סמיכה ליה. לעילא דאמר ביאה
במקצת שמה ביאה תבה לסמיכה שחיה. ו
כדכתיב וסמך וטוה: חזן מו. של אשם מצורע:
שהיה בשך נקרי. וזה שער המזרחי כדנתן
בשקלים (פ' מ"ג) שבמזרח שער נקדור וחולל
שער לא נקדש בקדושת העדה דבאמר
בכיצד צולין (פסחים פה) לפי שהמצורע עומד
שם ומבניס דיוו לעדה ושם מצינאין לו את
האשם וסומך עליו וחרו ומבניסו למקום
שחוטתו וטוהתו מפני שאין מצורע יכול ליכנס
בעדה ולסומך: עד שפון עליו שם המטה. לא
עליו משום קאמר שדורקן על בדוהתו לא
מזה האשם שחיה שחיה בשקל דם אטנא
ודם אשמו: לעילא ידיו. לתוך הפתח ולסומך
ולישחיה אצל הפתח דהא כל הפתחים שהיו
שם רחבן עשר אמות וחמש מוק בצפון וחמש
מוק בדרום שהפתח מותן כנגד פתחו של היכל
באמצע העדה ויכול לישחוט לפני צפון של
פתח דהיה ליה עסקי ודי רבי היא דאמר כל
צפון העדה כשר לישחוט: קדשים ואף צפון
שבמקום דריסת רגל כותים ישראל כדאמר
לעיל: מרחק צפון. צפון הבשר (מקל) לישחוט
קדשי קדשים רחוק מן הפתח יותר מ"ב אמה
מוק דריסת ישראל ומקום דריסת כותים רב
אחת מוק י"א אמה במסכת מדות (פ"ה) וכו"
רבי יודנה (דאמר ויטא דף לו.) אידוד צפון
מקד מוכח דער חולל העדה כנגד צפון של
מזבח ותי לא דולק בתוך לחזוריו בצפון
המזבח וליכא תבה לסמיכה שחיה: ובי גרסינן
וליעבר פשפש. ופירשו טען חתן כדנתן
במסכת שקלים שבמזרח בשער נקדור ושני

פשפשיס היו לו אחד מימינו ואחר משמאלו וכן מחשבו פתחים שהיו משתחיתם כנגד
הפתחים והבא פריכתו ויעבדו פתח קטן כבולל צפוני של עזרה כנגד המזבח ויעמד
מצורע בחללו ויכניס ידו וניסומך יא לאו ביאה במקצת שמה ביאה: הכל בבשר. אמר קרי
דור כל פתח הפתח המזרחי ובנין כל הכית נגמר לי מיד ה' ואין להוסיף על החשבון
וביאה במקצת לא שמה ביאה: **אמר רבי יוסף**. לעיל רבי היא דקאמרת לעיל ולסומך
כל הסומך בר ימי: קסבר. וזאי תנא דאמר כל הסמיכות צריכת תבה לסמיכה שחיה
חזן מו: לעיל ולסומך בחייה. דרוממא אמר לו שיכנס וניסומך: שפא ירבה בפסיעות
לאור שסמך אם יכנס פסיעה לצד פנים יותר משהיה צריך נמצא ענוש כרת: סמיכת
אשם מצורע. כשאר אשמות דגמרינן ליה סמיכה מדיקשא דכחאטא כאשם
בפי' (לעיל יא.) תבה לסמיכה שחיה לאו דאורייתא. דלא משמע עליו וסמך ושחיה
במקום שסמך ויחיה: מיריבי וסמך ושחיה. וזאי דסמיכתו קרא להדיקשא סמיכתו
כדאמר מה סמיכה בטוהרים בר סמיכה דפרשיש לא פה משום דכתיב לפני ה' בשחיה
דצריכה שתואר לעיל ומשום דכתיב לסמיכה שחיה: צריך שיכנס הסומך לפניו ולעמד
טמא מתוך ויחיה כפיס אי אפשר לעיל שראשו ורובו מבניס: וזאי אמרת לאו
דאורייתא. וזכי פשיטא ליה סמיכה בטוהרי: בפסמאן נמי איתא. שסומך בתוך ומבניסה
טוהר לפניו ושחיה: סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא. קסבר שאנו בכלל אשמות

שדרי אינו בא אלא להבשרי.

רבינא
תופה חיים טענינן סמיכה מקל דחומר כר אמאי לא קאמר אשם מצורע יזיח שטעון תופה מדיח ואין טעון סמיכה ובתורה כתיב בפרשת צו את אחרך עבדי נמי קל דחומר כי האי גזא
וקאמר אשם מצורע יזיח דבר תימה הוא אמאי: **אמר** סמיכה אשם מצורע לאו דאורייתא. לעיל פנ' (דף יא) לפינן שאר אשמות מדיחין כהנאס ואכאשם מה חסאת טעון סמיכה
אף אשם טעון סמיכה ואם כן קשה אפילו אשם מצורע נמי ומה שפירש בקונטרס דקסבר אינו בכלל שאר אשמות משום דאניו בא אלא להבשרי קשה אתא מריק קנא
דיבמות

זבחים. פרק שלישי – כל הפסולין דף לג עמוד ב – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

דיבמות (דף ו) ולקמן בריש אהור מוקמן (דף מט). לפי שיטת אשם מצורע לידן דבר
החוש בבבין די ובהבין גרל יבול לא ידא טען מותן דמיס ואימוריס לגבי מוחת ת"ל בחטאת
כאשם הוא לכח מה חטאת מעורר וכי ואם כן נעטא מה חטאת טענה סמיכה ומותן דמיס
ואימוריס לגבי מוחת אף אשם כר:

לענין מלקות אימור.

פירש בקונטרס אבל
לא לענין כרת דתוחבה מצורע
שראה קרי וקשה דרז דמיס דאבתי איבא
לאקשיין דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה לאו
דגיעה למקצת וטמא ויהי לרבות טבול ויס
ועוד קשיא ליה אפילו לא נירדא דוכי דחי ליה
הא עבידת דמיערק לאו לא מקיים עשה ויש
לומר דעשה שיש בו כרת דמור דחי ליה
כדאשכחן בפרק תמיד נשחט (פסחים נט). דעשה
שיש בו כרת דוחה עשה הדלעלה אע"י
דבעלתא אין עשה דוחה עשה ואם תאמר ואלא
גבי עשה דמצורע דחמיר משום שלום בית דחי
עשה אפילו דוכי לא דחי לא תעשה בחד' עשה
כדקאמר גבי שילוח חקן (חולין קכ"א)
צריכא שנטל' ע"מ לשלוח דלאו ליבא ויל
דעשה דמצורע אף ע"י דמיערק כיון דליבא כרת
לא דחי דתרישויא אבל בפסח איבא כרת דוכי
גרסינן רבי יוחנן אמר אינו לוקה בג' חומרות
דחורמה דקאמר שכן מחזיק' הוה מצי למיחשב
נמי גיעת קודש דלוקה בתרומה ולא בקודש
לרבי יוחנן ועוד יש חומרות דרבה כדפירש
ביבמות: **ההוא** בתרומה כתיב. הקשה דר'
חיים מכל מקום לילק' בקודש כדאשכחן בפ' כ
דבריותו (דף ד) דאובל חבל ומקורשין לוקה
שלש משום וכל זר לא יאכל קודש אע"י

דבתרומה כתיב כיון דכתיב לשון קודש ויתרין דהתם איבא מעילה שהוא נהנה ילפי' חט
חט חורמה כדאמר גבי הדיד במעילה ובכל דוחתא ילפינן מעילה חט חט חורמה אבל
לענין שאר לאוין לא ילפינן ללקוח על קודש כמו על חורמה דהתא בשנה במעילה כתיב ובנוגע בקודש ליבא מעילה דהר' יעקב דאורלינ'ש לא גריס וכל זר לא יאכל קודש אלא
זר לא יאכל כי קודש הם ודכתיב גבי קודש עצמה ומתורמה לא ילפינן:

אזהרה לאוכל בשר קודש. תימה תיפוק ליה מה תוכל לאוכל בשעריך כי הדיד דנפקא לן בפ' הערל (ביבמות ע"ג). מעשר וביכורים דאובלן בטומאת עצמן לוקה מדרבתיא לא תוכל
לאוכל בשעריך ולחלן הוא אמר בשעריך תאכלנו וטמא וחתורו יחור' יאכלנו דאפי' טמא וחתורו אובלן בקשרה אחת וקאמר רחמנא לך בשעריך תאכלנו הכא לא תוכל לאוכל
ובין בטומאת הגוף ובין בטומאת עצמן איירי קרא ובהואו שמענת גופה קשה דקאמר גבי מעשר וביכורים טומאת הגוף כדתיא כתיב ביה לא יאכל מהן קודשים כי אם דחין ואמי איצטרך
והלא מואי קרא תיפוק לן דתרישוי טומאת הגוף וטומאת בשר ויש מפרש דלא מצי לאפקי מואי קרא אלא טומאת הנהגת במעשר דרבתיי בקרא הילכך צריך קרא בטבול ויס שמומר
במעשר שמומר על אבילת קדשים וקשה מדאמרנין בפרק כל שעה (פסחים כד). דהשך אשר יגע בכל טמא לא יאכל למה לי מלא תוכל לאוכל בשעריך נפקא הא לא נפקא מן מהותם אלא
טומאת הנהגת במעשר ואיצטרך דהשך לטמאים דתעוררם במעשר ושמן קרא לא תוכל מהו מוקמינא דידוקא בטמא האובל דדמיז טפי לא לאו דרבתיא קרא בעלמא ואזהרה לטומאת
בשר לא הוה ידענא:

תניא כוחתי דריש לקיש בכל קדש לא תגע. תימה דהבא משמע דרביי דקאמר להאי קרא בקדש ולא בתרומה ובפ' הערל (ביבמות ע"ה) אמרין ואיבעית אימא גיעה דחורמה
מהבא נפקא דרנתיא בכל קדש לא תגע ומייתי דר' ברייתא ויש לומר דהתם קאי אקריא דגגיעה דמעשר חורמהו דלעיל מיעה מקשי ואיפשר אנא צריך לחלק בין גגיעה לאבילה
דחורמה ולחכי מיתיה ראייה מוך. ברייתא דרבי קודש גגיעה כאבילה והוא דרין בתרומה ועוד קשיא דבהאיא שמענתא דהתם ובפרק קנא דשביעות (דף ו) אמרין בכל קודש לא תגע לרבות
את התרומה ולחכי מיתיה ראייה מוכר ובאבילה דחורמה מיירי דכתיב שמענתא דהתם דקאי אתא דקאמר אי סלקא דעתך לחרומה גזרת ושפחה בנות מיכל חרומה נינהו ואי בנגע הא
דאי בנות מנוע נינהו אלא באבילה מיירי והשתא דהיא דרשא בטמא לא כריש לקיש דמוקי ליה לאזהרה לטמא שאכל את הקדש מדאיתקש קודש למקדש ומדאיתקש קודש לטמא גיעה אפקיה
לאזהרה לנוגע בקודש ומיבאי דבכל אזהרה לאוכל לפני וירקה אבל לתרומה לא מוקי ליה כלל אלא נפקא ליה לאזהרה לאוכל חרומה מואי איש ורבי יוחנן מוקי לא תגע אזהרה לנוגע
בתרומה אבל לאוכל לא מוקי לא תחירין דר' אפרים האי דמוקי ליה ביבמות דף ע"ה. ושם ד"ה דרבתיי: **אוהר** לאוכל חרומה היינו לנאמן דמוקי קרא דאיש איש מורע אחרין בוב בעל שלש
דאית ואלא ידע ע"ד אשר יטור עד דמיתיה פרה ולקודש בקראמר דהם ואם כן אזהרה לאוכל חרומה מנא ליה אלא מכלל קודש לא תגע אע"י דהתם פריך לחנא דמוקי ליה בוב בעל שוי
דאיתו מכל מקום פריך שפיר דהאי איבא מאן דמוקי ליה בתרומה אע"י דגזרת ושפחה לאו בנות מיכל חרומה נינהו אף על גב דבאבילת קדשים מצריכין קרי תרי ידן בוב חזי ביהולת וגבי
חרומה לא) צריכי כיון דחייבין כבר באבילת קודש דוב ויולדת שוין דהי גבי אבילת חרומה ועוד יש לומר דבתרומה דלא תליא בכפרה לא בעי רתי קריא לוב ויולדת אלא חזוקא למקדש
שצריך לתמוך דהכפרה:

רבינא אמר. הא דאמר עולא לעיל משמיה דריש לקיש בביאא מקצת: לענין מלקות
אמרי. כדקאמר לוקה ביהדיא אבל לא לענין כרת דתוחבה מצורע שראה קרי דכי
איתקש ביאה לגגיעה לאזהרה איתקש בדרבתיא לא הבא אבל לענוש לא איתקש דאין
ענוש בגגיעה: **לפסח שנענ** בקדש אימור. וילף ריש לקיש מלקות מההוא קרא אלא
לטמא שנענ בקדש ולא איירי בביתא מקדש

כלל: בתרומה כתיב. כדמוכח סיפיה דקרא עד
מלאת ימי טהרה שיעריב שמהה שחיה טבולת
זיס אחר שטובלת בשביעי ליתרה וכל ימי
טהרה ודרי' ויהי טבולת יום ויום מ'
ואחד מביאה קרבנה ומדרבתיא לא תגע עד
מלאת אבל משמיאלא ימיה תגע ואפי' מחוסרת
בפרה ע"כ בתרומה כתיב דלענין קדש עד
שחביא בפרתה ורבי מוקמינן להאי קרא
ביבמות הערל וכוין דבתרומה כתיב לא ילפינן
מלקות דקדש ואפילו בקי' דאין מוחרין מן
הדין: לאוכל בשר קדש. בטומאת הגוף בכל
קדש לא תגע ודרשנין לקמן אזהרה לאוכל
בטומאתו בפרתה. כתיב בכרת באוכל קדש
בטומאת הגוף וטומאתו עליו וכתבי' בביאת
מקדש עוד בטומאתו בו מה בטאת מקדש איבא
אזהרה ולא יטמאו את מנחתם אף טומאת הגוף
דאובל קודש תיפוק ליה אזהרה מואבא: ומשני
מטא דנפקא לן במדאפקיה בלשון גיעה
אזהרה לאוכל: עיקר קרא מדריש מדאיתקש
קדש למקדש בואי קרא דרשנין מה ביאת
מקדש דבר שיש בו כרת אף אזהרת קודש דבר
שיש בו כרת ודחיינו לאבילת גגיעה לא
אשכחן כרת ומדוה אזהרה לנוגע נפקא לן מניה
מדאפקיה בלשון גיעה: **תניא** כוחתי דריש
לקיש. דאזהרה לאוכל קדש מהבא:

נשילת

נשילת
לאוכל בשר קודש. תימה תיפוק ליה מה תוכל לאוכל בשעריך כי הדיד דנפקא לן בפ' הערל (ביבמות ע"ג). מעשר וביכורים דאובלן בטומאת עצמן לוקה מדרבתיא לא תוכל
לאוכל בשעריך ולחלן הוא אמר בשעריך תאכלנו וטמא וחתורו יחור' יאכלנו דאפי' טמא וחתורו אובלן בקשרה אחת וקאמר רחמנא לך בשעריך תאכלנו הכא לא תוכל לאוכל
ובין בטומאת הגוף ובין בטומאת עצמן איירי קרא ובהואו שמענת גופה קשה דקאמר גבי מעשר וביכורים טומאת הגוף כדתיא כתיב ביה לא יאכל מהן קודשים כי אם דחין ואמי איצטרך
והלא מואי קרא תיפוק לן דתרישוי טומאת הגוף וטומאת בשר ויש מפרש דלא מצי לאפקי מואי קרא אלא טומאת הנהגת במעשר דרבתיי בקרא הילכך צריך קרא בטבול ויס שמומר
במעשר שמומר על אבילת קדשים וקשה מדאמרנין בפרק כל שעה (פסחים כד). דהשך אשר יגע בכל טמא לא יאכל למה לי מלא תוכל לאוכל בשעריך נפקא הא לא נפקא מן מהותם אלא
טומאת הנהגת במעשר ואיצטרך דהשך לטמאים דתעוררם במעשר ושמן קרא לא תוכל מהו מוקמינא דידוקא בטמא האובל דדמיז טפי לא לאו דרבתיא קרא בעלמא ואזהרה לטומאת
בשר לא הוה ידענא:

תניא כוחתי דריש לקיש בכל קדש לא תגע. תימה דהבא משמע דרביי דקאמר להאי קרא בקדש ולא בתרומה ובפ' הערל (ביבמות ע"ה) אמרין ואיבעית אימא גיעה דחורמה
מהבא נפקא דרנתיא בכל קדש לא תגע ומייתי דר' ברייתא ויש לומר דהתם קאי אקריא דגגיעה דמעשר חורמהו דלעיל מיעה מקשי ואיפשר אנא צריך לחלק בין גגיעה לאבילה
דחורמה ולחכי מיתיה ראייה מוך. ברייתא דרבי קודש גגיעה כאבילה והוא דרין בתרומה ועוד קשיא דבהאיא שמענתא דהתם ובפרק קנא דשביעות (דף ו) אמרין בכל קודש לא תגע לרבות
את התרומה ולחכי מיתיה ראייה מוכר ובאבילה דחורמה מיירי דכתיב שמענתא דהתם דקאי אתא דקאמר אי סלקא דעתך לחרומה גזרת ושפחה בנות מיכל חרומה נינהו ואי בנגע הא
דאי בנות מנוע נינהו אלא באבילה מיירי והשתא דהיא דרשא בטמא לא כריש לקיש דמוקי ליה לאזהרה לטמא שאכל את הקדש מדאיתקש קודש למקדש ומדאיתקש קודש לטמא גיעה אפקיה
לאזהרה לנוגע בקודש ומיבאי דבכל אזהרה לאוכל לפני וירקה אבל לתרומה לא מוקי ליה כלל אלא נפקא ליה לאזהרה לאוכל חרומה מואי איש ורבי יוחנן מוקי לא תגע אזהרה לנוגע
בתרומה אבל לאוכל לא מוקי לא תחירין דר' אפרים האי דמוקי ליה ביבמות דף ע"ה. ושם ד"ה דרבתיי: **אוהר** לאוכל חרומה היינו לנאמן דמוקי קרא דאיש איש מורע אחרין בוב בעל שלש
דאית ואלא ידע ע"ד אשר יטור עד דמיתיה פרה ולקודש בקראמר דהם ואם כן אזהרה לאוכל חרומה מנא ליה אלא מכלל קודש לא תגע אע"י דהתם פריך לחנא דמוקי ליה בוב בעל שוי
דאיתו מכל מקום פריך שפיר דהאי איבא מאן דמוקי ליה בתרומה אע"י דגזרת ושפחה לאו בנות מיכל חרומה נינהו אף על גב דבאבילת קדשים מצריכין קרי תרי ידן בוב חזי ביהולת וגבי
חרומה לא) צריכי כיון דחייבין כבר באבילת קודש דוב ויולדת שוין דהי גבי אבילת חרומה ועוד יש לומר דבתרומה דלא תליא בכפרה לא בעי רתי קריא לוב ויולדת אלא חזוקא למקדש
שצריך לתמוך דהכפרה:

והבשר

פסול מזה שיעשה שירים. לדם שבצואר בתומו ולא יהיה עוד תקנה ואז יחזור הכשר ויִקְבַּל ויִזְוֶהוּ בפסול שקבל אל מביעא דהתנן יחזור הכשר ויִקְבַּל אלא בפסול שזרק מביעא ליה בדפריש בקנטורס וממנה' אלא למידק קבלו אין זרק לא דאיכא לחזוי בדאמרינן בפירקין דלעיל לא תיטא ורקו אלא אלא אמינא שחמו לו ומיהו למאן דאמר שלא

במקומו במקומו דמי מביא לעיל דהוא דחין בורק
הפסול שיחזור הכשר ויִקְבַּל דחדי אפרים מפרש
דחדי בעיא אמתי' דכל הפסולין שעל לא דרדו
קאי דלחתכלה לא יעלו וקמביעא אין זרק פסול
מזה שיעשה שירים לזוהי נשפכין לכתחלה
ליסוד כמו בדי שירי הדם או לא ואסוד לזורקם
לכתחלה יעשה לאמור וקשה ליה' וזו דהיה ליה
למימר מה שיעשה שירים או דחוי בדאמר
באידין בעיא כוס מזה שיעשה את חבירו שירים
או דחוי ועוד אמרינן דהיא ברש בסבת מעלה
(ה' תה) גבי חטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס את
קביל דאע"ג דקביל פסול חזק וקבל כשר חזק
לאו כלום (פסול) מאי טעמא שירים ניתנו ופרך
היה שם מילה דח' מר' דחזן פסול מזה שיעשה
שירים וא"ל אין עושה שירים כי אם חזן למנע
מאי אלא אבל שאר פסולין אינן שעשים שירים
ונמאי קשיא ליה את מודה דיש לקש ולכל היתור
שירים אין אבל מביעא ליה דשנא אפילו דחוי
היה ואם כן מהו נשפך אין טעון כיבוס לא יור
קשיא מדי דאי שירים היו איכ' חזן כשאר דמים
כשרין שהשירים נשפכין ליסוד אבל שירים
דאמר דהם דאין דמה טעון כיבוס היינו שירים
ופסול דאין דמה טעון (כספא) דאמר מאי לאו רב
משאר פסולין ומאי פריך אי שאר פסולין אינן
שעשים שירים אי ליהו דחוי וכל שכן דאין דמה
טעון כיבוס אבל ליהו דחוי שירי שאר פסול דאי אנו
עושה שירים יחזור הכשר ויִקְבַּל דחוי דם כשר
וטעון כיבוס. בדרך.

למעוטי שירים שבצואר בתומו. הוא דאמר
(לעיל בה' דה' דחדי) דחדי שקיבל כל דמו
של פ' היינו למצוה.

ולחוי דחוי. תימה אם נתן לפסול מה בכך
מעשה אינעבא דחוי מ' גרע מנתן על
האבן שדיר לא פריך דחוי ונחיתין דאמר פרק
הזריא לו (ימא נג') דקמי' יצא ויהיו על כן
חזוב שבחילא גער תיקשי ליה קרא דמית' לעיל
בפרק קמא (ה' ד') דחדי הבכנים (א' דהם)
ונראה דהא דפריך וליהוי דחוי לא קאי אונתן
לפסול דאין או אלא מעשה אינעבא בעלמא
אלא פריך דאין לכלי חול ואנשפך מן הכלי על
הדפס: **כל** שבידו לא דחוי. נשפך מרובין
מעלי דסוכה (ה' ל') אין זה בידו כיון דאין
מעטעין ביום טוב וגבי כוס הדם (וחלף דף פו)
דקיי' לא דחוי שבכיסויה דהיה ונתגלה כיון דאין
מצוה לבטל הדחוי או חשיב בידו ולא דמי להבא
דמעה לאוסף דהפריש קרבן וחזירי דת' דלעיל
בפרק קמא (ה' יב') אין זה קריי בידו כיון דאין
דעת לחזור.

אין
והודה אומר, כוס אחר ה'ה מלא מדם התערובת, וזוהין וזיקה אחת כנגד ה'סוד.
ש'מע מ'נה, כל ש'בדיו לא ה'יו דחוי, ש'מע מ'נה. גופא, תנא, רבי יהודה אומר, כוס
אחר ה'ה מלא מדם התערובת, שאם י'שפך אחר מהם, נמצא שהוא מכשירו. אומר לו
לרבי יהודה, והלא לא נתקבל בפ'ל. מנא ידעי. אלא, ש'מא לא נתקבל בפ'ל. אמר ל'הן,

ופסול. תיובתא דריש לקיש, תיובתא: וכו'ן ש'קבולו
כו': בעא מ'ניה ריש לקיש מרבי יוחנן, פסול, מהו
ש'עשה שירים. אמר ליה אין עושה 'שירים' אלא חזין
למנע, וחזין למקומו, הואיל ונ'רצה לפ'עולו. רב וביד
מתני' הכי, בעא מ'ניה ריש לקיש מרבי יוחנן, כוס
פסול, מהו ש'עשה שירים. אמר ליה, פסול גופיה,
מאי תבדאי לך. אי פסול מ'שוי שירים, כוס פסול נמי
מ'שוי שירים. אי פסול לא מ'שוי שירים, כוס פסול
נמי לא מ'שוי שירים. רב ירמיה מדיפתי מתני' הכי,
בעא מ'ניה אבי (מרבא) [מרבה], כוס, מהו ש'עשה
את חבירו דחוי או שירים. אמר ליה, פלוגתא דרבי
אלעזר ברבי שמעון ורבנן. דתנאי, למעלה הוא אומר
א'ת דמו י'שפך', למטה הוא אומר ו'את כל ד'מה
י'שפך', מנן ל'הפאת ש'קביל ד'מה בא'ביע'ה כוסות,
ונתן מתנה אחת מ'ה ומתנה אחת מ'ה, ש'בולן
נש'בין ל'סוד, תלמוד לומר ו'את כל ד'מה י'שפך'.
יכול, נתן ארבע מתנות מכוס אחד, והו כולן נש'בין
ליסוד, תלמוד לומר ו'את דמו'. הא כיצד, הוא י'שפך
ליסוד ונתן נש'בין לאמה. רבי אלעזר ברבי שמעון
אומר, מנן ל'הפאת ש'קביל ד'מה בא'ביע'ה כוסות,
ונתן ארבע מתנות מכוס אחד, ש'בולן נש'בין ל'סוד,
תלמוד לומר ו'את כל ד'מה י'שפך'. והכתיב ו'את דמו
י'שפך'. אמר רב אשי, תהוא, למעוטי שירים ש'בצואר
בהקמה: קיבל הכשר ונתן לפסול כו': וצריכא, דאי
אש'מעין פסול, ה'ה אמינא, מאי פסול, מנא, דחוי
לעבודת ציבור. אכל ש'מאל, לא. ואי אש'מעין ש'מאל,
דאית ליה ח'ש'רא ביום ה'פירות. אכל כל חול,
לא. ואי אש'מעין כל חול, מ'שום ד'חוי לקדושתיה.
אכל הקד, אימא לא, צריכא. וליהוי ליה 'דחוי'. אמר
ליה רבינא לרב אשי, הכי אמר רב ירמיה מדיפתי
מ'שמה דר'בא. לא, מני, חנן תמצ'ר וי'הוי, דלית ליה
ד'חוי. דתנאי, חנן תמצ'ר ואמר, אפילו דם, כפוס,
מביא חבירו וקמונו לו. רב אשי אמר, כל ש'בדיו,
לא ה'יו 'דחוי'. אמר רב ש'אי, כ'ותיה דרב אשי
מסתברא. מאן ש'מעת ליה דאית ליה 'דחוי', רבי
יהודה. דתנן, ועוד אמר רבי יהודה, נש'פך הדם,
ימות המ'ש'מלת. מה המ'ש'מלת, י'שפך הדם. וי'ש'מעין
ליה ד'מ'ה, כל ש'בדיו, לא ה'יו 'דחוי. דתנאי, רבי

פסול מהו שיעשה שירים. מי שהוא פסול לעבודה מהו שיעשה שירים. אם קבל חזק
מזה שיחזור הכשר ויִקְבַּל ויחזור הכשר ויִקְבַּל חזקבן מי אמרינן כיון דחזק פסול שיהיה לדם
שבצואר שירים ותו לא מחזיו לזריקה או לדמא לא אלימא זריקה פסול לשויה לדם
שבצואר בתומו שירים ויחזור הכשר ויִקְבַּל: אין לך זריקה פסולה שיעשה את השאר
שירים. אלא זריקה במחשבת חזק ולמנע זריק
למקומו הואיל ונ'רצה לפ'עולו. הואיל דהוא
זריקה מן התורה למקבעה גזיל ופסול: כוס
פסול. כגון שיצא מזה שיעשה לדם שבצואר
שירים אם דרוק כותן כשר לוח ולא ידא תקנה
לקרבן שיחזור ויִקְבַּל: פסול גופיה מאי כביא
לך. אדם פסול שזרק מאי כביא לך בשירים
שבצואר בתומו דלא כביא לך כוס מזה
שיעשה את חבירו דחוי או שירים. כגון חטאת
שקבל דמה שעה מיסות נתן כל מתנותיו נאחד
מזן חבירו שירים דהא תשפך ליסוד דכתיב ואת
כל הדם ישפך וגו' (ויקרא ד') או דחוי הוא
דחיה בידם שלא נתן ממנו על הקדשת וישפך
לאמא שבעושה דהוציאה דמים לנחל קדרון.
למעלה בפרשה הוא אומר בשערי כשרי
דדם את דמו ישפך ולא כתיב כל דמו למטה.
בתנא דידא אומר דהא כל דמה ישפך: וכן
נש'בין לאמה. דבוס עושה את חבירו דחוי:
למעוטי שירים שבצואר בתומו. שם נש'בין
שירים על ידי דם הנתקבל וישפכו לאמה
וצריכא. לאשמועתי' דאית ליה תקנה בתורה
לחוי לעבודת ציבור. כגון טמא דחוי לכתחלה
בציבור ולחך בני ידיו איכא תקנהא בתורה
ביום ה'פירות. נטל את המזחלה בימיו ואת
הקב שמטלה: ועי' דחוי. דהא נראה ונראה
בפ'ל אית ליה תקנהא בתורה אפילו דם.
שעיר העשה בפנים: כבוס. ומת המשתלח לא
נראה דלא אמא שיער אחר מונוז להדם
וכשר דדם למתנותיו וזה ישלח ולשון אפילו
נזקט משום דשלשה מחלוקת דבר אכא
למאן דאמר אפילו ביום חיים נדחים דקמי' ואם
משנהילי' מת אחד מן חזן שנים וגיריל
עליהם בביתחלה ויחזיר ידיו ואכא למאן
דאמר מביא חבירו שלא בהגרלה דחוי בעל
אין נדחים והגרלה לא מעבא אבל דם בבוס
ומת המשתלח ישפך דדם דשחטין נדחין ואין
חזרין ונראין ואתא נתן חמצ'ר למימר אפילו
דם בבוס מונוז ליה אחר: שביי. לתקן להחזיר
מי נתן דמתניחין אבל דהוא דמשתלח אין בידו
מי יימר דהבי' ליה אחרני: 'יות הפשתלה.
דאדרי' דהא שנים ארבעים חזן ארבעים חזן התקיעות
של פסח: וזיקה וזיקה אחת. כיון פסח כנגד
חומר. לאפוקי קין דרומית מדרחית בדאמר'
לקמן שאם תשפך דמו של אחד מן דם ידי שזן
רבים ובהלפ' לעשות נמצא כוס זה מכשירו
שדירי' כולם מערבים בו ואי משום דאיערוב
כל התמצית אמרינן לקמן רבי יהודה דלעילה
דאמר דם דם מכלל דם ולא אמרינן אפילו ליה
בהערבו הואיל ובידו לאוספה והלא. זה
שנשפך לא נתקבל בבלי'. הארץ יהיה כשר לא
קיימא לו נשפך מן הזאור על הרצפה ואספ
פסול: מנא ידעי. רבנן שלא נתקבל והלא לא
מעשה היא אלא סברה היא בעלמא דחייש
לשנא נשפך דמו של אחד מן: ש'מא לא
נתקבל. ונמצא וזרק דם פסול:

אגריפס המלך עמד וקיבל וקרא עומד, ושפחוהו חכמים. וכשהגיע (שם יז) ללא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיד הוא, ולגו עיניו דמעות. אמרו לו, אל תתירא אגריפס, אחינו אתה, אחינו אתה.

גמרא: לא בן תני רבי הייה, לא היתה ושיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד. ואמר רבי אמי בשם רבי שמעון בן לקיש, אף למלכי בית דוד לא היתה ושיבה בעזרה. תיפתר שסמך לו בכותל וישב לו. והא בתיב (שמואל ב ז) ויבא המלך דוד וישב לפני ה' אמר רבי אייבו בר נגריי, וישב עצמו בתפילה. תמן תנינן, וצאה בת הראשונה וישבה לה בחר הבית. השנייה בחיל. והשלישית במקומה. רבי נחמן בשם רבי מנא, מזה תנינן וישבה לה במקומה. עמדה לה במקומה.

תני, רבי חנינה בן גמליאל אומר,

[דף ל"ד ע"א]

הרבה חללים נפלו באותו היום שהתניפו לו:

הלכה ח' מתני' וקורא מתחלת (דברים א) אלה הדברים ועד שמע, ושמע (שם ו), והיה אם שמע (שם יא), עשר תעשר (שם יד), וכי תכלה לעשר (שם כו), ברכות וקללות (שם כח), עד שגומר כל הפרשה. ברכות שכתב גדול מברך (חם), המלך מברך אלא שהוא נותן של רגלים תחת מחילת העון:

גמרא: אמר רבי אבהו, ולמה קורין עשר תעשר. כי תכלה לעשר. על ידי שיצאו ישראל משביעית לשמינית, שלא לשבח את המעשרות. רבי חגי בעא קמי רבי יוסי, ואינו צריך להבדיל? אמר ליה, כפר הבדיל מראש השנה:

הדרן עלך פרק ואלו נאמרין

פרק ח

הלכה א' מתני' משוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם, בלשון הקדש היה מדבר, שגאמר (דברים כ) והיה בקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן, זה משוח מלחמה. ודבר אל העם, בלשון הקדש. ואמר אליהם (שם) שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם, על אויביכם ולא על אחיכם, לא יהודה על שמעון, ולא שמעון על בנימין, שאם תפלו בידם ירחמו עליכם.

גמרא: משיח מלחמה למה. בגין דכתיב ודיבר. הרי קרית שמע הרי פתיב בה (דברים ו) ודברת בם והיא נאמרת בכל לשון? אלא בגין דכתיב בה אמירה. הרי פרשת וידוי מעשר הרי פתיב בה אמירה והיא נאמרת בכל לשון? אמר רבי חגי, נאמר פאן נגישה, ונאמר להלן (דברים כא) ונגשו הכהנים בני לוי. מה נגישה שנאמר להלן – בלשון הקודש. אף פאן – בלשון הקודש. עד בדין ברבי עקיבה דו אמר לשונות ריבויים הן. ברבי ישמעאל דו אמר לשונות כפולין הן. אמר רבי חייה בר אבא,

[דף ל"ד ע"ב]

נאמר פאן נגישה, ונאמר להלן (שמות כ) ונגש משה אל הערפל. מה נגישה שנאמר להלן – בלשון הקודש, אף פאן – בלשון הקודש. לא מסתברא. דלא, ופקדו שרי צבאות בראש העם. ואחר כך, ונגש הכהן ודבר אל העם. מאן די מתקון לון הוא משמע לון. אין מקרא אמור על סדר. בספר את אמר, שומר שומע מפי כהן פרשה, ואמרה בכל לשון. אבל בערכי המלחמה, מספקין מים ומזון ומתקנין את הדרכים.

רבי חגי בעי, כמה דתימר בספר, שומר שומע פרשה מפי כהן ואמרה לעם בכל לשון. ואמור אף בערכי המלחמה כן. התיב רבי חייה בר אבא לא מסתברא, דלא, והיה ככלות השומרים לדבר אל העם, ואחר כך ונגש הכהן ודבר אל העם. אמר ליה, מפיון דאת אמר אין מקרא אמור על הסדר, לית שמע מינה כלום.

הלכה ב' מתני': כמה שנאמר להלן (דה"ב כח) ויקומו האנשים אשר נקבו בשמות ויהיוקו בשכיה וכל מערמייהם הלבישו מן השלל. על אויביכם אתם הולכין, שאם תפלו בידם אין מרחמין עליכם.

גמרא אמר רבי יוחנן, כל שאינו בגון אילו שהיתה ספיקה למחות, אל ימחה. רבי אהא בשם רבי יוחנן, בשם שמצוה לומר על דבר שהוא נעשה. כך מצוה שלא לומר על דבר שאינו נעשה. אמר רבי לעזר, בשם שאסור לטהר את הטמא, כך אסור לטמא את הטהור. רבי בא בר יעקב בשם רבי יוחנן,

[דף ל"ה ע"א]

אם באת הלכה תחת ידך ואין את ידע אם לשרוף אם לתלות – לעולם הוי רץ אחר השריפה יותר מן התלייה. שאין לך חביב בתורה יותר מפרים הנשרפין ושעירים הנשרפין, והן בשריפה. רבי יוסי בעי, למידן דבר שאין מצותו לבאן מדבר שמצותו לבאן?

הלכה ג מתני': (דברים כ) אל ירד לבככם ואל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם. אל ירד לבככם, מפני צהלת סוסים וצחצוח חרבות. אל תיראו, מפני הנפת התריסין ופשעת הקלגסנים. אל תחפזו, מפני קול קרנות. ואל תערצו, מפני קול צווחה. כי ה' אלהיכם החלף עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם, הן באין בנצחת בשר ודם, ואתם באים בנצחונם של מקום. פלשתים באו בנצחונם של גלית, ומה היה בסופו, סופו שנפל בחרב וזן נפלו עמו. ואתם אי אתם כן. כי ה' אלהיכם החלף עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם, זו מחנה הארון:

גמרא: בתיב (תהילים יח) מנוחה נגדו עביו עברו. כנגד טומאות שלחן. 'עברו' כנגד הפיתין שלחן. 'ברד' כנגד בליצטריא שלחן. 'וגחלי' כנגד טרמנטון שלחן. 'אש' כנגד הנפט שלחן. 'זירעם משמים' כנגד הלפידים שלחן. 'ועליון יתן קולו' כנגד קול הקרנות שלחן.

'וישלח חציו' כנגד החיצים שלחן. 'ויפצצם' מלמד שהיו מפוזרין אותו. אמר רבי בא בר בהנא, מלמד שהיו עשויין תיבות תיבות והיו החיצים מפוזרין אותו. והברקים מכניסין אותו. ברקים כנגד תהרבות שלחן. 'ויהמם', המום ועירבכם והפיל סננם שלחן. רבי אומר, אין לשון הנה ויהמם אלא לשון מניפה, כמה דאת אמר (דברים ו) והמם מהומה גדולה עד השמדם.

(דברים כ) 'להושיע אתכם', זה מחנה הארון. ויש אומרים, זה השם שהיה נתון בארון. דתני, רבי יודה בן לקיש אומר, שני ארזות היו מחלקים עם ישראל במדבר. אחד שהיתה התורה נתונה בו, ואחד שהיו שבקי הלוחות מונחין בתוכו. זה שהיתה התורה נתונה בתוכו – היה נתון באהל מועד. הדיא היא דכתיב (במדבר יד) וארון ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה. וזה שהיו שבקי הלוחות נתונים בתוכו – היה נכנס ויוצא עמהן. ורבנן אמרי, אחד היה, ופעם אחת יצא, ובימי עלי נשבה.

קרייא מסייע להן לרבנן, (שמואל א ד) אזי לנו מי יצילנו מיד האללים האלה. מילא דלא חמוז מן יומיהון. קרייא מסייע לרבי יודה בן לקיש, (שמואל א יד) ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלהים. והלא ארון בקרית יערים היה. מאי עבדין לה רבנן (היה נכנס) הגישה אלי הציץ. וקרא מסייע לרבי יודה בן לקיש (שמואל ב יא) הארון וישראל ויהודה ישבים בסבות.

[דף ל"ה ע"ב]

והלא ארון בציון היה. מה עבדין לה רבנן. סבך שהיה בקירוי שאדיין לא נכנה בית הבחירה.

משנגנו הארון, נגנו עמו צנצנת הפז, וצלוחית שמן המושחה, ומקלו של אהרן ופרהיו ושיקידיו, וארגו שהשיבו פלשתים אשם לאלהי ישראל. ומי נגנו? יאשיהו. וכיון שראה הכתוב (דברים כח) יולך ה' אותך ואת מלכך. הלא היא דכתיב (דברי הימים ב לח) ויאמר ללויים המבינים לכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל אין לכם משא בפתח. אומר אם גולה הוא עמכם לבבל אין אתם מחזירין אותו למקומו, אלא עתה עבדו את יי אלהיכם ואת עמו ישראל.

פיטום שמן המושחה, (שמות ל) ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור חמש מאות וגו' וקדה חמש מאות בשקל הקדש שהן אלה וחמש מאות מנים. ושמן זית הין. שהן שנים עשר לוג שבו היה שולק את העיקרין, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, שולקו היה במים ונתן שמן על גביהן, וכיון שהיה קולט את הרים, היה מעבירו, כדרך שהפטמין עושין, הלא היא דכתיב (שמות ל) ועשית אותו שמן משחת קודש.

יהיה זה לי לדורותיכם. תני, רבי יהודה בי רבי אילעאי אומר, שמן משחה שעשה משה במדבר, מעשה ניסים נעשה בו מתחילה ועד סוף. שמתחילה לא היה בו אלא שנים עשר לוג, שנאמר (שמות ל) ושמן זית הין. אם לסוד בו את העצים, לא היה מספיק, על אחת כמה וכמה שהאור בולע והעצים בולעין והיורה בולעת. וממנו נמשחו המושפן וכל פליו. השולחן וכל פליו. המנורה וכל פליה. ממנו נמשח אהרן ובניו כל שבגת ימי המילואים. ממנו נמשחו כהנים גדולים ומלכים.

מלך בפתחילה – טעון משיחה. מלך בן מלך – אינו טעון משיחה. שנאמר (שמואל א טז) קום משיחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה. אין בנו טעון משיחה. אבל כהן גדול בן כהן גדול אפילו עד עשרה דורות – טעונין משיחה. ופילו קיים לעתיד לבוא, שנאמר שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם.

אין מושהין את המלכים אלא על גבי המעיין. שנאמר (מלכים א א) והרפכתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי והורדתם אותו אל גחון. ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא וגו'.

אין מושהין מלך בן מלך, אלא מפני המחלוקת. מפני מה נמשח שלמה? מפני מחלוקתו של אדוניא. יואש, מפני עתליו. יהוא, מפני יורם. לא בן בתיב, קום משיחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה, ואין מלכי ישראל טעונין משיחה. ואלא? והוא? מפני והויקים אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים.

[דף ל"ז ע"א]

ולא יאשיהו גנו? תדא אמרה, באפרסמון משחו.

אין מושחין את המלכים, אלא מן הקרן. שאיל ויהו נמשחו מן הפד, שהיתה מלכותן מלכות עוברת. דוד ושלמה נמשחו מן הקרן, שהיתה מלכותן מלכות קיימת.

אין מושחין כהנים, מלכים. אמר רבי יודן ענתונדריה, על שם (בראשית מט) לא יסור שכט מיהודה. אמר רבי חיה בר אדא, על שם (דברים יז) למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל. מה בתיב בתריה, לא יהיה לכהנים הלויים.

אמר רבי יוחנן, הוא יוחנן הוא יהואהו. והא בתיב (דברי הימים א ג) הבכור יוחנן. בכור למלכות. אמר רבי יוחנן, הוא שלום הוא צדקיהו. הבתיב (דברי הימים א ג) השלישי צדקיהו והרביעי שלום. שלישי לתולדות ורביעי למלכות. צדקיהו שצידק עליו את הדין. שלום, שבימיו שלמה מלכות בית דוד. לא שלום הוה שמיה ולא צדקיהו הוה שמיה, אלא מתניה. תדא היא דבתיב (מלכים ב כד) וימלך מלך בכל את מתניה דדו תהותי ויסב את שמו צדקיהו:

אמר רבי יוחנן, באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי. מאן תנא אמה של ששה טפחים, רבי מאיר היא. דתנן, רבי מאיר אומר, כל האמות היו בבינוניות. על דעתיה דרבי מאיר דאמר באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי, ארבו של ארון – חמשה עשר, דבתיב (שמות כה) אמותם וחצי ארבו, אמה אשתה ואמה אשתה. ופלגות אמתא תלתא.

וארבעה לוחות היו בו, שנים שבוירים ושנים שלמים. דבתיב (דברים י) אשר שברת ושמתם בארון. והלוחות היו כל אחד ואחד ארבע ששה טפחים ורחבן שלשה. תנן רחבן של לוחות לארבו של ארון, נשתתירו שם שלשה טפחים. תנן מהם חצי טפח לכל כותל, נשתתירו שני טפחים לספר תורה. תנן לאיסמוןה.

ורחבו של ארון – תשעה טפחים, דבתיב (שמות כה) אמה וחצי רחבו. אמתא אישתא. ופלגות אמתא תלתא. וארבעה לוחות היו בו, שנים שבוירים ושנים שלמים דבתיב אשר שברת ושמתם בארון. והלוחות היה כל אחד ואחד ארבע ששה טפחים. ותנן ארבע של לוחות לרחבו של ארון. נשתתיר שם שלשה טפחים חצי טפח מיכן וחצי טפח מיכן לשילוט. ומקום שמניחין בו ספר תורה טפחיים.

רבי שמעון בן לקיש אמר, באמה של חמשה טפחים היה הארון עשוי. מאן תנא אמה של חמשה טפחים, רבי יהודה. דתנינן תמן, רבי יודה אמר, אמת הבניין ששה טפחים, ושל כלים חמשה.

[דף ל"ז ע"ב]

והן ארון בלי הוא.

על דעתיה דרבי יודה דאמר של חמשה טפחים היה הארון עשוי, ארכו של ארון שנים עשר – טפחים ומחצה. דכתיב אמתים וחצי ארכו. אמתא – חמשה, ואמתא – חמשא, ופלגות אמתא – תריין ופלג. וארבעה לוחות היו בו, שנים שלימין ושנים שבירין, דכתיב אשר שברת ושמתם בארון. והלוחות היו כל אחד ואחד – ארבע ששה טפחים ורחבן שלשה. תן רחבן של לוחות לארכו של ארון, נשתייר שם חצי טפח, אצבע לכתלים מיכן ואצבע לכתלים מיכן.

ורחבו של ארון – שבעה טפחים ומחצה, דכתיב ואמה וחצי רחבו. אמתא – חמשה טפחים, ופלגות אמתא – תריין ופלג. וארבעה לוחות היו בו, שנים שלימין ושנים שבירין, דכתיב אשר שברת ושמתם בארון. והלוחות היו כל אחד ואחד – ארבע ששה טפחים ורחבן שלשה. תן ארבען של לוחות לרחבו של ארון, נשתייר שם טפח ומחצה, אצבע לכתלים מיכן ואצבע לכתלים מיכן. וחצי טפח מיכן וחצי טפח מיכן לשילוט.

פיצד עשה בצלאל את הארון? רבי חנינה אמר, שלש תיבות עשאן, שתים של זהב ואחת של עץ, ונתן של זהב בשל עץ, ושל עץ בשל זהב, וציפהו. תדא היא דכתיב (שמות כה) וצפית אותו זהב טהור מבית וחוץ. מה תלמוד לומר (שם) ותיצפנו? להביא שפתו העליונה. רבי שמעון בן לקיש אמר, תיבה אחת עשאן, וציפהו. תדא היא דכתיב וצפית אותו זהב טהור מבית וחוץ. מה תלמוד לומר ותיצפנו? אמר רבי פינחס, להביא בין נסר לנסר.

פיצד היו הלוחות בתוכים? רבי חנניה בן נמליאל אמר, חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה. ורבנין אמרין, עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה. דכתיב (דברים ד) ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים. עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה. רבי שמעון בן יוחי אמר, עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה. דכתיב ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים. עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה. רבי סימאי אמר, ארבעים על לוח זה וארבעים על לוח זה. מזה ומזה הם בתוכים. מטרנגונה.

חנניה בן אחי רבי יהושע אומר, בין כל דיבור ודיבור – דיקדוקיה ואותותיה. (שיר השירים ה)
 ממולאים בתרשיש. כומא רבא. רבי שמעון בן לקיש בד הוי מטי להדין קרייא, הוה אומר, יפה לימודי
 חנניה בן אחי רבי יהושע. מה הם הנה, בין גל גדול לגל גדול – גלים קטנים. כה, בין כל דבר ודבר
 – דיקדוקיה ואותותיה של תורה. אומר רבי תנחומא, איתקשיית קימי רבי פנחס, אתיא כרבי יודה
 ולא אתיא כרבי מאיר. מה טעמא דרבי יודה (דברים לא) לקוח את ספר התורה הנה. על דעתיה
 דרבי יודה דו אומר איכן ספר תורה הנה נתון כמין גלסקים עשו לו מבהוין והיה ספר תורה נתון
 בתוכו. מה טעמא דרבי מאיר,

[דף ל"ז ע"א]

(שמות כה) ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה. על דעתיה דרבי מאיר דו אומר אין מוקדם
 ומאוחר בתורה. (שמות כה) ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך. ואחר כך ונתת את
 הכפורת על הארון מלמעלה.

רבי פינחס בשם רבי שמעון בן לקיש, תורה שנתן הקדוש ברוך הוא, עורה – אש לבנה. הרוחה
 – אש שחורה. היא – אש. ומובללת באש. חצובה – מאש. נתונה – מאש. (דברים לג) מימינו אש
 דת למו:

הלכה ד מתני' (דברים כ) ודברו השמרים אל העם לאמר, מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו
 ילך וישב לביתו וגו'. אחד הבונה בית חדש, ואחד הבונה בית התבן, בית הבקר, בית העצים, בית
 האוצרות. אחד הבונה, ואחד הלוקח, ואחד היוצר, ואחד שנמן לו במתנה.

גמרא: אשר בנה בית. אין לי אלא אשר בנה. לקח, ירש, ניתן לו במתנה, מניין? תלמוד לומר 'האיש'
 'מי האיש'. מניין הבונה בית התבן בית הבקר בית העצים בית האוצרות מניין? תלמוד לומר 'אשר
 בנה' מפל מקום. יכול הבונה בית שער ואכסדרה ומרפסת והא חוזר, תלמוד לומר 'בית'. מה בית
 מיוחד – שהוא בית דירה, יצאו אלו – שאינן בית דירה. יצא בית שאין בו ארבע אמות על ארבע
 אמות. דתני, בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות – פטור מן המעקה ומן המזוזה ומן העירוב.
 ואינו טובל למעשרות. ואין נותנין לו ארבע אמות לפני פתחו. ואין עושין אותו דיבור לעיר. והנזיר
 מן הבית מותר לישב בו. ואינו צמית ביובל ואינו מיטמא בגנעים. ואין הבעלים חוזרין לו במלחמה.

מה תלמוד לומר 'אשר בנה'. פרט לשנפל ביתו ובנאו. אומר רבי יוסי, זאת אומרת, המחזיר את
 גרושתו – לא היה חוזר. יכול הבונה בית בהוצה לארץ והא חוזר. תלמוד לומר ולא חנכו. את שמצוה

לחנכו יצא זה שאינו מצוה לחנכו. הקדים לו שכתב כמי שחנכו. נתן לו שכתב לאחר שנים עשר חודש כמי שלא חנכו.

[דף ל"ז ע"ב]

נעלו; אם היה בתוכו חפצים את שדרכו ליבטל עליה כמי שחנכו ואם לאו כמי שלא חנכו;

הלכה ה מתני': (דברים כ) ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו וגו' אחד ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו וגו' אחד הנוטע את הכרם ואחד הנוטע המשעה אילני מאכל, אפילו מחמשת המינים, אחד הנוטע, ואחד המכריה, ואחד המרביב, ואחד הלוקח, ואחד היוצא, ואחד שנתן לו במתנה.

גמרא: אשר נטע. אין לי אלא אשר נטע. לקח ירש ניתן לו במתנה מניין. תלמוד לומר לומר האיש. מי האיש. מניין הנוטע המשעה אילני מאכל אפילו מחמשת המינים. תלמוד לומר אשר נטע מפל מקום. יכול ארבעה אילני מאכל או משעה אילני פרק והא חוזר, תלמוד לומר כרם. מה כרם מיוחד שהוא של חמש גפנים. יצא זה שאינו של חמש גפנים.

שהיו מוגיתו, שהיו קוסם, מערכין בו, ומשתתפין בו, ומכרכין עליו, ומזמנין עליו, ומקדשין בו את חבלה, ומנחמין בו את האכל, ונמכר בחנות לשם זין, והמוכר לחבירו זין סתם – לא מכר לו זין קוסם. ואסור בהוריה ובחיתר נדרים ועל ביאת המקדש. לית לך, אלא שהוא אסור על גבי המזבח. וההן בן סורר ומורה, צריכה .

יכול הנוטע כרם בחוצה לארץ – והא חוזר. תלמוד לומר ולא חללו. את שמצוה לחללו, יצא זה שאין מצוה לחללו. תני, רבי אליעזר בן יעקב אומ, אין משמע אלא כרם. ודכוותה, אין משמע אלא נטע. תני, ולא חללו – פרט למכריה ולמרביב. אמר רבי יוחנן, דרבי אליעזר בן יעקב היא. אמר רב חסדא, דבריה חל היא – בשחרביב פירות עבירה. מה אגן קיימין, אם בשחרביב אילן מאכל על גבי אילן מאכל, מין בשאינו מינו, פירות עבירה הן. ואם בשחרביב אילן מאכל על גבי אילן פרק, מין במינו, נוטע בבתחילה הן. אלא בן אגן קיימין, בשחרביב תאינה שחורה על גבי תאינה לבנה.

אימתי הוא מחלל, ברכיעית ובחמישית?

[דף ל"ח ע"א]

מסתברא בחמישית, אבל ברכיעית, דמים הוא חייב לו. ורבנן דקיסרין אמרין, לא מסתברא אלא ברכיעית, דכתיב (ויקרא יט) ובשנה הרכיעית יהיה כל פריי קדש הלולים לה;

הלכה ז מתניתין (דברים כ) ומו האיש אשר ארש אשה ולא לקחה וגו' אחד המארש בתולה ואחד המארש את האלמנה אפלו שומרת יכם ואפלו שמע שמות אחיו במלחמה חוזר ובא לו כל אלו שומעין דברי בהן מערכי המלחמה וחוזרין ומספקין מים ומזון ומתקנין את הדרך:

גמרא אשר ארש אשה אין לי אלא רובה שנשא ריבת. מנין רובה שנשא אלמנה. אלמון שנשא ריבה מנין תלמוד לומר אשה מכל מקום. מה תלמוד לומר חדשה פרט למחזיר את גרושתו. אמר רבי יוסי זאת אומרת הנזשא את האילנית הואיל ואין מצוה לישוב עמה אינו חוזר. אפלו שומרת יכם לחמשה אחים. ודכוותה אפלו בית אחד לחמשה אחין. תמן אין כל אחד ואחד ראוי לישוב בו. ברם הקא כל אחד ואחד ראוי ליכם. מה דמי לה קדש אשה מעבדו לאחר י"ב חדש ושלם הזמן במלחמה חוזר ובא לו:

הלכה ז מתניתין ואלי שאין חוזרין הבונה בית שער אכסדרה ומרפסת והנוטע ארבעה אילני מאכל או חמשה אילני סרק והמחזיר את גרושתו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתנין לא היה חוזר רבי יהודה אומר אף הבונה בית על מכוננו לא היה חוזר רבי לעזר אומר אף הבונה בית לבנים בשרון לא היה חוזר:

גמרא תני רבי יודה אומר אם חדש בה דבר חוזר ואם לאו אינו חוזר סדו בפסד ופתח בה חלונות לא היה חוזר. היה גדול ועשאו קטן חוזר ואחד ועשאו שנים. תני רבי אלעזר אומר אף אנשי השרון לא היו חוזרין שהן מתחדשין פעמים בשבוע אף בהן גדול היה מתפלל עליהן ביום הכפורים שלא יעשו בתיקן קבריהן:

[דף ל"ח ע"ב]

הלכה ח מיתניתין ואלו שאינן זיין ממקומן בנה בית ונחנכו נמטע פרום וחללו והנזשא את ארוסתו והפונים את יבמתו שנאמר (דברים כד) נקי יהיה לביתו נקי לביתו זה ביתו יהיה זה פרומו (שם) ושמה את אשתו זו אשתו (שם) אשר לקח להביא את יבמתו ואינם מספקין מים ואינם מתקנין את הדרכים:

גמרא בנה בית ונחנכו ולא שהא בתוכו י"ב חדש נמטע פרו וחללו ולא שהא בתוכו שנים עשר חדש. וכולהו למדין מן האשה מה אשה צריכה שנים עשר חדש אף פולחן צריכים שנים עשר חדש. תני כל אלו שהיו אומרים יושבין בטלין בתוך העיר ואינן מספקים מים ומזון ואינן מתקנין את הדרכים שנאמר (שם) ולא יעבר עליו לכל דבר. עליו אינו עובר אכל עובר הוא על אחרים:

הלכה ט מיתניתין (שם כו) ויספו השומרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורד הלכב ילד וישוב לביתו רבי עקיבה אומר הירא ורד הלכב בשמועו שאינו יכול לעמוד בקשוי המלחמה ולראות חרב שלופה רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורד הלכב זה שהוא מתירא מן העברות שבפיו לפיכך תלת לו התורה את כל אלו שיחזור בגללן רבי יוסי אומר אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתינ זהו הירא ורד הלכב:

גמרא כתיב ויספו השומרים. אין לשון זה ויספו אלא לשון תוספת באינש דאמר מוסיף אני על דברי רבי. תני דאחרונים מן התוספת. אמר רבי יוסי תרין תנין אינין מאן דאמר מוסיף אני על דברי רבי אחד הראשונים ואחד האחרונים אמרן הוא אמרין רבו.

[דף ל"ט ע"א]

מאן דאמר האחרונים מן התוספת, הראשונים – אמרו הוא אמרו רבו. והאחרונים – אמרו הוא ולא אמרו רבו.

אמר רבי מנא, חד תניי הוא, ראשונים – אמרין הוא אמרן רבו. האחרונים – אמרן הוא לא אמרן רבו.

מתניתא פליגא על רבי יוסי, שומע פרישה מפי כהן ואומרה לעם בכל לשון.

ויסיפא פליגא על רבי מנא. עוד דבר אחד היה מוסיף.

משללו.

אין תימך בן, אפילו על דרבי יוסי לית הוא פליגא, דתני, הראשונים – אמרן הוא אמרן רבו, האחרונים – אמרן הוא לא אמרן רבו.

תני, כולחן צריכין להביא ראיה לדבריהן, חוץ מזה, שעדיין עמו.

ואתניא כמאן דאמר, שאינו יכול לעמוד בקישרי המלחמות והרב שלופה. ברם כמאן דמר שהוא מתירא מעבירות שבדו – עוד הוא צריך להביא ראיה. לפיכך תלת לו התורה את כל אילו שיחזור בגללן – שלא לפרסם את החטאים. ואתניא כפי דמר רבי לוי בשם רבי שמעון בן לקיש (ויקרא ו): "במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת לפני ה'" – שלא לפרסם את החטאים:

הלכה א מתניתין – "והיה ככלת השטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם". "העם" – ובקבו של עם. מעמידין זקיפין מלפניהם, ואחרים מאחריהן, וכשילים של ברזל בידיהן, וכל המבקש לחזור, הרשות בידיהן לקפח את שוקיו, שתחלת נפילה ניסה, שנאמר (ש"א ד) "גם ישראל לפני פלשתים וגם מגפה גדלה היתה בעם", ולחלן הוא אומר (שם לא) "וינסו אנשי ישראל מפני פלשתים ויפלו חללים בהר הגלבוע". במה דברים אמורים? במלחמת הרשות.

[דף ל"ט ע"ב]

אבל במלחמת מצוה, הכל יוצאין, אפלו חתן מחדרו וכלה מחופתה. אמר רבי יהודה, במה דברים אמורים, במלחמת מצוה. אבל במלחמת חובה – הכל יוצאין, אפלו חתן מחדרו וכלה מחופתה:

גמרא: בתיב "והיה ככלת השטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם". אין לי אלא בראש העם, בסוף העם מניין? תלמוד לומר: פקדו – ופקדו.

עד דדון ברבי עקיבה. ברבי ישמעאל?

רבי ישמעאל ברבי מאיר, דרבי מאיר צוה, לסופיה דחבלא רישיה. אמר רבי מאיר, בתיב (קהלת ב) "החכם עיניו בראשו".

הכסיל במה? בגליו? אמר רבי אבא מרי: החכם, עד שהוא בראשו של דבר הוא יודע מה בסופו.

(בראשית מט, יט) "גד גדוד וגידנו" – גייסא אתי מניסתיה, והוא מניס ליה.

פיני מתניתא – שתחלת נפילה ניסה.

אמר רבי יוחנן: משמעויות ביניהן. רבי יהודה היה קורא למלחמת הרשות – מלחמת מצוה. אבל במלחמת חובה – הכל יוצא אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה.

אמר רב חסדא, מחלוקת ביניהן. רבנן אמרין, מלחמת מצוה – זו מלחמת דוד. מלחמת חובה – זו מלחמת יהושע.

רבי יהודה היה קורא מלחמת רשות – בגזן אגן דאזלין עליהן. מלחמת חובה – בגזן דאתיין אינן עלינן. בתיב (מלכים א טז) "והמלך אסא השמיע את כל יהודה אין נקי". מהו 'אין נקי'. רבי סימון ורבנן, רבי סימון, אין נקי לביתו שעה אחת. ורבנן אמרין, לית רבי בריבי :

הדרן עלך פרק משות מלחמה

פרק ט

הלכה א מתניתין: עגלה ערופה – בלשון חקדש, שנאמר (דברים כא) "כי ימצא חלל באדמה וגו'". "ויצאו וקנידו וישפטידו", ושלשה מבית דין הגדול שבירושלים היו יוצאין. רבי יהודה אומר חמשה, שנאמר "וקנידו" – שנים, "וישפטידו" – שנים, אין בית דין שקול, מוסיפין עליהן עוד אחד:

גמרא: לא מסתברא, דלא, וענו ואמרו :

[דף מ' ע"א]

בא להתחיל מתחילת הפרשה.

"כי ימצא" – לא בשעה שהן מצויין. "כי ימצא" – לא שתהא חוזר ומצותת עליו. "כי ימצא" – אין מציאות בכל מקום אלא בעדים.

"לא נודע מי הכהו", הא נודע מי הכהו, אפילו עבד אפילו שפחה – לא היו עורפין, וכא את אמר אביך?! באן להורג באן לנהרג.

ודא דאת אמר 'אפילו עבד אפילו שפחה לא היו עורפין' – באותן שאמרו אם רואין אנו אותם מפירין אנו אותם. אבל באותן שאמרו אם רואין אנו אותם אין אנו מפירין אותם – היו עורפין.

בית דין שראו את ההורג אמרו, אם רואין אנו אותם אין אנו מפירין אותם – לא היו עורפין, דכתיב (דברים כא) "ועינינו לא ראו". והרי ראו מכל מקום.

ובית דין שראו את ההרוג. אית תנני תני - יעמדו שנים ויעידו לפניהם. אית תנני תני - יעמדו כולם ויעידו במקום אחר. רבי יהודה בן פזי בשם רבי זעירא: בשם שהם חלוקין באן - בן הן חלוקין בעדות החדש.

רבי יודה בר פזי בשם רבי זעירא "חלל" - ולא מפרבם. ראוהו מפרבם מפאן ובא לאחר זמן ולא מצאו - אני אומר נעשה לו נסים והיה. ראוהו מפרבם באן ובא ומצאו מת במקום אחר - מוודין במקום שנמצא.

"אשר ה' אלהיך נותן לך" - פרט לחוצה לארץ. לרשתה - פרט לירושלים, שהיא לכל השוכטים. וברבי ישמעאל, דרבי ישמעאל אומר: כל ביאות שנאמרו בתורה לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו שבע שנים ושבוע שחילקו. אומר רבי פינחס בי רבי בון: נאמר - כל אותן ארבע עשרה שנה מצויינין היו.

תני, כיצד היו עושין? שלוחי בית דין יוצאין ומלקטין את סימניו, ומוכרין אותו. ומצויינין על קברו, כדי שיצאו בית דין מלישבת הנזות וימודו.

מניין לציון? רבי ברכיה ורבי יעקב בר פת יעקב בשם רבי חנינא דברת חוורן. רבי יוסי אומר לה, רבי יעקב בר אחא בשם רבי חנינא דברת חוורן, רבי חזקיה רבי עזיאל בריה דרבי חנינא דברת חוורן בשם רבי חנינא דברת חוורן: (ויקרא יג) "וטמא טמא יקרא" -

[דף מ' ע"ב]

כדי שתהא טומאה קורא לו בפיה והיא אומרת לו - פרוש!

רבי אילא בשם רבי שמואל בר נחמן (יחזקאל לט, טו): "ועברו העוברים בארץ וראה געס" - מיפן שמצויינין על העצמות. "אדם" - מיפן שמצויינין על השדרה ועל הגלגלת. "ובנה" - מיפן שמצויינין על אבן קבועה. אם אומר את' על גבי אבן תלושה, אף היא הולכת ומטמאה במקום אחר. "אצל" - במקום טהרה. "ציון" - מיפן לציון.

מצא אבן מצינת, אף על פי שאין מקיימין בן - המאחיל עליה טמא. אני אומר - מת קמציץ היה נתון תחתיה. היו שמים: המאחיל עליהן - טהור, ביניהן - טמא. היה חורש בנתיים - הרי הן פחידיות. ביניהן - טהור, סביבותיהן - טמא.

תני, אין מצינין על הבשר, שמא נתאכל הבשר. רבי יוסטא בר שונם בעא קומי רבי מנא: לא נמצא מטמא טהרות למפרע? אמר ליה: מוטב שיתקללו בו לשעה ולא יתקלקלו בו לעולם.

תמן תנינן – סמיכת זקנים ועריפת העגלה – בשלשה, דברי רבי שמעון. רבי יהודה אומר, בחמשה. מה טעמא דרבי שמעון? (דברים כא): "וסמכו" – שנים. אין בית דין שקול, מוסיפין עליהן עוד אחד – הרי שלשה. מה טעמא דרבי יהודה? "וסמכו" – שנים. "זקני" – שנים, אין בית דין שקול, מוסיפין עליהן עוד אחד – הרי חמשה.

ובעגלה ערופה, טעמא דרבי יהודה (דברים כא): "ויצאו זקניו" – שנים. "ושופטיה" – שנים. אין בית דין שקול, מוסיפין עליהן עוד אחד – הרי באן חמשה.

אמר רבי: נראין דברי רבי שמעון בסמיכה, ודברי רבי יהודה בעריפה. נראין דברי רבי שמעון בסמיכה, דלא דרש "וסמכו". ודברי רבי יהודה בעריפה, דלא דרש "ויצאו".

אין תימא 'נראין דברי רבי יהודה בעגלה ערופה', דרש "וסמכו" ודרש "ויצאו". אשכחתי – את אמר "ויצאו" – שנים, "זקניו" – שנים, "ושופטיה" – שנים, אין בית דין שקול, מוסיפין עליהן עוד אחד – הרי באן שבעה!

מה מקום רבי שמעון "זקניו ושופטיה"? – זקניו שהן שופטיה! תני, רבי אליעזר בן יעקב אומר: "זקניו" – זה בית דין הגדול "ושופטיה" – זה מלך וכהן גדול.

[דף מ"א ע"א]

הלכה ב' מתניתין: נמצא טמון בגל, או תלוי באילן, או צף על פני המים – לא היו עורפין, שנאמר (שם) "באדמה" ולא טמון בגל. "נופל" ולא תלוי באילן. "בשדה" ולא צף על פני המים. נמצא סמוך לספר, או לעיר לעיר שיש בה גוים, או לעיר שאין בה בית דין – לא היו מוודין אלא מעיר שיש בה בית דין. נמצא מכון בין שתי עירות – שתיהן מביאות שתי עגלות; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: עיר אחת מביאה עגלה ערופה ואין שתי עירות מביאות שתי עגלות. ואין ירושלים מביאה עגלה ערופה:

גמרא: תני, רבי אליעזר אומר, נמצא חנוק ותלוי באילן – לא היו עורפין. אמר רבי יוסי בר יהודה, אין צריך לומר חנוק ותלוי באילן. מנין אפילו משלך? תלמוד לומר "חלל". מה תלמוד לומר "נופל"? אלא אפילו הרוג ותלוי באילן – לא היו עורפין.

מסכת פלים קמא פרק שביעי

א. מחט וטבעת שנמצאו במגופה של חבית, בצדה של חבית, אם היו טמאין - לא טמאו את החבית, ואם היו טהורים - אין החבית מצלת עליהן באהל המת, נמצאו למעלה משפתה של חבית כנגד תוכה של חבית, בין שהטיט צף תחתיהן ובין שאין הטיט צף תחתיהן, אם היו טמאין - לא טמאו את החבית, ואם היו טהורין - חבית מצלת עליהן באהל המת. נמצאו למטה משפתיה כנגד תוכה של חבית, בזמן שהטיט צף תחתיהן, אם היו טמאין - טמאו את החבית, אם היו טהורין - אין החבית מצלת עליהן באהל המת.

ב. שרץ שנשטא באפרו של תנור, למטה מנחושתו של תנור - טהור, מפני שיש לו במה יתלה, מחט או טבעת שנמצאו באפרו של תנור - טמא, מפני שאין לו במה יתלה. רבי שמעון אומר: כעין שני שעורין מן האמצע נכנס, ומן הצד אינו נכנס.

ג. כיצד בודקין כלי חרס לידע אם אינו ככונס משקה? היה ממלא ערבב מים ונותן את הקדרה לתוכה, ואם לא כנסה בידוע שאינו ככונס משקה. רבי יהודה אומר: בתחלה היה כופף את הקדרה לתוך ערבב ונותן לתוכה מים, ואם לא כנסה, בידוע שאינו ככונס משקה, היה נותנו על גבי האור, והאור מעמידו - בידוע שאינו ככונס משקה, אין האור מעמידו - בידוע שהוא ככונס משקה. רבי יוסי אומר אם נותנו על גבי הרמץ והרמץ מעמידו בידוע שאינו ככונס משקה, אין הרמץ מעמידו בידוע שהוא ככונס משקה.

ד. עצמות והעופות וגולמי כלי מתכות וכלי עץ מצילין צמיד פתיל. ורבי יוסי מוסיף אפסי קמטרא, ומקף, חקק שבבקעה ושבקורה והמיעד שבחבית - אין מצילין צמיד פתיל, ואם בקו טפח על טפחים - מצילין.

ה. חבית שכפאה על הפתיל ומרח שפתותיה על הכתל - מצלת על מה שבתוכה ועל מה שכנגדה בכתל. כפאה ומרח שפתותיה עם הקרקע - מציל על מה שבתוכה, ועל מה שכנגדה בקרקע. רבי אליעזר אומר: כפוי על פיו אינו מציל, ומודה רבי אליעזר בשני פסין ושתי קדרות שכפאן זה על גבי זה, ומרחן בטיט מן הצדדין - אין מצילין בצמיד פתיל, ואם היה כלי קטן ואין בו טפח על טפח וכפוי על פיו - אינו מציל.

ו. אין מקיפין בקסטרון מפני שהוא פתיל ואינו צמיד, ואם עשאו לחזק - הרי זה מציל. כפיתין של מוריס שנפתית עם השפה ושפתותיהן נראין, אף על פי שהטיט שוקע לתוכן מלא זרת - אינן מצילין, שכל מי שאינו מציל באהל המת באהל השרץ. רבי יהודה אומר: אין צמיד פתיל מבפנים. וחכמים אומרים: יש צמיד פתיל מבפנים. כיצד? חבית שנקבה וסתמוה שמרים. רבי יהודה אומר: אינה מצלת. וחכמים אומרים: מצלת. נתקלפה והזפת שלה עומד. רבי יהודה אומר: אינה מצלת. וחכמים אומרים: מצלת.

ז. עין של תנור שעשה לה למודים מבפנים. רבי יהודה אומר: אינה מצלת. וחכמים אומרים: מצלת. כפישה שנתן בה טיט עד חציה, והשקיע בה את הכלים, רבי יהודה אומר: אינה מצלת. וחכמים אומרים: מצלת. כפאה על פי החבית ומרח דפנותיה עם דפנות החבית - מצלת על מה שבחבית ועל מה שבינה לחבית. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: על שבחבית אינה מצלת עד שימרח עם השפה. החמת מעור הדג, והגיר שהלביש בה את החבית, וצרף למטה - הרי זה מצלת. עור הדג והגיר שהלביש בהן את החבית וצדדן למטה, אף על פי שמרח בטיט מן הצדדין - אינן מצילין.

יום וטמא מת, וחזר להיות טבול יום. העושה כלי מן העקל שהוא עשוי להכביד בו את הספינה, ומכלי גדול שעשאו לגבות בו את המכס; רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרין. רבי יוסי אומר: העושה מן הקציצות - טמאין. רבי יוחנן בן נורי אומר: העושה כלים מן הגרודות - טמאין. אמר רבי אלעזר: ברבי יוסי: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המסמרות, שידוע שנעשה מן הכלים שהן טמאים, ועל המסמרות שלא ידוע שנעשים מן הכלים שהן טהורין, על מה נחלקו? על הסתם, שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין.

ב. העושה כלים מן הגרוטאות, בין משל הארץ ובין משל חוץ לארץ - טמאין. רבי יהודה אומר: העושה כלים מן הגרוטאות של חוץ לארץ - טהורים. כלים הטהורין שאנכן באנגד הטמא - טהורין. העושה כלים מן האנגד הטמא - טמאין. קרדם שעשאו מן הטמא ועשפו מן הטהור - טהור. עשאו מן הטהור ועשפו מן הטמא - טמא, הכל הולך אחר עושה מלאכה. עשאו מן הטהור, אף על פי שחוסמיתו מן הטמא - טהור. קיתון שעשאו מן הטמא ושוליו מן הטהור - טהור. עשאו מן הטהור ושוליו מן הטמא - טמא, הכל הולך אחר המקבל. כורת שעשאה מן החלמא ושוליה מן הגללין - טהורה. עשאה מן הגללין ושוליה מן החלמא - הכל הולך אחר השולים; דברי רבי. רבי נתן אומר: עד שיהיו שולים מקבלין. החלמא והגללין שטרפן זה בזה ועשה מהן כלים, אם רב מן הטמא - טמא, ואם רב מן הטהור - טהור, מחצה על מחצה; רבי אליעזר אומר: שורפין עליהן את התרומה ואין חיבין עליהן על טמאת מקדש וקדשיו. אמר רבי יוסי: בא רבי יוחנן בן נורי אצל רבי חלפתא. אמר לו: מה אתה אומר בפיקה של מתכת. אמר לו: טמאה. אמר לו: אף אני אומר כן, אלא שעקיבה מטהר.

ח. קדרה שפפאה על פי חבית, ומרח שפתותיה עם דפנות החבית - מצלת על מה שבחבית, ועל מה שבינה לחבית, נתנה כדרפה וטמאה - אין כלי טמא חוצץ.

ט. שני לפסין ושתי קדרות שפפאן זו על גב זו - העליון כנוס, אף על פי שמרח בטיט מן הצדדין - אינן מצילין, שכל שאינו מציל באהל המת - אינו מציל באהל השרץ. משפך - אינו מציל; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: מציל בכסוי. ואין טהרה לכלי חרס אלא שבירתו, ואפילו חברו בקרקע, ואפילו קבעו במסמר, מלאו סיד וגפסית; רבי שמעון בן גמליאל מטהר.

י. שולי המחצין ושולי הפחתין וקרקרות הכלים ודפנותיהן מאחריהן - אין ממלאין בהן, ואין מקדשים בהן, ואין מזין בהן, ואין מצילים בצמיד פתיל, ואין מצילין מיד כלי קודסן. שפן ועשאן כלים - ממלאין בהן, ומקדשין, ומצילין בצמיד פתיל, ומצילין מיד כלי חרס, ומקבלין טמאה מכאן ולהבא; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כל כלי חרס, שמאחר שעה אחת אין לו טמאה לעולם. שולי כלי עץ, כלי עצם וכלי זכוכית - אין ממלאין בהן ואין מקדשין בהן, ואין מזין בהן, ואין מצילין בצמיד פתיל, ואין מצילין מיד כלי חרס. קירדסן, שפן ועשאן כלים - ממלאין בהן ומקדשין בהן, ומזין מהן, ומצילין בצמיד פתיל, ומצילין מיד כלי חרס. שברי כלי חרס שמקבלין אפלו כל שהן - ממלאין בהן, ומקדשין בהן, ומזין מהן - אין מצילין בצמיד פתיל, אבל מצילין מיד כלי חרס. שברי כלי מתכות חזרו לטמאתן הישנה, גולמי כלי מתכות - הרי הן ככלים אלא שהן טהורין.

מסכת כלים מציצא פרק ראשון

א. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא כל טמאה אלא לטמאת נפש. רבי שמעון אומר: אפלו כלי מתכת שהיה טמא טבול

השירים הנזמים והקטלאות והטבעות - טהורין, ואין טמא אלא זוג המשמיע קול לאדם. העושה זגין למכתשת ולעריסה ולמטפחות הספרים, ולמטפחות התינוקות - טהורין. עשה לה הענבילין - טמאין. נטלו ענביליהן - טהורות. זוג של דלת - טהור, של בהמה - טמא. זוג של דלת שעשאו לבהמה - טהור, ושל בהמה שעשאו לדלת, אפלו חבור בקרקע ואפלו קבעו במסמר - טמאה.

ה. חזקת זגין הנמצאין בכל מקום - טהורין, חוץ מן הנמצאים בכרכין, מפני שרבן של דלתות הן. אמר לאמן: עשה לי שני זגין, אחד לדלת ואחד לבהמה, עשה לי שתי מחצלות: אחת לשכיבה ואחת לאהליו. עשה לי שני סדינין: אחד לצורות ואחד לאהליו - הרי אלו טמאין, עד שעה שיפריש. ורבי שמעון מטהר עד שעה שיפריש. אבל אמן שהוא עושה, ומניח זגין לבהמה, לדלתות ומחצלות לשכיבה, ומחצלות לאהליו, סדינין לצורות, וסדינין לאהלים, אם רב מן הטמא - טמא, עד שיפריש לטהרה. אם רוב מן הטהור טהור עד שיפריש לטהרה.

מסכת בליים מציעא פרק שני

א. טבעת שהוא חוגר בה את מתניו, ומקשר בה בין כתפו - טהורה. ואין טמא אלא טבעת של אצבע בלבד. טבעת, בין חקוקה ובין שאינה חקוקה - טמאה, ומצפה - טהורה. אמר תלמיד אחד מתלמידי גליל העליון לפני רבי אליעזר: שמעתי שחולקין בין טבעת לטבעת. אמר לו: שמא לא שמעת אלא לענין שבת, שהיוצא בחקוקה - חיב, ושאין חקוקה פטור. מחט, בין נקובה ובין שאין נקובה - טמאה, ומצפה - טהורה. עוד אמר תלמיד אחד מתלמידי גליל העליון לפני רבי אליעזר: שמעתי שחולקין בין מחט למחט. אמר לו: שמא לא שמעת אלא

ג. קלוסטרין; רבי טרפון מטמא וחקמים מטהרין. וברוריא אומרת: שומטה מן הפתח זה ותולה בחברו בשבת, כשנאמרו דברים לפני רבי יהושע, אמר: 'פה אמרה ברוריא'. סמפוניא מצפה - טהורה. עשה בית קבול כנפים - טמאה, ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. חליל המצפה - טהור, עשה בו בית קבול כוסות - טמא, ואין טמא אלא המשמש את הצרף. והכוסות שלו - טמאין, ואינן חבור לו. היתה מצופית של מתכת, כלי חבור למצבות, חצוצרת של פרקים - הרי זו טמאה. נתפרקה, העליונה טמאה והתחתונה טהורה. מסמר שהוא מוציא בו הפתילה, ומלקחים שהוא ממעך בו הפתילה - טמאין. מסמר שהוא מעלה ומוריד בו קנה לבסיס - טהור. ורבי שמעון בן גמליאל מטהר. עשאו בבעץ ובקסטרון - חבור לטמאה ולהזאה. תקעו - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. נוטל ונותן - אינו חבור, לא לטמאה ולא להזאה. הרוחש שנפרץ, ושנטל עוקצו - טהור, נשתירו בו אונקליות מכאן ומכאן - טמא, קטלא שחליות של אלמוג אחוזות באונקלאות של מתכת - הרי אלו טהורות, שאין עשויות אלא לחזיק. נתפרקה. כל אחת ואחת טהורה בפני עצמה. רבי אליעזר אומר: צינורא של כוס, טהורה בפני עצמה.

ד. כל הפרצופות טמאין ופרצוף הדקה - טהור. מנעל שלו של מתכת - הרי זה טמא טמא מת. כל החותמות טהורין, ואינו טמא אלא חותם של מתכת, שחותמין בו בלבד. קמיע של מתכת - הרי זה טמא טמא מת. נתפרק - התחתון טמא, והעליון - טהור. עור שכורך בו את הקמיע - טמא, פשוט - טהור. מטמא ומטהר אפלו עשרה פעמים. פסלין שהוא כותב עליו את הקמיע - טהור. ספת הימנו ונעשה חוליא לתכשיט - טמאה. אפטט שיש בו מתכת - הרי זה טמא טמא מת. כל תכשיטי בהמה, כגון

לענין שבת, שהיוצא בנקובה - חיב, ושאינן נקובה - פטור.

ב. שלשלת דוסקאות - הרי זו טהורה, ושל משוחות - הרי זו טמאה, מפני שממתיח בה את אהליו. ושל קופלאות ושל שאר כל הכלים, המשמש את הטמא - טמא, והמשמש את הטהור - טהור. שלשלת הסיטונות - טמאה, מפני שהיא עשויה לכפיתה של בעלי בתים, אם התקינה לשמירה - טמאה. רבי יוסי אומר: אחד החוט, ואחד השלשלת, ואחד המשיחה. היו שנים או שקשר חלזון בראשה - טמאה.

ג. קנה מאזנים של סרוקות יש בו אונקיות ואין בו אונקלאות, יש בו אונקלאות ואין בו אונקיות - טמא. פרו - טהור, וכשהוא מחברן - חבור לטמאה ולהזאה. דלוסקת הנעול, וכן קלוסטרך הנעולה - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. טורטיני שיש בה בית קבול מעות - טמאה, ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. הכיפים שלו של מתכת, בין מקבלות ובין שאין מקבלות - טמאה. ושל עץ, ושל עצם, ושל זכוכית, מקבלות - טמאות. ושאיין מקבלות - טהורות. חברה לקנה, וקנה לטורטיני - כלו חבור אחד. פיקטו שיש בה בית קבול שמן - טמאה. בית קבול נר - טהורה, ואינו מטמא אלא המשמש את הצרף, תמירות שלה של מתכת, בין מקבלות בין שאין מקבלות - טמאות, ושל עץ, ושל עצם, ושל זכוכית, מקבלות - טמאות. ושאיין מקבלות - טהורות.

ד. מנורה שיש בה בית קבול שמן - טמאה. בית קבול נר - טהורה. ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. ומסמר שהוא תולה בו את המשפכים - טהור. והמשפכים טמאין, ואין חבור לו. אקוניאיות שבמגדלים, שבקנופות, והסופין והסטיין שלהם - הרי אלו טהורין, שאינן עשויות אלא לנוי. אנקלי של שדה -

טמאה, ואם היתה באה במדה - טהורה. אומר רבי יהודה: מפני מה של רוכלין שלפניו טמאה? מפני שהוא תולה בה, ושל אחריו - טהורה, מפני שהיא עשויה לשמירה. כסוי טני של מתכת, של בעלי בתים, רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין. ושל עץ - טהור. היתה משקע עד חציו ועד שלישו - טמא, מפני שהוא ככסוי קביא, פחות מכן - טהור, מפני שהוא ככסוי קמטרא. ומפני מה דלת שבמגדל של רופאים טמאה? מפני שהוא נותן עליה איספליאות, ותולה בה את המספרים. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: מפני שהוא מעצב עליה את התינוק. אומר לו: אם כן, תהא טמאה מדרס.

ה. ואלו הן גולמי כלי מתכות שהן טהורין: כל שהוא עתיד לשון, ולגרר, ולכרפב, לשבץ, ולהקיש בקורנס. היו מחסרים כן, אוגן ואזן ויד - טהורים. מחסרים כסוין - טמאין. ואלו הן היתוכים: אלו שהחונני מעור בהן את הקדרה. אלו הן הפרכין: אלו הקבוע בקירום, גולת חנוני שכלה מסמרים, אפילו כלם של עץ ואחת של מתכת - טמאה, ושל בעלי בתים, אפילו כלם של מתכת ואחת של עץ, שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: מסמר הגרוע - טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע. אומר רבי נתן: לא נחלקו רבן גמליאל וחכמים על תלוי מגדרות של אוליירין שהוא טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע, על מה נחלקו? על ספות של מתכת של בעלי בתים העשויה כמפה, שרבן גמליאל מטמא, מפני שעבדים מתגדרים בה. וחכמים מטהרים. אומר רבי יהודה: לא נחלקו רבן גמליאל וחכמים על טבלא שנחלק לשנים, ואחד מהן גדול כשנים בחברו, שהגדול טמא והקטן טהור, על מה נחלקו? על שאין אחד מהן גדול כשנים בחברו, שהשנים

שוין, שרבן גמליאל מטמא וחקמים מטהרין.

ו. מסמר שעקמו לו להיות פותח ונוצל – טמא. התקינו לשמירה – טהור. התקינו למנועול או למחרים – טהור. נתנו בחרמש שלא ישמט, המסיט – טמא. ורבן שמעון בן גמליאל מטהר. נתנו ברחים של יד או ברחים של חמור – טמא. צינורות התופסות את הרחים מלמעלה – הרי אלו טהורות, שאין עשויות אלא לחזוק. הסדור והסדן של מתכת – טמאים. משקלות שנשתברו, אף על פי שמחזירין ושוקל בהן – טהורים. יחד מהן לחצאי ליטרין, שלישי ליטרין, רביעי ליטרין – טמאים. ואלו הן גולמי כלי עץ שהן טמאים: כל שהוא עתיד לשוף, לגרד לכרכב, לטול בטונס. היו מחסרים כן, אוגן, און ויד – טמאים. מחסרים חטיטה – טהורים. סאה שהוא עתיד לגוד מלמטה – טמאה. מלמעלה – טהורה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כלי עץ אין מקבילים טמאה עד שתגמר מלאכתה, וסאה – משיקשר בה את המשיחות כל גולמי כלי עץ טמאים חוץ משל פרשע, מפני שהם מחסרים שליקה. רבי יהודה אומר: העושה כלים מגפו של זית – טהורים, מפני שהן מחסרים שליקה, וממירם את מה שבהם.

מסכת כלים מציעא פרק שלישי

מ ג,א הכידון¹, והניקון², והפגיון³, והקסדא⁴, והמגפנים⁵, שנחלקו – הרי אלו

¹ נשק העשוי כמות; "הרמח הקטן אשר הוא ביד המלכים ברב העתים" (רמב"ם פרוש המשניות כלים יא, ח).

² תבדיל שבתוך הרמח.

³ 'סכין שיש לו שתי פיות' (רבי עובדיה ברטנורא בכורות ה, ג)

טהורים. שריון⁶ שנחלק לארכו – טהור. לרחבו, אם משמש מעין מלאכתו ראשונה – טמא, ואם לאו – טהור. ומאימתי טהרתו? משבלה ואינו משמש מעין מלאכתו. בלה ונשתיר ממנו רבו מלמעלה – טמא, רבו מלמטה – טהור. ספת הימנו⁷ ועשה חוליא לתכשיט – טמאה.

ב. מספרת של פרקים⁸ – הרי זו טמאה בפני עצמה, וזו טמאה בפני עצמה. וכשהוא מחברם – חבור לטמאה ואין חבור להזאה. מספרת שנחלקה לשנים – רבי יהודה מטמא מפני שהוא כבתחלתו. בתחלה, חותך בה את הסבך ועכשיו חותך בה את הסבך; וחקמים מטהרים.

ג. מכתב⁹ שנשל הכותב שלו, טמא מפני המוחק. נשל המוחק שלו, טמא מפני הכותב. נחלק לשנים ונשתירו בכותב עד שמגיע לקשרי אצבעותיו. ובמוחק, מלא פס ידו – טמא. פחות מכך – טהור.

⁴ כובע נחשת שנותנים אנשי המלחמה על ראשם (שם כלים יא, ח).

⁵ בתי שוקים של ברזל שנושאים אנשי המלחמה (שם).

⁶ פאנצער בלע"ז.

⁷ הינו שלקח ממנו חלק.

⁸ מספרים עם שני חלקים, שיכולה להחלק לשנים.

⁹ ראשו אחד חד כפוחט לכתב על פנקס של שעות, וראשו האחר עב וחלק למוחק בו הכתב. החקוק בשענה ולהחליקה כדי שיהא ראוי לחור ולכתב בו (רבי עובדיה ברטנורא כלים יג, ב).

ד. מכחול¹⁰ שנטל הזכר שלו, אף על פי שהיה המקבל שלו מלא חלודה - טמא. נטל המקבל שלו, אם היה הזכר שלו מלא חלודה - טהור. מפני שהוא סורח את העין.

ה. זומא ליסטרין¹¹ שנטלה כפה - טמאה מפני מזלג. נטל מזלג - טמאה מפני כפה. נחלקה לשנים, אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. מרדה, נטל הרודה - טמא מפני הצנורת. נטל הצנורת - טמא מפני הרודה. נחלקה לשנים, אם משמשת מעין מלאכתה הראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. מרדע שנחלק לשנים, ונשתיר בתרחור¹² עד שבעה טפחים, ובדרבן עד ארבעה טפחים - טמא. פחות מכן - טהור. ואם מתחלה עשאו לכן, אפלו פחות מכן - טמא. ובקדרם, אף על פי שנטלה חסומה - טמאה.

ו. מגרפה שנטל פיה¹³ ונשתיר בה כמלא הסיט על פני כלה - טמאה. נטלה כלה.

¹⁰ ראשו אחד חד בעין וזכרות לכוהל בו את העין, וראשו האחר רחב לנקות בו את האזן (שם).

¹¹ ראשו אחד כף עשוי לקבל את הזחמא מן הקדירה ולהעבירה, וראשו האחר בעין מוזלג להעלות הבשר (שם).

¹² תרחור - כלי עשוי כמין מרה שחופרים בו את הקרקע, וברזל שלו מחדד טפי לתתו בו השרשים שלא יעכבו את המחרשה.

¹³ מגרפה. הוא אשר יניעו בו התבשיל בקדירה אצל בשולו ויקרא תרחת אשר יערכו בו הבגדים המיט מגרפה על דרך הדמיון, וידיע מצונרת זאת תרחת באשר הוסרה כפה ישאר

אמר רבי נתן בן יוסף בזו בית שמאי מטמאים ובית הלל מטהרין. האזמל של רוקני¹⁴ - האזמל טמא בפני עצמו. כשהוא מחברו - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. מחט של מוכסין¹⁵ שנטל עקצה - טמאה משום חורה. נטלה חורה - טמאה מפני עקצה. נחלקה לשנים, אם משמשת מעין מלאכתן ראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. הסיף והסכין שהעלו חלודה - טהורים. שפן והשחיון - חזרו לטמאתן ראשונה. שפופרת של זהבין, ושל זגגין, ושל נפחים, ושל עושי כלי זכוית שנחלקה לארכה - טהורה. לרחבה, אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה - טמאה, אם לאו - טהורה. כלבוס¹⁶ של ספרים¹⁷, ושל רופאים, ושל עושי כלי זכוית, שנחלקה לשנים - טהורה. ושל נפחים שנחלקה לשנים - טמאה, מפני שהיא כתחלתו. בתחלה חותה בה את הגחלים, ועכשו חותה בה את הגחלים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מפני שהוא כתחלתו, בתחלה מנקב בה את הגחלים ועכשו מנקב

הבית יד שלה דומה לקרנם. רמב"ם פרוש המשניות (פלים יג, ד).

¹⁴ רוקני - העין שהמפסלת קבועה בו קרוי 'רוקני'. ואם נפל הברזל שפוסל ומחלק, ונשאר העין לבדו בלא הברזל, טהור (רפי עובדיה ברטנורא פלים יג, ד). וכתב ב'חסי דוד': ברזל שנותנים הנגרים בתוך עץ להחליק הנגרים.

¹⁵ הגר"א גרם: של מתנית.

¹⁶ צבת.

¹⁷ בעין כלי מלקט שהספרים לוקמים בו את השער.

והדוקרן²⁵, והמעדיר, והמלקוט של כובסין, שנטלה אחת משניהן ועשה של מתכת - הרי אלו טמאין. על כָּל אָמַר רבי יהושע: דָּבָר חָדָשׁ חֲדָשׁוּ הַסּוּפְרִים, וְאֵין לִי מֵהָ אֲשִׁיב.

ט. מִסְרָק שֶׁל פֶּשֶׁתָּן שֶׁנִּטְלוּ שְׁנֵי, אַחַת מִבֵּינֵיהֶם - טָהוֹר. נִטְלָה הֵימָנוּ שֵׁן אַחַת - טָהוֹרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַמֵּא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כּוֹתֵב בָּהּ. וְאִם הִתְקִינָה לִהְיוֹת כּוֹתֵב בָּהּ - הֵפֵל מוֹדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה. וְשֶׁל צֶמֶר שֶׁנִּחְלָק, בֵּין לֶאֱרֹכוֹ וּבֵין לֶרְחָבוֹ - טְמֵא. שֵׁן שֶׁל זָהָב - מְקַבֵּלֶת טְמֵאָה וּמִזִּין עָלֶיהָ בְּמִקְוָמָה, וְיוֹצֵאִין בָּהּ בִּשְׁבַת.

מִסְכַּת בָּלִים מְצִיעָא פֶּרֶק רַבִּיעִי

א. כָּלִי מִתְכוֹת הַבָּאוֹת בְּמִדָּה, כְּגוֹן: הַשְּׂדֵה, הַתְּבֵה, וְהַמְגֵדֵל, הַבָּאִין בְּמִדָּה - טְמֵאִין. פְּשׁוּטֵי כָּלִי מִתְכָּת, כְּגוֹן: הַשִּׁלְחָן, וְהַטְּבֵלָא, וְהַדִּלְפָקִי²⁶ שֶׁל מִתְכָּת - טְמֵאִים. וְשַׁעֲרֹן בְּטַפָּח. כָּלֵל אָמְרוּ! כָּלִי מִתְכָּת הַמְּחַסֵּר חֲטִיפָה²⁷ - טְמֵא. הַמְּחַסֵּר לְטִישָׁה - טָהוֹר. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: כָּלִי מִתְכוֹת שֶׁנִּתְרוּעֶעוּ, אִם מִשְׁמָשִׁין מֵעֵין מְלֹאכְתָּן רֵאשׁוֹנָה - טְמֵאִין. וְאִם לֹאוּ - טָהוֹרִין. פִּיצַד? דָּלִי כְּדִי לְמִלְאוֹת בּוֹ לִשְׁתוֹת. הַמִּיחֵם - כְּדִי לִהְיוֹם בּוֹ לִשְׁתוֹת. וְהַקִּיתוֹן - כְּדִי לְשִׁמֵּשׁ בּוֹ אֶת הָאוֹרְחִין. סֶפֶל - כְּדִי לְהַדִּיחַ בּוֹ אַחַת מִגְּלִי. נִקְּבוּ קוֹמְקָמִין - כְּדִי לְקַבֵּל חֲמִין. מִיחֵם - כְּדִי

בָּה אֶת הַגָּחִלִים. דְּיוֹסְטוֹר¹⁸ - טְמֵא. נִחְלָק לְשָׁנִים - טָהוֹר. דְּיוֹפִי¹⁹ - טְמֵא. נִחְלָק לְשָׁנִים - טָהוֹר. הַמְּסָמְרוֹת וְהַסְּנִיפִין שָׁבוּ - חֲבוּר לְטַמֵּאָה וְלִהְיוֹתָהּ.

ז. הַמְּטְרִיד²⁰ שֶׁנִּפְרָץ וְנִטַּל עוֹקֵצוֹ - טָהוֹר. נִחְלָק לְשָׁנִים, וְנִשְׁתִּיר בּוֹ טַפָּח - טְמֵא. חֲפִי פּוֹתַחַת²¹ - טָהוֹרִין. קִבְּעֵן בְּפּוֹתַחַת - טְמֵאִים. שְׁבָגֵל²², אֶפְלוֹ קִבְּעֵן בְּפּוֹתַחַת וְנִתֵּן בְּדֶלֶת - טָהוֹרִים.

ח. טַבַּעַת שֶׁל מִתְכָּת וְחוֹתָם שֶׁלָּהּ שֶׁל אֶלְמוֹג - טְמֵאָה. רַבִּי נַחֲמִיָּה מְטַהֵר, שֶׁהִיָּה רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: בְּטַבַּעַת הוֹלְכִין אַחֵר חוֹתָמָה. בַּעַל - אַחֵר סְמִלוֹנִיו. בְּקוֹלֵב - אַחֵר מְסָמְרוֹתָיו. בְּסֶלֶם - אַחֵר שְׁלִיכוֹתָיו. בְּעֶרְסָה - אַחֵר שְׁלִשְׁלוֹתָיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסִי: בְּסֶלֶם - אַחֵר הָעוֹמְדִים. וּבְקוֹלֵב - אַחֵר הַשְּׁלוּבִין. וּבְמִשְׁפָּךְ - אַחֵר הַקְּעָרָה. הַאִימָה²³, וְהַחֲפוּי, וְהַטָּס שֶׁעַל גְּבִי שָׁנִים - טָהוֹרִין. הַשְּׁתוּעָה²⁴,

¹⁸ דְּיוֹסְטֹר - כָּלִי שֶׁהוּא בַּעַל שְׁנֵי צִדִּים, הֵינוּ שְׁנֵי חֲתִיכוֹת נִפְרָדוֹת וּמִחְבְּרוֹת.

¹⁹ דְּיוֹפִי - כָּלִי שֶׁהוּא כְּעֵין קֶשׁ שְׁמִינִיקִים בּוֹ וְעִשּׂוֹי כְּעֵין הָאוֹת ד', וּמִצַּד אֶחָד שְׁמִים בְּתוֹךְ חֶפֶה, וְקִצְחוֹ הַשְּׁנֵי בְּתוֹךְ הַמִּשְׁקָה.

²⁰ כְּעֵין חֲנִית אוֹ מַעֲדָר.

²¹ 'שָׁנִים הַקְּבוּעִים בָּה' (רש"י שְׁבַת פ"א ע"א).

²² וְשֶׁל גֵּל - וְאִם הַפּוֹתַחַת הִיא אֵינָהּ שֶׁל בָּלִים, כְּגוֹן שֶׁל שְׂדֵה וּמִגְדֵּל אֵלָּא שֶׁל גֵּל, (כְּמוֹ טְרוּקִי גֵלִי כְּגוֹן דִּלְתוֹת שֶׁעָרִי הַחֶצֶר אֵף עַל פִּי שֶׁחֲבָרָן בְּפּוֹתַחַת, הוֹאִיל וְחֲבוּר זֶה בְּדֶלֶת הִיא, וְדֶלֶת כְּגוֹן מִחְבֵּר לְקֶרֶקֶט טָהוֹרִין (רש"י שם).

²³ הַכָּלִי אֲשֶׁר יִתְחַבֵּר עָלָיו הַפֶּשֶׁתָּן בְּעַת הַטְּוִיָּה.

²⁴ שְׁפוּד שֶׁל בְּרוֹל (רש"י לְתַהֲלִים קה, יח).

²⁵ קָנִים שֶׁמִּתְפַּצְצִים מִהֵם גִּנְפִים דּוֹקְרִים, וְהֵיוּ עוֹשִׂים הַקָּנִים מֵעֵץ וְהַגִּנְפִים מִמִּתְכָּת.

²⁶ הַדִּלְפָקִי - כָּלִי עֵץ שֶׁמִּשְׁיִמִּין בּוֹ צִלְחוֹתִים וְאִשִּׁישׁוֹת וְאוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, וּמִפְּנֵי כִּשְׁנוֹטְלִין וּמִשְׁיִמִּין עַל הַשִּׁלְחָן (רַבִּי עֲבוּדְיָה בְּרַטְנוּרָא בָּלִים כב, א).

²⁷ כְּלִשׁוֹן 'חֲטִיבָה' הֵינוּ שְׁלֹא מַעֲבֵד וְלֹא חָקוּק עָלָיו כְּלוֹם.

לקבל סְלָעִים. הַלָּפֶס - כְּדִי לִקְבֹּל קְתוֹנוֹת. קְתוֹנוֹת - כְּדִי לִקְבֹּל בּו פְּרוּטוֹת. מִדּוֹת הֵינן וְהַשְׁמָן - שְׁעוֹרֵן בְּמִשְׁקִין. וְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּפְרוּטוֹת. נֵר - שְׁעוֹרוֹ בְּשָׁמֶן. וְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּפְרוּטוֹת.

ב. מִקָּל שְׁעָשָׂה בְּרָאשׁוּ מִסְמֵר לִהְיוֹת תּוֹפֵס בּוּ בַּמָּקוֹם הַדִּישׁ - טָמֵא. וְאִם בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא תִּהְיֶה הָאֶרֶץ אוֹכְלָתוֹ - טְהוֹר. עָשָׂה בְּרָאשׁוּ לִהְיוֹת מִכָּה בּוּ - טָמֵא. לְנוֹי - טְהוֹר. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֵּר צְדוֹק אוֹמֵר: דּוֹר אֶחָד - טָמֵא. וּשְׁנֵי דוֹרֵין - טְהוֹר. פְּרָגוּל²⁸ שְׁעָשָׂה בְּרָאשׁוּ מִסְמֵר לִהְיוֹת מִכָּה בּוּ - טָמֵא. לְנוֹי - טְהוֹר.

ג. מִסְרָק²⁹ שֵׁישׁ בּוּ דֶרֶכֶן - הָרִי זֶה טָמֵא. חוֹלֵץ שֶׁל נֶגֶר שֶׁהוּא מוֹצִיא בּוּ אֵת הַמִּסְמָרִים³⁰ - טָמֵא. מִיִּנְיַת שְׁעָשָׂה לְתַחַת הַדֶּלֶת, אֵף עַל פִּי שְׁמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ - טְהוֹרָה. הֵיתָה טָמֵאָה וְעָשָׂה לְתַחַת הַדֶּלֶת - טָמֵאָה, עַד שֶׁתִּטְהַר. וּמֵאִמְתִּי טְהוֹרָתָהּ? בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מִשְׁיַחְבֵּל. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: מִשְׁיַחְבֵּר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מִשְׁיַחְבֵּל וַיַּחְבֵּר. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: מִשְׁיַחְבֵּל אוֹ מִשְׁיַחְבֵּר. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קִנְתוֹר שֶׁל בְּנֵי³¹ - טְהוֹר. שְׁלֹא נַעֲשֶׂה אֶלָּא לְשִׁמְשׁ עִם הַקֶּרֶקַע. כָּל כְּלֵי הַסֵּתֶת - טָמֵאִין. וְהַעֲרָעִין³² עִמָּהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חוּץ מִן הָעֲרָעִין. הָאֻמָּה,

וְהַמְּחוּק³³ שֶׁל מִתְכַּת - טָמֵאִין. וְהַמְּצוּפִין³⁴ - טְהוֹרִים. אֶפְרוֹמְבִּיא³⁵ - טְהוֹרָה. עָשָׂה בָּהּ שְׁלִשְׁתִּי - טָמֵאָה. שְׁלִשְׁתִּי שְׁעָשָׂה אֶפְרוֹמְבִּיא - טָמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּכֹלֶנֶס³⁶. שְׁלִשָּׁה דְּבָרִים בְּסוּס: הַשִּׁיר, וְהַפְּרוּמְבִּיא, וְהַכְּלֹנֶס. הַכְּלֹנֶס שֶׁל סוּס - טָמֵא בְּפָנֵי עֲצָמוֹ. הַמְּשִׁיחוֹת וְהַרְצוּעוֹת תְּפוּרוֹת בּוּ - חֲבוּר. וְקִשּׁוּרוֹת - אֵינָן חֲבוּר. אַנְדְּרִטִין וְחִלּוֹת שֶׁל צוּרָה, וְכָל שְׂאִינֵי יוֹצֵא מִשּׁוּם מִטְבֵּעַ - הָרִי אֵלּוֹ טָמֵאִין. אַנְדְּרִטִין שְׁעָשָׂה בְּתוֹךְ הַבֵּית. אִם לְנוֹי - טְהוֹר. וְאִם בְּשִׁבִּיל שִׁיָּה נּוֹתֵן עָלָיו אֵת הַכּוֹס וְהַקֶּעֶרֶה - טָמֵא. מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּדֹלֶפֶקִי. שְׁלִשְׁתִּי נֵר - חֲבוּר עַל הַמִּסְרָק. אֵין שֵׁם מִסְרָק - חֲבוּר עַל הַטְּבִיעַת. שְׁלִשְׁתִּי דְּלִי גְדוֹל אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְשֶׁל קָטָן וְשֶׁל עוֹלֵי רִגְלִים - עָשָׂה. קָשֶׁר בּוּ חֲבֵל אוֹ מִשִּׁיָּה, בֵּין מִלְמַעְלָה וּבֵין מִלְמַטָּה, אֶפְלוּ מֵאָה אֻמָּה - כָּלוּ חֲבוּר.

ד. מִגֵּרָה שְׁעָשָׂה שְׁנִיָּה לַחֲזוֹר הַדֶּלֶת, אֵף עַל פִּי שְׁמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ - טְהוֹרָה. הֵיתָה טָמֵאָה וְעָשָׂה לַחֲזוֹר דֶּלֶת - טָמֵאָה עַד שֶׁיִּקְבַּעְנָהּ בְּמִסְמֵר. הַפָּכָה בֵּין מִלְמַעְלָה וּבֵין מִלְמַטָּה וּבֵין מִן הַצִּדִּדִין - טְהוֹרִים. כְּסוּי קְבִיא וּמִיחָם, כְּסוּי טְנִי וּבֵית הַדִּיּוֹ - טָמֵאִין, וְשָׂאֵר כָּל הַכְּסוּיִן - טְהוֹרִין.

ה. הַטְּבִיעוֹת הַמְּקַבְּלוֹת אֵת הַרְצוּעוֹת - הָרִי אֵלּוֹ טְהוֹרוֹת, שְׂאִינֵן עֲשׂוּיֹת אֶלָּא לְנוֹי. הָעֲשׂוּיֹת לְהַכְבִּיד אֵת הַרְצוּעוֹת וְשֶׁהַרְצוּעוֹת תְּלוּיֹת בָּהֶן - טָמֵאוֹת. בְּרָזֶל שֶׁתַּחַת צִנּוֹר בְּהֵמָה וְשֶׁעַל גְּבִי צִנּוֹר בְּהֵמָה - טָמֵא. מִסְמֵר שֶׁהוּא מִחֲבֵר בּוּ אֵת הַגִּלְגָּל

²⁸ שוֹט שֶׁל מִלְקוֹת.

²⁹ ה'חֶסְדִי דוד' גוֹרֵם "מַעֲדָר".

³⁰ לִנְגֵר יֵשׁ מִכְשִׁיר כְּעֵין כְּלִי שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוּ כְּדִי לַחְלֹץ וּלְהוֹצִיא אֵת הַמִּסְמָרִים מִהֶנְסָרִים.

³¹ "שִׁבְט וּמוֹטָה שֶׁל בְּרָזֶל שֶׁבַּנָּאִים הוֹתִכִּים בּוּ אֵת הַכֶּתֶל" (רַבִּי עֻבְדִּיָּה בְּרַמְנְגֵרָא כְּלִים יד, ג).

³² כְּלִי שֶׁל סֵתֶת שֶׁעִמּוֹ הוּא מִשְׁבֵּר אֵת גּוּשֵׁי הַקֶּעֶרֶק.

³³ אֻמָּה שְׁמוּדִידִים בָּהּ, וּמַחֲקֵי שְׁמוּזָקִים בָּהּ אֵת גְּדֵשׁ הַמִּדְבָּה.

³⁴ הֵינּוּ שְׁעִישׁוּיִים מַעֲזִין וְרַק מִצָּפִים מִתְכַּת.

³⁵ רָסֵן שֶׁל בְּהֵמָה.

³⁶ כְּלֹנֶס הוּא רָסֵן שְׁעוֹשִׂים לְסוּס.

אלו טמאים, אף על פי שאין מטלטלין במלואו - מטלטלין במשתיר בהן. וכמה הן? אמה על אמה ברום שלש אמות שהן ישנן שש מאות ארבעים ושמונה טפח, ראיה לדבר ממדת השלחן. רבי יוסי אומר: בים שעשה שלמה הוא אומר (דברי הימים ב ד, ה): "מחזיק בתים שלשת אלפים יכיל". במקום אחר הוא אומר (מלכים א ז, כו): "אלפים בת יכיל", אי אפשר לומר 'אלפים' שכבר נאמר 'שלשת אלפים', ואי אפשר לומר 'שלשת אלפים' שכבר נאמר 'אלפים', אומר מעתה: אלפים בלח שהם שלשת אלפים ביבש. החזיונות שבטרקלין שבעלי בתים אוכלין עליהן שחלקין בצפרן - טמאין, מפני שהן כטבלא. ומעשה בבעל הבית אחד שהיו לו נצרים בתוף ביתו, והיו שואלין אותו לבית האבל ולבית המשתה, ובא מעשה לפני חכמים וטמאום.

ב. מפני מה ארפות של נחתומין טמאות? מפני שהן מיוחדין לכלי. של בעלי בתים - טהורות עד שיחדום לכלי. רבי שמעון אומר: מפני מה סרוד של נחתומין הפרוץ טמא? מפני שהוא קורץ עליו, ומביא מקרצות לתנור. ושל בעלי בתים, אם התקינו להיות קורץ ומוליך עליו מקרצות לתנור - טמא.

ג. סרוד של צפירה אם יש לו גפים - טמא. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף על פי שאין לו גפים - טמא. ומפני מה ים נפה של סלתין - טמא? מפני שהוא מחזירו לכלי. ושל בעלי בתים - טהור, עד שיחזירוהו לכלי. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: אף של סלתין - טהור, עד שיחזירוהו לכלי. רבי יהודה אומר: של גדלת טמא מושב, מפני שהבנות יושבות בתוכו וגודלות.

ד. כל התלוין הנקובין - חבור ורבי יוחנן בן גורי אמר: אף הסדקין, מוסף עליהן

שלא ישמט - טמאה. ורכן שמעון בן גמליאל מטהר, בזה מודה רבי יהודה לחכמים בכסוי טני של מתכת שעשה בו מאה, נשבר ובטל מתשמישו - טהור. וחכמים אומרים: בין כך ובין כך טמא. מאה שנשטטשה, אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה - טמאה. אם לאו - טהורה. נשברה, אם מראה רוב הפנים - טמאה. ואם לאו - טהורה.

ו. רבי אלעזר אומר: כלי מתכת שנשטמא, ונשבר, והתיכו - מזה עליו בו ביום, ושונה עליו ברביעי, ושנשטמא, והזה עליו ונשבר והתיכו - שונה ומזה עליו בו ביום. רבי יהושע אומר: אין הזאה פחות משלישי ושביעי. רבי נתן אומר, רבי אלעזר אומר: כלי מתכת שנשטמא ונשבר והתיכו, מזה עליו בו ביום, נשבר והתיכו, ישנה עליו בו ביום; רבי יהושע אומר: אין הזאה פחות משלישי ושביעי.

ז. מפתח של רכובה שנשבר מתוך רכובתו. רבי מאיר מטמא, ורבי יהודה מטהר. ורכן שמעון בן גמליאל אומר: חלוף הדברים. מסננת של חרדל שנחלקה לארפה - טהורה. לרחבה, אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מסננת של חרדל שנפוצו בה שלשה נקבין מלמטה, זה בצד זה שהיא טהורה, על מה נחלקו? על שנים, שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין. קיתון שהוא עתיד לטפח על פיו ולעשותו כצינור - טהור, עד שיטפח את פיו.

מסכת פלים מציצא פרק חמישי

א. כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה הבאין במדה, רבי מאיר אומר: הרי הן ככלים. וחכמים אומרים: הרי הן כאהלין. רבי נחמיה אומר: קפות גדולות וסוגין הגדולים שיש להן שולים, והן מחזיקין ארבעים סאין בלח שהם כורים ביבש - הרי

קבול - טמאה. הקוד³⁹, והקערה, האנטיל⁴⁰, והתמחוי שנחלקו, אף על פי שמקבלין על דופנותיהן כאלפסין - טהורין. הכסא, והספסל, והקתדרא, והעריסה, שנתפרקו - טהורין. מטה שנתפרקה - כל אבר ואבר טמא בפני עצמו. מודים חכמים לרבי מאיר, שאין חבלי חבור לטמא עד שירג בה שלשה בתים לכל רוח.

ט. עריסה, מאימתי מקבלת טמא? משתגמר מלאכתה, ואם עתיד לעשות לה עגלה - עד שיעשה לה עגלה. בית הלגינין ובית הכנסת של תמרה שחיסם וקינב מבחוץ, שאף על פי שלא קנב מבפנים - טמא, שכן מקימין. הקנונין הקטנים⁴¹ וכן הקלות⁴², משיחסום ויקנב. הקנונין הגדולים, והסוגין הגדולים⁴³ - משיעשה שני דורין לרחב שלהן⁴⁴, חוץ מזה שעל גבי האריג. ים נפה וכברה, וכף של מאזנים - משיעשה דור אחד לרחב שלהן, חוץ מזה שעל גבי האריג. הקפה, משיעשה

תלוי זיני וסופיני³⁷ מפני שהן מסייעין בשעת מלאכה. תלוי בית הלגינין ובית הכנסת התפור - טמא. קשור וענוב - טהור. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: כל התלוין בטמאים, לא טהרו אלא תלוי נפה וכברה של בעל הבית, אלא בזמן שהוא שני ראשין מצד אחד. כל הבורכות - טהורין. בורף המתרשה - טמאה. וכל החתיכות - טמאות. וחתיכה אלתות - טהורה.

ה. כל הנבלין - טהורין. ונבלי השירה - טמאין.

ו. כל המשקין - טמאין. ומשקה בית מטבחיא - טהורין. ואלו הן משקה בית מטבחיא: הדם, המים, היין והשמן. נטמאו בפנים אף על פי שיצאו לחוץ - טהורים. נטמאו בחוץ ונגנסו בפנים - טמאים.

ז. ספר עזרה שיצא לחוץ - מטמא את הידים. ולא ספר עזרה בלבד אמרו, אלא אפלו נביאים וחמשים. וספר אחר שנכנס לשם - מטמא את הידים. מטפחות בני לוי - טהורות. כיוצא בו בעל הבית שעשה מטפחות לחפות בהן כתלים ועמודין - טהורים. מלבני בני לוי - טהורין. כיוצא בו, בעל הבית שעשה מלבן להיות נותנו ממטה למטה, ומאבוס לאבוס - טהור. יחדו למטה אחת; רבי מאיר ורבי יהודה מטמאין, רבי יוסי ורבי שמעון מטהרין, שאינו עושה מלאכה בגופו.

ח. רבי יהודה אומר: מרכוץ³⁸ של זמר - טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע. עשה בראשו מסמר להיות תופס בו ממקום הדיש - טהור. ורבי יוסי ברבי יהודה אומר: מצודת העכברים שיש בה בית

³⁹ מין קערה. (כמו קוד הכבלי במשניות פלים טז, א).

⁴⁰ נטלה שנוטלים עופה את הידים.

⁴¹ בעין קערות קטנות שנקלעות מערבה רבה ודקה (תפארת ישראל פלים טז, ג).

⁴² קפות קטנות (רבי עובדיה ברטנורא). ויש מפרשים מונפת של נשים (תפארת ישראל). פלם קלועות פ"ל.

⁴³ קפות גדולות.

⁴⁴ לאחר שארגו שולי הקפה, אורגים סביבותיה עגולים כפי מה שרוצה שתהיה רחבה בדפנותיה בנבחה, ואותן עגולים של דפנות קרוין דורים.

³⁷ מיני כלי זין.

³⁸ כלי זמר גדול, ומחמת כבדו, כשהוא מונח מניח אותו על הקרקע ומננן (באור הגר"א)

אין פחות משלשה. כלי עצם, מאימתי מקבלין טמאה? משתגמר מלאכתה. מחסרים כסוין - טמאין. שופר - טהור. חתכו לקבל - טמא. הקרן שהוא משתמש בה ומשליכה - טהורה. חשב עליה - מקבלת טמאה מכאן ולהבא. חותל של תמרה שהוא עתיד לאכול התמרה ולזרקו - טהור. חשב להכניס ולהוציא בו מן הבית ומן השדה - טמא.

ב. כל הכלים⁵² הנתפרים במחט, כגון הכיס ואנפיליא⁵³ - אין מקבלין טמאה, עד שתגמר מלאכתו, רבי יהודה אומר: בכיס עד כדי לקבל פרוטה, ואנפיליא כדי לקבל את הבקעת. כל הכלים הנארגין על גבי מחט, כגון גרגותני⁵⁴ ומצודה, כיון שעשה בהן בית קבול מלאכתו - טמאין. הסל והפחלץ של גמלים⁵⁵, ופופיראות⁵⁶ שעשאן מתחלתן מקבלי רמונין⁵⁷ - טמאים. רבי שמעון אומר: פופיראות שאינה יכולה לנטל בגפים⁵⁸ ולצאת בפתח - טהורה. חמת חדשה, אף על פי שמקבלת רמונין - טהורה. תפרה ונקרעה - שעורה ברמונים. רבי אליעזר אומר: בפקעיות של

שתי צפירות לרחב שלה חוץ מזה שעל גבי האריג. הערך משיעשה בה צפירה אחת חוץ מזה שעל גבי האריג. הסלין של גמלים, התיין - טהורים. קשרן - טמאין, טמאין ומטהרין אפלו עשרה פעמים ביום. כלי נצרים שלא קנבן ומשתמש בהן עראי - טמאין. היה עתיד לחסם ולקנב, אף על פי שהוא משתמש בהן עראי - טהורים. ובלבד שלא יערים. ואם הערים - הרי אלו טמאין.

י. חמר בכלי פפיר⁴⁵ מכלי נצרין, שכלי נצרין אין מקבלין טמאה אלא משתגמר מלאכתו. וכלי פפיר, כיון שנעשה דור אחד על גבי הרחב שלהן - טמאין.

מסכת כלים מציעא פרק שישי

א. כלי עור, מאימתי מקבלין טמאה? הסנדל משיקמע⁴⁶, והמנעל משיגוב מעל האימום⁴⁷. ואם עתיד לכרכב עד שיקרכב, ולשרטט עד שישרטט⁴⁸. איסקורטיא⁴⁹ - משישטף. וקטבליא⁵⁰ - משירטב. עור העריסה⁵¹ שהוא עתיד לעשות לה טיבור - טהור, עד שיעשה לו טיבור. רבי יהודה אומר: בכר - אין פחות מחמשה. ובכסת -

⁵² הינו הבגדים.

⁵³ הוא כיס גדול העשוי לקבל בקעת כשנושאים אותה (באור הגר"א).

⁵⁴ סל גדול שעושים בו זין מנת לבור (רש"י גמין נו:). הינו מסננת.

⁵⁵ עשוי כעין מכבר מעשה רשת, והנקבים שלו רחבים (רבי עובדיה ברמנונא כלים כד, ט).

⁵⁶ אוהג מקנים שתי וערב.

⁵⁷ שעשה נקבים מתחלה כדי לקבל רמונים - טמאים, דאפלו הכי הוי כלי (גר"א).

⁵⁸ הינו שאינה חזקה, ואינה יכולה להנטל עם הדפנות שלה (גר"א).

⁴⁵ מין זמורות ועושים מהם סלים.

⁴⁶ משוקמט, הינו משתתחיל להתקמט ציורת הסנדל.

⁴⁷ שניניה ליבש על הדפוס של סנדל.

⁴⁸ אלו הם הציורים והשרטומים שעושים לנעלים, ועד שאין עושה זאת - אינו גמר מלאכה.

⁴⁹ בגד של עור שזובש הסנדלר בשעת מלאכה.

⁵⁰ עור שמוניחים על השלחן.

⁵¹ התיכת עור נתונה תחת עריסה שמעמידין עליה את הרגל, להניד את העריסה.

שתי - מארבע במנה שהוא ארבעים בסלע. המסחית⁵⁹ של דלת - הרי זה טמא, מפני שהוא נותן עליו עד שלא יכלה הראשון. נתפרק התחתון - טמא. העלין - טהור. לשעורו בטפח.

ג. רבי יהודה אומר בהן שלש מדות משום רבי עקיבה: העשוי לשמש את האדם כגון הסלם. את הכלים כגון הקולב, מנורה ואנחותא⁶⁰ - טהורין. העשוי לשמש את האדם ואת משמשי אדם, כגון השלחן והטבלא והדלפקי - טמאין. בית הלגנין, ובית הכסוסות של עץ שנפחת אחת מהן - טהור ואין חבור לו. נפחת השני - טהור ואין חבור לו. נפחתו שלשתן - כלן טהורין. ארבעה סלין שבמרחץ, שנפחת אחת מהן - טהור, ואין חבור להן. נפחת השני - טהור, וחבור לו. נפחתו שנים מצד אחד, הרחב שביניהן - כלו טהור. נפחתו שנים זה כנגד זה, הרחב שביניהן - חולקים אותו. המשמש את הטמא - טמא. והמשמש את הטהור - טהור. נפחתו שנים אלכסון - הרחב שביניהן כלו טמא. משפלת⁶¹ שאמצעיתה גבוהה וזויותיה יורדות, ונפחתה מצד אחד - טמאה, מפני שהיא מקבלת בצד השני. נפחתה מצד השני - טהורה. ושאר כל הכלים שאין יכולים לקבל זיתים, כגון השפופרת והקנונין - שעורן ברבן; דברי רבי מאיר. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: בתבלין. נפרצו - שעורן בתבלין. נפגמו - שעורן בכל שהוא. אמר רבי יהודה: לא הזכירו

רמוני באדן⁶² וחצירי גבע⁶³ של בית הכותים, אלא שמתעשרין בודאי בכל מקום.

ד. רבי יהודה אומר: מביא גדולה שבגדולה וקטנה שבקטנות, ומביא כוס מלא מים, ומביא אוכלין שאינן בולעין ונותנן לתוכו, עד שיחזרו המים לכמות שהיו, וחוזרין וחולקין. אמר לו רבי יוסי: אף את נתתה שעור לשעורין. וכי מי מודיעני איזו גדולה איזו קטנה? אלא הכל לפי דעתו של רואה. בכוש הבינוני - כמרדע הבינוני, וכמה עבי המרדע? אצבע ושליש אצבע והקיפו טפח. אצבע - מארבע אצבעות בטפח. טפח - מששה טפחים באמה. זרת אמורה בתורה - חצי אמה של ששה טפחים. אמה בינונית - זה אמה של ששה טפחים.

ה. רבי מאיר אומר: כל המדות שאמרו חכמים בפרס, כגון חרבן הפרס⁶⁴, ומחול

⁶² רמונים במקום שנקרא 'באדן' והיו גדולים ביותר.

⁶³ ברתני במקום שנקרא גבע, והוא כנ"ל, ושני המקומות האלו היו של בותים.

⁶⁴ היא קרחת הפרס - שש עשרה אמה אם לא היו שם אלא חמש עשרה אמה וזרע שבע אמות לא קדש.

⁵⁹ ברזל שעושים תחת הדלת כדי שלא יזיק את הדלת בשעה שהוא פותחה (גר"א, אונם בכאורו גרים 'המסרט', אבל בהגהות לא הגיה).

⁶⁰ מקום שמניחים שם כלים.

⁶¹ הרפה אשר יוליכו בה הנבל אל השדות (רמב"ם).

הַכָּרָם⁶⁵, וּפִסְקֵי עָרִיס⁶⁶, וּמוֹתֵר אַפִּיפִּירוֹת⁶⁷ – כָּלֵן בְּאַמָּה שֶׁל חֲמִשָּׁה טַפָּחִים, חוּץ מִמְּזִבַּח הַזֶּהָב, וְהַקֶּרֶן, וְהַסּוּבֵב, וְהַיִּסּוּד, שֶׁהֵן בְּאַמּוֹת שֶׁל שֵׁשׁ טַפָּחִים, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל מג, יג): "וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּאַמּוֹת אֲמָה אֲמָה וְטַפַּח" – שִׁיְהִי לַמִּזְבֵּחַ שְׁתֵּי מִדּוֹת. יָכוֹל יִהְיֶה כָּלֵן בְּאַמָּה שֶׁל חֲמִשָּׁה טַפָּחִים? תִּלְמּוּד לּוֹמֵר (שם): "בְּאַמּוֹת אֲמָה אֲמָה וְטַפַּח"? בְּאַמָּה שֶׁהִיא יִתְרָה עַל חִבְרָתָהּ טַפַּח.

⁶⁵ אֵיזֶה הוּא מִחוּל הַכָּרָם? בֵּין כָּרֶם לְגֵדֵר. אִם אֵין שָׁם שְׁתֵּים עָשָׂרָה אֲמָה, לֹא יָבִיא זֶרַע לְשָׂם, הֵיוּ שָׁם שְׁתֵּים עָשָׂרָה אֲמָה, נִתְּנִין לוֹ עֲבוּדָתוֹ וְזוֹרֵעַ אֶת הַמוֹתֵר (מִשְׁנָה בְּלָאִים ד, ב).

⁶⁶ עָרִיס – שְׁמִכְרָגִים קָנִים כְּמוֹ עָרִיסָה, כְּדֶרֶךְ שְׁמִכְרָגִים אֶת הַמּוֹתֵר וּמִדְּלִין עָלֶיהָ שְׂרִיגֵי הַגָּפְנִים (רע"ב בְּלָאִים ו, א). אֵילוּ הֵן פִּסְקֵי עָרִיס. עָרִיס שֶׁחָרַב מֵאַמְצָעוֹ וְנִשְׁתִּירוֹ בּוֹ חֲמִשׁ גָּפְנִים מִכָּאן וְחֲמִשׁ גָּפְנִים מִכָּאן. אִם יֵשׁ שָׁם שְׁמוֹנֶה אֲמוֹת, לֹא יָבִיא זֶרַע לְשָׂם, שְׁמוֹנֶה אֲמוֹת וְעוֹד, נִתְּנִין לוֹ כְּדֵי עֲבוּדָתוֹ, וְזוֹרֵעַ אֶת הַמוֹתֵר (מִשְׁנָה בְּלָאִים ו, א).

⁶⁷ 'עֲצִים אִו' קָנִים אֲרוּגִים שְׁתֵּי וְעָרֵב, וּמִדְּלִים עָלֵיהֶם שְׂרִיגֵי הַגָּפְנִים וּמִשְׁכִּיכִים אוֹתָן בִּהְיוֹן כְּשֶׁהֵן אֲרָבוֹת הָרֶבֶת. וְאִם הִדְלָה הַגָּפֶן עַל מִקְצֵת הָאָרֶץ אֲסוּר לְזָרַע תַּחַת הַמוֹתֵר וְאִם עַל פִּי שְׂאִין עָלָיו זְמוּרוֹת, וְאִם זֶרַע לֹא קָדַשׁ (רע"ב בְּלָאִים ו, ג).

12 OCT	ראשון Sunday	 כ 20	בבלי: זבחים כח ירושלמי: סוטה לד תוספתא: כלים קמא ז נ"ך: יונה ב רמב"ם: מלוה ולוה כב	ד דחוה"פ סוכות, אדון הפושיע 4th Day Chol Hamoed עלות השחר 5:52 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:16 סו"ז תפלה - בג"א 10:49 צה"כ לשיטת ר"ת 7:32
13 OCT	שני Monday	 כא 21	בבלי: זבחים כט ירושלמי: סוטה לה תוספתא: כלים מצינא א נ"ך: יונה ג רמב"ם: מלוה ולוה כג	הושענא רבה Hoshanah Rabbah עלות השחר 5:53 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:17 סו"ז תפלה - בג"א 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת 7:31
14 OCT	שלישי Tuesday	 כב 22	בבלי: זבחים לו ירושלמי: סוטה לו תוספתא: כלים מצינא ב נ"ך: יונה ד רמב"ם: מלוה ולוה כד	שמיני עצרת, יזכור, גשם Shemini Atzeres / Yizkor עלות השחר 5:54 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:17 סו"ז תפלה - בג"א 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת 7:29
15 OCT	רביעי Wednesday	 כג 23	בבלי: זבחים לא ירושלמי: סוטה לו תוספתא: כלים מצינא ג נ"ך: מיכה א רמב"ם: מלוה ולוה כה	שפחת תורה Simchas Torah עלות השחר 5:55 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:18 סו"ז תפלה - בג"א 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת 7:28
16 OCT	המישי Thursday	 כד 24	בבלי: זבחים לב ירושלמי: סוטה לח תוספתא: כלים מצינא ד נ"ך: מיכה ב רמב"ם: מלוה ולוה כו	אסרו חג עלות השחר 5:56 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:18 סו"ז תפלה - בג"א 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת 7:26
17 OCT	ששי Friday	 כה 25	בבלי: זבחים לג ירושלמי: סוטה לט תוספתא: כלים מצינא ה נ"ך: מיכה ג רמב"ם: מלוה ולוה כז	עלות השחר 5:57 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:19 סו"ז תפלה - בג"א 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת 7:25
18 OCT	שבת Shabbos	 כו 26	בבלי: זבחים לד ירושלמי: סוטה מ תוספתא: כלים מצינא ו נ"ך: מיכה ד רמב"ם: טוען ונטען א	בראשית, פבה"ח עלות השחר 5:58 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:19 סו"ז תפלה - בג"א 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת 7:23

מברכים חודש חשוון המולד: דינסטאג נאכט 54 מינוט מיט 8 חלקים נאך 12. ראש חודש: רביעי ולמחרתו ביום החמישי

דורך שמיחת יום טוב, און דורך'ן לייגן תפלין ווי עס דארף צו זיין, איז מען זוכה צו געבוי'ן אינגלעך.
(ספר המדות אות בנים חלק א', סימן י')